

OPĆINA KALESIJA

STRATEGIJA RAZVOJA ZASNOVANA NA POŠTIVANJU LJUDSKIH PRAVA 2007-2015

Općinski razvojni program zasnovan na poštivanju ljudskih prava - RMAP

SKRAĆENICE

BDP	Bruto-društveni proizvod
BiH	Bosna i Hercegovina
BKC	Bosanski kulturni centar
CEDAW	Konvencija za eliminaciju svih oblika diskriminacije nad ženama
CESCR	Komitet za ekonomska, socijalna i kulturna prava
CISP	Međunarodni komitet za razvoj naroda
CK	Crveni križ
CRC	Konvencija o pravima djeteta
CSR	Centar za socijalni rad
DZ	Dom zdravlja
ECHR	Evropska konvencija o ljudskim pravima
EURED	Regionalni ekonomski razvoj Evropske unije
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
GAP	Projekat upravne odgovornosti
GTZ	Njemačko društvo za tehničku pomoć
ICCPR	Međunarodna povelja o građanskim i političkim pravima
ICESCR	Međunarodna povelja o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima
KM	Konvertibilna marka, valuta BiH
LAMP USAID	Povezivanje poljoprivrednih tržišta i proizvođača
MAC BiH	Centar za uklanjanje mina
MSŠ	Mješovita srednja škola
MZ	Mjesna zajednica
NVO	Nevladine organizacije
ORT	Općinski razvojni tim
OSCE	Organizacija za sigurnost i saradnju u Evropi
OŠ	Osnovna škola
OV	Općinsko vijeće
PG	Partnerska grupa
RMAP	Općinski razvojni program zasnovan na poštivanju ljudskih prava
RVI	Ratni vojni invalidi
RS	Republika Srpska
SBiH	Stranka za BiH
SDA	Stranka demokratske akcije
SDP	Socijaldemokratska partija
SDU	Socijaldemokratska unija
SIDA	Švedska agencija za međunarodni razvoj i saradnju
TK	Tuzlanski kanton
TVJ	Teritorijalna vatrogasna jedinica
UDHR	Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima
UNDP	Razvojni program Ujedinjenih nacija
UKC	Univerzitetski klinički centar
USAID	Američka agencija za međunarodni razvoj
WHO	Svjetska zdravstvena organizacija

SADRŽAJ

1. UVOD	4
2. OPĆINA KALESIJA DANAS	5
2.1. Profil lokalne zajednice zasnovan na poštivanju ljudskih prava	5
2.1.1. Demografija	5
2.1.2. Općinska uprava	8
2.1.2.1. Ljudski resursi i javne finansije	10
2.1.2.2. Informiranje i učešće građana u javnim poslovima	11
2.1.3. Lokalna ekonomija	12
2.1.3.1. Struktura lokalne ekonomije	14
2.1.3.2. Poljoprivreda	19
2.1.3.3. Tržište rada	21
2.1.4. Socijalna zaštita	27
2.1.5. Zdravstvena zaštita	31
2.1.6. Obrazovanje	33
2.1.7. Infrastruktura i zaštita okoliša	35
2.1.7.1. Vodosnabdijevanje i upravljanje otpadnim vodama	35
2.1.7.2. Upravljanje čvrstim otpadom	37
2.1.7.3. Putna infrastruktura	37
2.1.7.4. Zaštita tla i zraka	37
2.1.8. Kultura i sport	38
2.2. Analiza prioriternih razvojnih područja	40
2.2.1. Ekonomija	40
2.2.2. Socijalna zaštita i zdravstvo	42
2.2.3. Infrastruktura i zaštita okoliša	43
2.2.4. Obrazovanje, kultura i sport	45
3. OPĆINA KALESIJA U BUDUĆNOSTI	47
3.1. Vizija razvoja općine- Kalesija u 2015. godini	47
3.2. Razvojni ciljevi	49
3.3. Godišnji akcioni plan	53
3.4. Projektne ideje	61
4. PRILOG	101

1. UVOD

Glavni cilj razvojnog procesa zasnovanog na ljudskim pravima je ostvarivanje neotuđivih prava i sloboda svih osoba, a naročito pripadnika najranjivijih kategorija. Lokalni razvoj zasnovan na ljudskim pravima koji provodi RMAP uzima prava garantovana međunarodnim i domaćim zakonodavnim okvirom kao referencu i instrument za analizu stepena razvoja lokalne zajednice, kao i za identificiranje prioriteta i definiranje razvojnih intervencija.

Odgovornost, učešće, nediskriminacija i vladavina zakona su ključni principi razvoja zasnovanog na ljudskim pravima. Za razliku od uobičajenog participativnog procesa planiranja, pristup zasnovan na pravima promovira odgovornost transformirajući „potrebe“ stanovništva u odgovarajuća prava i zahtijevajući od vlasti kao nosioca obaveza da postupaju u skladu sa odgovarajućim zakonodavnim okvirom. Istovremeno, pristup zasnovan na pravima daje praktično značenje terminu „participacije“, koja treba biti sveobuhvatna, aktivna i značajna da bi omogućila stanovništvu da efektivno utiče na oblik i rezultate procesa planiranja razvoja u općini. Naglašavanjem jednakosti i nediskriminacije naročita pažnja se poklanja uključenju marginaliziranih grupa u proces planiranja, sa ciljem stvaranja odgovarajućeg foruma koji će im omogućiti iznošenje vlastitih problema.

Razvojna strategija općine Kalesija je rezultat zajedničkog rada stanovništva Kalesije i UNDP RMAP-a na praktičnoj primjeni navedenih principa u periodu od novembar 2006. godine do jula 2007. godine.

Identificiranje razvojnih prioriteta sa stanovišta ljudskih prava i definiranje obaveza Općine su predstavljali prvi korak u procesu planiranja. U obzir su uzeti raspoloživi finansijski, ljudski i drugi resursi, te je na samom početku procesa svim zainteresiranim stranama prezentiran profil općine zasnovan na ljudskim pravima.

Poštujući principe partnerstva i odgovornosti, proces planiranja su provodila posebna tijela i to općinski razvojni tim i partnerska grupa. Pored načelnika općine i predstavnika općinskih organa, partnersku grupu su činili predstavnici građanskog i poslovnog sektora, kao i marginaliziranih grupa. Otvoreno i aktivno učešće od samog početka je doprinijelo postizanju koncenzusa i zajedničkom vlasništvu nad procesom planiranja i strategijom zasnovanom na pravima.

U skladu sa zajednički odabranim prioritetnim oblastima, partnerska grupa je podijeljena u radne grupe koje su detaljno analizirale prioritetna pitanja sa smjericama o dostupnosti, pristupačnosti i kvaliteti lokalnih usluga uzetim iz zakonodavnog okvira o ljudskim pravima. Zainteresirane strane su bile konstantno informirane o postignutim rezultatima sastanaka radnih grupa, čime je osigurana transparentnost procesa. Na sastancima partnerske i radnih grupa vođena je diskusija i donošene su odluke o razvojnim i operativnim ciljevima, kao i konkretnim projektima i mjerama. Ovi rezultati čine jezgro razvojne strategije općine Kalesija zasnovane na ljudskim pravima.

Proces planiranja je zaključen pripremom godišnjeg akcionog plana i uspostavljanjem mehanizama za implementaciju, monitoring i evaluaciju napretka i ostvarenih rezultata. Kako je strategija dinamičan dokument koji postavlja smjernice za budućnost, njoj je potreban monitoring, analiziranje i ažuriranje tokom procesa implementacije.

2. OPĆINA KALESIJA DANAS

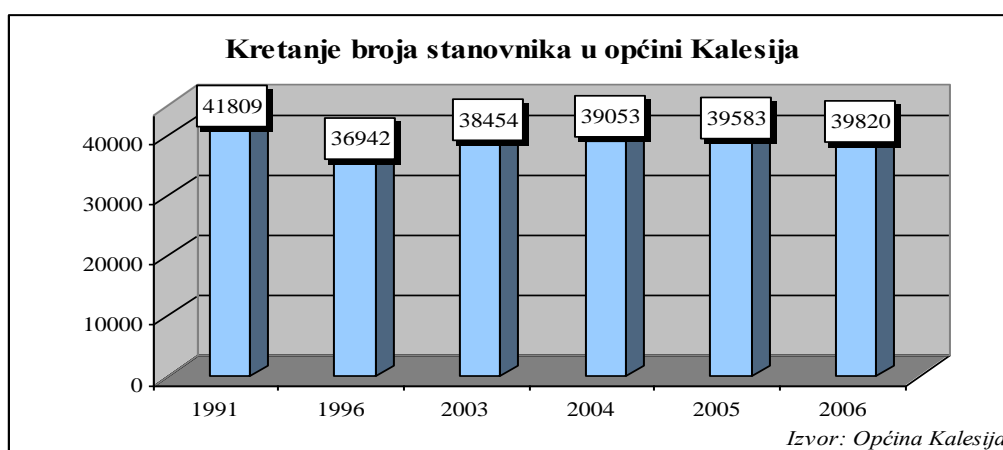
2.1. Profil lokalne zajednice zasnovan na poštivanju ljudskih prava

Općina Kalesija se nalazi u sjeveroistočnom dijelu Bosne i Hercegovine (BiH) i pripada Tuzlanskom kantonu (TK)¹ Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH). Zauzima površinu od 201 km², Kalesija graniči s općinama Tuzla, Živinice i Sapna u FBiH, i općinama Zvornik, Šekovići, Lopare i Osmaci u Republici Srpskoj (RS). Općina je smještena uz gornji tok rijeke Spreče, na južnim obroncima planine Majevice i sjevernim rubnim dijelovima planine Javornik. Nalazi se na prosječnoj nadmorskoj visini od 270 m, a karakterizira je umjereno-kontinentalna klima s naglašenim varijacijama temperature i padavina.

Kroz općinu prolazi magistralni put Tuzla-Zvornik, regionalni putevi Kalesija-Živinice i Kalesija-Sapna, te željeznička pruga Tuzla-Živinice-Kalesija-Zvornik. Dužina kategorizirane putne mreže iznosi 95 km, dok je gustina ove mreže na području općine 47,26 km/100 km², što je znatno iznad gustine modernizirane mreže u BiH³. Prirodni resursi sa kojima raspolaže općina su ugalj, nemetalni minerali, poljoprivredno zemljište i šume, koji uz racionalno korištenje mogu predstavljati važan oslonac za budući razvoj općine.

2.1.1. Demografija

Općinu Kalesija čini 28 naseljenih mjesta organiziranih u 20 mjesnih zajednica (MZ)⁴. Prema posljednjem popisu stanovništva iz 1991. godine, općina je imala 41.809 stanovnika, od čega 33.137 Bošnjaka, 7.659 Srba, 35 Hrvata i 978 Ostalih. Za vrijeme i nakon rata došlo je do značajnih promjena u demografskoj strukturi stanovništva općine, dok je trenutni broj stanovnika za oko 4,7% manji u odnosu na posljednji popis stanovništva⁵.

¹ Tuzlanski kanton zauzima površinu od 2.649 km² (10,1% teritorije FBiH ili 5,17% teritorije BiH). Prema procjenama Federalnog zavoda za statistiku, na području kantona živi 496.885 stanovnika (Procjena ukupnog broja prisutnih stanovnika FBiH po starosnoj i spolnoj strukturi, 31.12.2005. godine). Kanton se sastoji od 13 općina (Banovići, Čelić, Doboju-Istok, Gračanica, Gradačac, Kalesija, Kladanj, Lukavac, Sapna, Srebrenik, Teočak, Tuzla, Živinice), a njegovo sjedište je u Tuzli.

² Općina je prije rata zauzimala površinu od 272 km², a potpisivanjem Dejtonskog mirovnog sporazuma njena površina je smanjena za 71 km², odnosno 15 prijeratnih kalesijskih naselja je pripalo Republici Srpskoj.

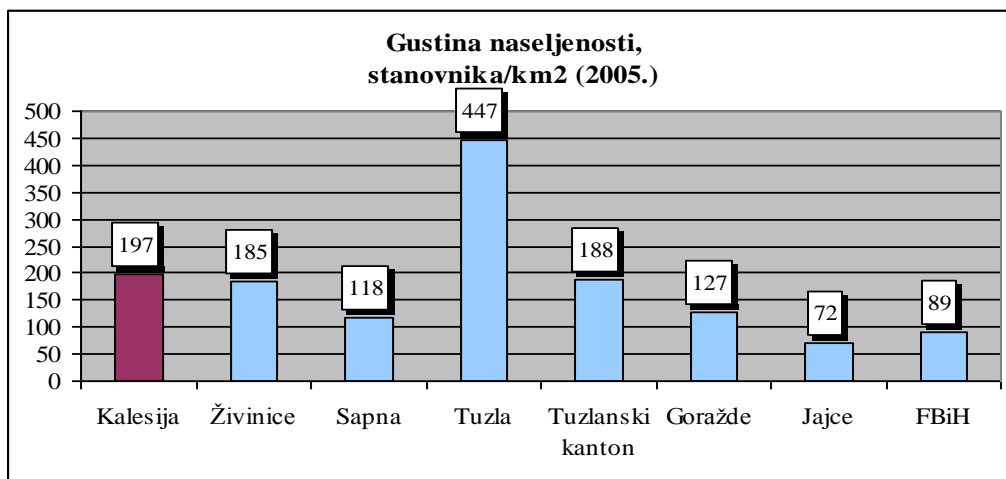
³ Pored kategoriziranih puteva, općina Kalesija ima i razvijenu mrežu nekategoriziranih puteva, od kojih je većina asfaltirana.

⁴ Mjesne zajednice su: Vukovije Donje, Vukovije Gornje, Tojšići, Kikači, Seljublje, Hrasno, Rainci Gornji, Rainci Donji, Miljanovci, Dubnica, Jajići, Prnjavor, Kalesija Centar, Kalesija Gornja, Memići, Bulatovci, Gojčin, Brda, Zates i Jeginov Lug.

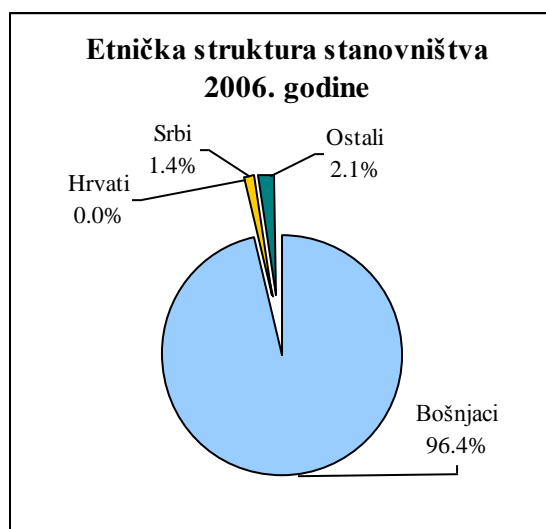
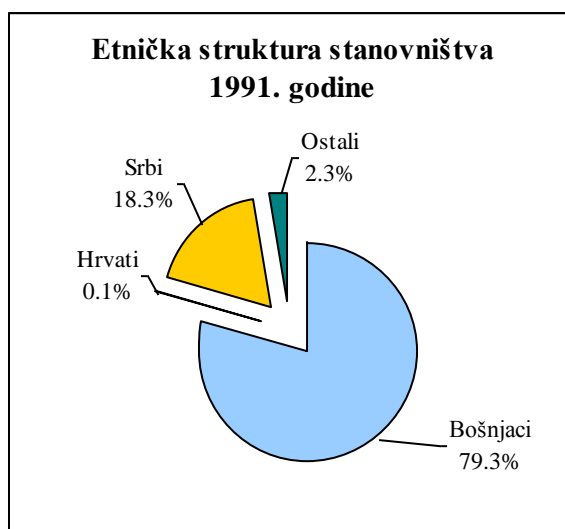
⁵ S obzirom da je površina općine značajno smanjena, jedan dio stanovništva prijeratne općine Kalesija ostao je da živi u RS.

Prema procjenama općinskih organa za 2006. godinu, u općini Kalesija živi 39.820 stanovnika⁶. Primjetan je značajan porast broja stanovnika u posljednje četiri godine, što se može objasniti činjenicom da je u proteklom periodu došlo do povratka ranijih stanovnika općine, kao i preregistracije značajnog broja raseljenih lica, a samim tim i do povećanja broja domicilnog stanovništva. Osim toga, na području općine živi i 2.382 raseljena lica. Prema raspoloživim podacima općinskih službi za 2006. godinu, u općini ima oko 9.500 domaćinstava, a prosječna veličina domaćinstva je 4,2 člana⁷.

S gustom naseljenosti od 197 stanovnika/km², Kalesija spada u grupu gusto naseljenih općina u TK, a i u FBiH je među gušće naseljenim općinama.

Prema procjenama općinskih organa za 2006. godinu, od ukupnog broja stanovnika, 38.392 je Bošnjaka, 570 Srba, 2 Hrvata i 856 Ostalih. Na području općine živi oko 1.000 Roma, od kojih se neki izjašnjavaju kao Bošnjaci.

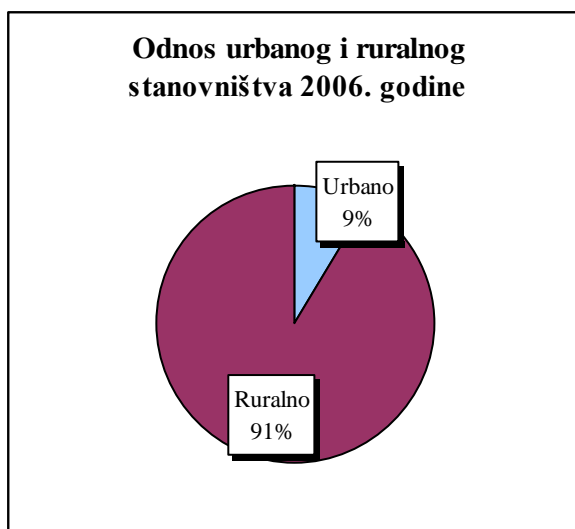
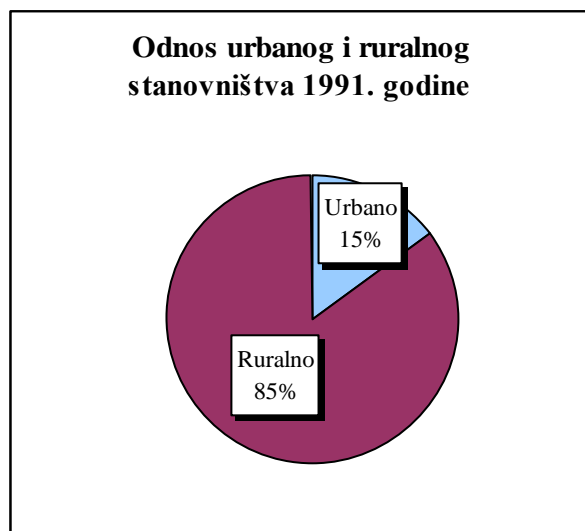

Ako uporedimo trenutnu strukturu stanovništva sa strukturom stanovništva iz 1991. godine, možemo zaključiti da je došlo do promjene u udjelu urbanog i ruralnog stanovništva u ukupnom stanovništvu na

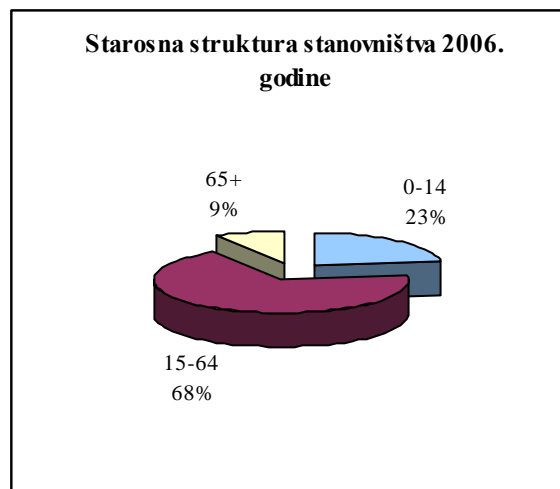
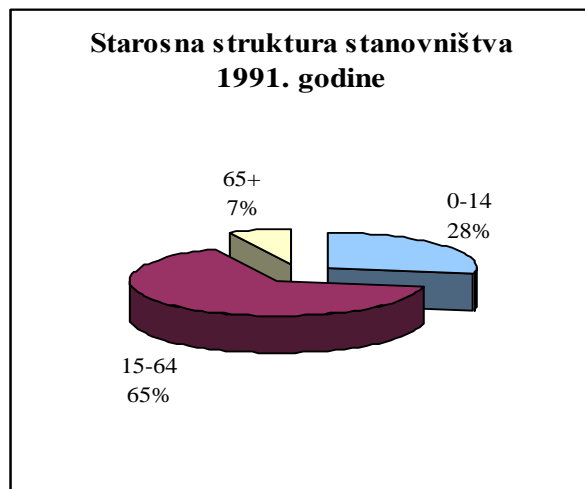
⁶ Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku za 2005. godinu, u općini Kalesija živi 34.911 stanovnika. (Tuzlanski kanton u brojkama, 2006.)

⁷ Općina je 1991. godine imala 10.228 domaćinstava, dok je prosječan broj članova domaćinstva bio 4,1.

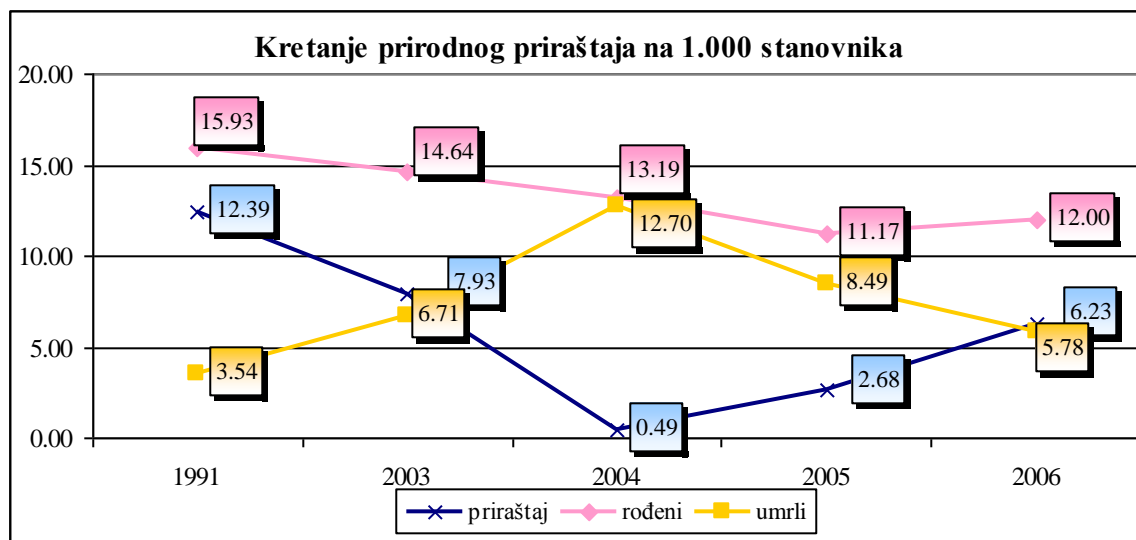
području općine, te da se broj stanovnika u ruralnom dijelu općine povećao za 6%. Povećanje broja stanovnika u ruralnom dijelu općine posljedica je pomjeranja stanovništva u toku rata, obzirom da se veliki broj raseljenih, uglavnom iz Podrinja, trajno nastanio u ruralnim dijelovima općine.

Promjene do kojih je došlo u starosnoj strukturi stanovništva općine se odnose na značajno smanjenje učešća stanovništva mlade životne dobi (od 0 do 14 godina starosti) u ukupnom stanovništvu, te na postepeno povećanje udjela starijih od 65 godina. Prema raspoloživim podacima, sadašnju strukturu stanovništva karakterizira značajan procenat radno sposobnog stanovništva (od 15 do 64 godine starosti). Udio stanovnika do 14 godina starosti u ukupnom stanovništvu iznosi 23%, što je nešto ispod granice koja definira reproduktivnu sposobnost stanovništva (25% stanovništva do 14 godina starosti).

Ukoliko posmatramo prirodno kretanje stanovništva u proteklom periodu, uočavamo da je u općini Kalesija prirodni priraštaj pozitivan, odnosno da je broj rođenih veći od broja umrlih. U posljednje dvije godine primjetan je i rast stope prirodnog priraštaja, koja je u 2006. godini iznosila 6,23‰.

Prosječna stopa prirodnog priraštaja u posljednje tri godine je iznosila 3,13‰, što je znatno iznad prosječne stope prirodnog priraštaja u FBiH⁸. Uzimajući u obzir ovakvu prosječnu stopu priraštaja, ne uključujući potencijalne promjene broja stanovnika usljed migracija, ukupni broj stanovnika bi se u narednih pet godina trebao povećati za nešto više od 600 stanovnika. Na osnovu toga se može zaključiti da bi porast broja stanovnika mogao dovesti do određenog pritiska na postojeću infrastrukturu na području općine.

2.1.2. Općinska uprava

Općinska uprava ima značajnu ulogu u svakodnevnom životu građana, te utiče na kvalitetu života i ostvarivanje velikog broja temeljnih prava. Osnovni elementi koji karakteriziraju dobru općinsku upravu obuhvataju efikasnost, efektivnost, odgovornost, transparentnost, participaciju građana, odsustvo diskriminacije, kao i osnaživanje ugroženih kategorija stanovništva. S obzirom da općinska uprava uređuje i rukovodi značajnim dijelom javnog života u interesu građana, ona mora biti u stanju odgovoriti svakodnevnim zahtjevima građana i osigurati konstantno poboljšanje kvalitete života lokalne zajednice. Stoga je općinska uprava dužna osigurati visok nivo participacije građana u upravljanju javnim poslovima, obezbijediti jednak pristup zapošljavanju u okviru javnog sektora, osigurati efektivne i efikasne usluge, kao i pristupačne i transparentne mehanizme odgovornosti.

Organ odlučivanja i kreiranja politike lokalne samouprave u Kalesiji je Općinsko vijeće (OV), koje čini 25 vijećnika. U Općinskom vijeću učestvuju Stranka demokratske akcije (SDA) s 10 vijećnika, Stranka za BiH (SBiH) s 3 vijećnika, Socijaldemokratska partija (SDP) s 9 vijećnika, Socijaldemokratska unija (SDU) s 2 vijećnika i jedan samostalni kandidat⁹. U radu OV učestvuju tri žene, od kojih je jedna predsjedavajuća OV¹⁰.

⁸ Prosječna stopa prirodnog priraštaja u FBiH za posljednje tri godine je iznosila 1,64 promila (Stope prirodnog kretanja stanovništva, Zavod za statistiku FBiH).

⁹ Ovaj kandidat je na izborima 2004. izabran ispred Bosanske stranke (BOSS), ali je nakon toga napustio stranku.

¹⁰ Za razmatranje i pripremu prijedloga odluka i drugih akata obrazuju se stalna i povremena radna tijela OV. Stalna radna tijela su: Mandatno-imunitetska komisija, Komisija za statutarna pitanja i propise, Komisija za zaštitu ljudskih prava i sloboda, Komisija za privredu, ekonomska i finansijska pitanja, Komisija za obrazovanje, kulturu i sport, Komisija za poljoprivredu, vodoprivredu, šumarstvo i zaštitu okoliša, Administrativna komisija, Komisija za izbor i imenovanje, Komisija za utvrđivanje i obilježavanje datuma i događaja značajnih za općinu Kalesija, dodjelu općinskih priznanja, imena naselja i dijelova naselja, Komisija za nadzor

Izvršni organ jedinice lokalne samouprave je općinski načelnik koji rukovodi općinskom administracijom i direktno je odgovoran za provedbu općinskih politika i izvršavanje općinskih propisa, te obavljanje poslova koje na Općinu prenesu kantonalna i federalna vlast. U skladu sa Odlukom o organizaciji općinskih službi za upravu, općinska administracija u Kalesiji je organizirana u okviru četiri službe za upravu (Služba za poduzetništvo i budžet¹¹, Služba za opću upravu, boračko-invalidsku zaštitu i raseljena lica¹², Služba za urbanizam, geodetske, imovinsko-pravne poslove i infrastrukturu¹³, Služba za civilnu zaštitu¹⁴), i dvije stručne službe (Stručna služba Općinskog vijeća i Stručna služba općinskog načelnika)¹⁵.

Općina ne posjeduje prostorni plan, a trenutno se primjenjuje Odluka o prostornom uređenju Općine Kalesija iz 1981. godine. Općina posjeduje i pet regulacionih planova¹⁶. Katastarska dokumentacija je uređena, s uvidom u posjedovno stanje iz prijeratnog perioda. Zemljišno-knjižni ured je pri Općinskom sudu Kalesija, a zemljišne knjige su dosta nesređene. Trenutno Njemačko društvo za tehničku saradnju (GTZ) zajedno s nadležnim institucijama i organima u BiH implementira projekat reforme zemljišnih knjiga u kojem učestvuje i općina Kalesija.

Jedan od problema na koji su ukazali građani općine odnosi se na visinu taksi za izdavanje dokumenata kao što su posjedovni list, te građevinske i urbanističke dozvole. Ranijih godina je OV svojim odlukama utvrđivalo visinu taksi, vodeći računa o ekonomskoj moći građana¹⁷. Donoseći Privremenu odluku o naknadama premjera i katastra i Privremenu odluku za vršenje usluga¹⁸, Vlada FBiH je početkom 2006. godine utvrdila jedinstvene tarife za usluge katastra za cijelu Federaciju, ne predviđajući povlaštene kategorije.

Brzina pružanja usluga, odnosno poštivanje zakonskih rokova za procesuiranje predmeta iz nadležnosti organa lokalne samouprave je na zadovoljavajućem nivou, jer se predmeti uglavnom obrađuju u zakonom utvrđenim rokovima. Ipak, nedovoljna efikasnost je primjetna u rješavanju predmeta koji po svojoj prirodi zahtijevaju provođenje najsloženijih upravnih postupaka¹⁹ (postupci imovinsko-pravne prirode, korištenje i raspolaganje građevinskim zemljištem, inspekcijski poslovi, itd.), što je uzrokovano većim prilivom stanovništva na područje općine i kupovinom zemljišta, te nedostatkom visokokvalificiranih kadrova. Međutim, općinske vlasti su već poduzele korake na prevazilaženju ovih nedostataka. Efikasnijem pružanja usluga doprinijelo je i opremanje organa lokalne samouprave računarima i pratećom opremom, koje je Općina Kalesija dobila u sklopu Projekta upravne odgovornosti (GAP)²⁰. Općina Kalesija u saradnji s Organizacijom za sigurnost i saradnju u Evropi (OSCE) već duže vrijeme učestvuje u provođenju projekta UGOVOR. Trenutno se radi: modul III – Komisija za planiranje općinskog razvoja, modul IV – Zakonski okvir i modul V – Partnerstvo. Ranije su uspješno provedeni modul I – Zakon o slobodi pristupa informacijama i modul II – Etički kodeks za izabrane dužnosnike.

utroška budžetskih sredstava i provedbe akata Vijeća, Komisija za infrastrukturu i komunalne djelatnosti, Komisija za ravnopravnost spolova, Komisija za mlade, te Komisija za etički kodeks izabranih zvaničnika.

¹¹ Odsjek za poduzetništvo, Odsjek za budžet, Odsjek za inspekcije.

¹² Odsjek za društvene djelatnosti i opću upravu, Odsjek za boračko-invalidsku zaštitu i raseljena lica.

¹³ Odsjek za urbanizam i infrastrukturu, Odsjek za geodetske poslove, Odsjek za imovinsko-pravne poslove.

¹⁴ Odsjek za civilnu zaštitu, Odsjek za protiv-požarnu zaštitu i TVJ (teritorijalna vatrogasna jedinica).

¹⁵ Javna preduzeća i ustanove u nadležnosti Općine su: JP „Veterinarska stanica“, JP „Vodovod i kanalizacija“, JKP „Komunalac“ – dioničarsko društvo sa većinskim udjelom Općine od 51%, JU „Centar za socijalni rad“, JU BKC „Alija Izetbegović“, JU „Gradska biblioteka“, JZU „Dom zdravlja“, JU osnovne škole.

¹⁶ Tri regulaciona plana za uže gradsko područje, jedan za MZ Tojšići i jedan za MZ Memići.

¹⁷ Ranije su takse bilo dvostruko manje, a Odluka OV je predviđala i kategorije oslobođene plaćanja taksi.

¹⁸ Službene novine FBiH, br. 69/05.

¹⁹ Služba za urbanizam, geodetske, imovinsko-pravne poslove i infrastrukturu se suočava sa značajnim brojem neriješenih predmeta.

²⁰ Projekat Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID) i Švedske agencije za međunarodni razvoj i saradnju (SIDA).

2.1.2.1. Ljudski resursi i javne finansije

Općinska uprava, uključujući načelnika i općinskog pravobranioca²¹, zapošljava 76 osoba²², od čega 22 žene²³. Od ukupnog broja zaposlenih, 21 ih je sa VSS, 6 sa VŠS, 42 sa SSS, 4 NK i 3 KV/VKV radnika²⁴. Stupanjem na snagu Zakona o državnoj službi FBiH, zapošljavanje državnih službenika vrši se javnim konkursom koji raspisuje Agencija za državnu službu FBiH. Raspoređivanje zaposlenih na konkretne poslove i radne zadatke u općini Kalesija je izvršeno u skladu s Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta²⁵, te prema propisanim kvalifikacijama koje su neophodne za obavljanje određenih poslova. Trenutna kvalifikaciona struktura zaposlenih nije zadovoljavajuća, posebice kada se radi o radnim mjestima koja zahtijevaju visoku stručnu spremu²⁶. Ovo se negativno odražava kako na kvalitet pružanja usluga, tako i na brzinu i efikasnost u rješavanju najsloženijih predmeta u nadležnosti lokalne samouprave. Načelnik općine je polovinom 2006. godine utvrdio Pravilnik o ocjenjivanju rada državnih službenika i namještenika Općine Kalesija, a njegova primjena će se odnositi na 2006. godinu. Kroz različite oblike edukacije, uglavnom odgovarajući na ponude eksternih partnera, čine se naponi kako bi se unaprijedila znanja i vještine zaposlenih.

Općinskim budžetom za 2006. godinu planirani su ukupni prihodi od 4.061.199,00 KM. Ostvareni prihodi su 4.400.792,85 KM. Uz poreske prihode koji su u ukupnim općinskim prihodima iznosili 49,18%, neporezni prihodi su sačinjavali 24,13% prihoda, tekuće potpore i grantovi činili su 18,40% prihoda, a kapitalni primici 8,30% od ukupnih prihoda²⁷. U odnosu na 2005. godinu ostvareni prihodi su veći za 37,77%²⁸. Ukupno ostvareni rashodi-izdaci iznosili su 3.921.886,64 KM, odnosno 96,56% od planiranog godišnjeg budžeta. U ukupnim rashodima u 2006. godini tekući izdaci iznose 64,87% (plate, naknade, doprinosi poslodavaca, materijal i usluge 47,06%, i tekući grantovi 17,81%). Kapitalni grantovi i kapitalni izdaci iznosili su 29,87%, pokriće obaveza iz prethodnih godina 4,05% a tekuća rezerva 1,21%. Prihodi po glavi stanovnika ostvareni u općini Kalesija u 2006. godini iznosili su 110,5 KM, dok razvojna komponenta budžeta (ostvareni kapitalni grantovi i izdaci) po glavi stanovnika u 2006. godini iznosi 33,49 KM²⁹. Višak prihoda od 478.906,21 KM bit će prenijet u 2007. godinu, a utrošit će se u skladu sa Odlukom o izmjenama i dopunama budžeta općine Kalesija za 2007. godinu.

Budžet za 2007. godinu je planiran u iznosu od 3.993.411 KM (umanjen u odnosu na rebalans budžeta za 2006. godinu za 9,26% zbog ostvarenja grantova od viših nivoa vlasti u 2006. godini, koji se nisu mogli planirati u 2007. godini). U strukturi ukupnih prihoda i primitaka najznačajnije mjesto zauzimaju poresni prihodi sa 64,28%, dok neporezni prihodi čine 21,17%, potpore (grantovi) 11,97%, te kapitalni primici 2,58%. Tekući izdaci u ukupno planiranom budžetu učestvuju sa 69,10%, kapitalni grantovi i nabavka stalnih sredstava sa 29,65%, te tekuća rezerva sa 1,25%. Plate, nabavke, doprinosi poslodavaca i izdaci za materijal i usluge kao dio tekućih izdataka čine 54,89% od ukupno planiranih rashoda. Zbog nepopunjenosti broja radnika u pojedinim općinskim službama, te usklađivanja plata i naknada s odredbama kolektivnog ugovora, predviđen je porast bruto plata u 2007. godini u odnosu na 2006. godinu za 12,55%, te naknada troškova zaposlenih i vijećnika za 18,31%.

²¹ Načelnik i općinski pravobranioc po Zakonu o državnoj službi (Službene novine FBiH, br. 29/03) nemaju status državnog službenika, nego su izborni dužnosnici.

²² Od ukupnog broja zaposlenih 19 je državnih službenika, a 55 je namještenika

²³ Od ukupno 22 zaposlene žene, niti jedna nije na rukovodećoj poziciji.

²⁴ Trenutno su svi zaposleni Bošnjaci. Ranije su bila zaposlena dva lica srpske nacionalnosti, od koji je jedan penzioniran, a drugi otpušten zbog zloupotrebe položaja.

²⁵ OV je usvojilo Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u maju 2005. godine, ali obzirom da je urađen prije donošenja Zakona o namještenicima u organima državne službe FBiH (Službene novine FBiH, br. 49/05), neophodno je izvršiti usklađivanje pomenutog Pravilnika sa Zakonom.

²⁶ Pravilnik predviđa 29 zaposlenih sa VSS, dok općinska administracija zapošljava 21 osobu sa VSS, od kojih su 4 pripravnika.

²⁷ Poreski prihodi su u 2006. godini u odnosu na 2005. godinu povećani za 33%.

²⁸ Ostvareni prihod u 2005. godini iznosio je 2.738.850,77 KM.

²⁹ Kapitalni grantovi i nabavka stalnih sredstava u 2006. godini bili su 1.221.160,89 KM + 112.756,00 KM utrošilo se u skladu sa planom kojeg je usvojilo OV.

Pored budžetskih prihoda u 2007. godini planirani su i vanbudžetski prihodi u iznosu od 262.000 KM i to od naknada za rente i uređenje gradskog građevinskog zemljišta. Općina je po ovom osnovu u 2006. godini ostvarila prihod od 134.037,72 KM, a utrošak ovih sredstava se vršio u skladu s planom kojeg je usvojilo OV.

2.1.2.2. Informiranje i učešće građana u javnim poslovima

Neposredno učešće građana u procesu donošenja odluka je uređeno Statutom Općine Kalesija, te odlukama Općinskog vijeća, među kojima posebnu važnost ima Odluka o javnim raspravama. Ovom Odlukom je uređeno da se javne rasprave obavezno provode kada se radi o pitanjima koja su od neposrednog interesa za građane, kao što su donošenje i izmjene Statuta, budžet općine i druga pitanja. U cilju unapređenja komunikacije između građana i lokalne vlasti i osiguranja slobode pristupa informacijama, informiranje građana vrši se putem internog oglašavanja na oglasnoj ploči, štampanjem Službenog glasnika Općine Kalesija, izdavanjem Biltena Općine Kalesija³⁰, te prijemom građana kod načelnika. Općina pruža informacije i preko lokalnog radija „FERAL“, Televizije Tuzlanskog kantona (TVTK), a za značajnije događaje i preko Federalne televizije (FTV). Jednom sedmično emituje se dvočasovna hronika na radio „FERAL-u“, u kojoj se iznose sva dešavanja u općini. U sklopu Centra za pružanje usluga građanima otvoren je i info-pult u okviru kojeg građani mogu dobiti sve potrebne informacije, čime se izbjeglo nepotrebno opterećenje pozadinskih kancelarija. Urađen je Vodič za građane kroz općinu Kalesija i Index informacija. Sve općinske službe su izradile brošure, s najbitnijim informacijama o radu službi, a koje su dostupne u Centru za pružanje usluga. Građani se mogu informirati i putem zvanične web stranice³¹.

Komunikacija s građanima se ostvaruje i kroz rad mjesnih zajednica. Nakon općinskih izbora 2004. godine formirani su povjerenički odbori u mjesnim zajednicama, a pobjedničke stranke su postavile povjerenike iz svojih stranaka na čelo povjereničkih odbora. U radu mjesnih zajednica učestvuju i tri sekretara mjesnih zajednica³² koji su zaposleni u Općini i koji pružaju stručnu i tehničku podršku mjesnim zajednicama. Prema mišljenju povjerenika mjesnih zajednica potrebno je organizirati redovne mjesečne sastanke s načelnikom i njegovim pomoćnicima u cilju poboljšanja rada MZ. Uglavnom sve MZ imaju prostorije za svoj rad, a sredstva za njihov rad izdvajaju se iz općinskog budžeta³³ po utvrđenom kriterijumu, koji uzima u obzir veličinu MZ i broj stanovnika. Osim toga, projekti po mjesnim zajednicama se podržavaju u okviru kapitalnih izdataka pod budžetskom stavkom asfaltiranje lokalnih puteva, adaptacija objekata po mjesnim zajednicama, a finansiranje projekata vrši se uz učešće građana po sistemu „marka na marku“³⁴. Ono što ohrabruje a što je rezultat unaprijeđene komunikacije između lokalnih organa vlasti i građana, jeste sve veća angažiranost građana na rješavanju infrastrukturnih problema. Ova uključenost građana u rješavanje infrastrukturnih problema, koja je i ranije postojala, došla je posebno do izražaja nakon izrade Pravilnika za bodovanje projekata, te nakon formiranja Komisije za planiranje općinskog razvoja, čime se odabir projekata, koje između ostalih predlažu mjesne zajednice, udruženja i građani, vrši na potpuno transparentan način³⁵.

Na području općine djeluje 17 organizacija građanskog društva³⁶, koje djeluju u različitim oblastima života u lokalnoj zajednici. Organizacije građanskog društva uglavnom nisu samoodržive, već se oslanjaju

³⁰ Prvi broj izdat je u maju 2006. uz pomoć talijanske nevladine organizacije „CISP“ i radija „VESTA“ iz Tuzle.

³¹ www.kalesija.ba

³² Svaki od sekretara radi sa pet do šest mjesnih zajednica.

³³ Za 2006. godinu u budžetu je predviđeno i dodijeljeno 45.000 KM za rad MZ, a ista suma je planirana i u 2007. godini.

³⁴ U 2006. godini za ovu namjenu utrošeno je 499.205 KM, dok je budžetom za 2007. godinu planirano 785.252 KM.

³⁵ Na ovaj nači odabrana su i četiri projekta koja će se finansirati u okviru GAP-a (Unutrašnje uređenje BKC, Asfaltiranje požarnog puta prema Srednjoj školi, Asfaltiranje puta u mjestu Gojčin, Asfaltiranje puta u Vukovijama).

³⁶ To su: Udruženje „Zlatni ljiljan“, UG „SUMEJJA“ Kalesija, Eko-pokret „Zeleni“, Udruženje logoraša, UG „Osmijeh nade“, Udruženje Roma, Asocijacija mladih „AMOK“, UG „Citizen“, UG penzionera, Udruženje građana „Patriotska liga“, Jedinствена organizacija boraca, Udruženje ratnih vojnih invalida, Udruženje porodica šehida i poginulih boraca, Udruženje demobilisanih

na finansijsku potporu međunarodnih organizacija i donatora, kao i na pomoć domaćih vlasti. Samo na ime udruženja građana u 2006. godini je izdvojeno 40.292,50 KM³⁷. Od 2007. godine raspodjela budžetskih sredstava udruženjima vršiče se putem javnog poziva za dostavljanje prijedloga projekta i uz jasno definirane kriterije. Za podršku neprofitnim organizacijama u 2006. godini iz općinskog budžeta izdvojeno je 180.000 KM³⁸, dok je budžetom za 2007. godinu za ovu svrhu planirano 212.000 KM³⁹.

Iako Općina Kalesija, kao nosilac dužnosti, ulaže velike napore da kroz formalne i neformalne mehanizme omogući što veću uključenost građana u procese donošenja odluka, neophodno je poduzeti i dodatne korake u cilju podizanja svijesti kod građana o njihovim pravima i obavezama. Postojeći mehanizmi za informiranje i direktno uključivanje građana⁴⁰ u javne poslove se nedovoljno koriste, a naročito oni koji se tiču učešća u upravljanju javnim poslovima⁴¹. Ni organizacije građanskog društva nemaju dovoljan uticaj na javne poslove i razvojne procese, pa je neophodno poduzeti dodatne napore za stvaranje boljeg okruženja za građansko djelovanje⁴². U cilju poboljšanja efikasnosti i efektivnosti lokalne uprave neophodno je raditi na prevazilaženju kadrovskih problema, te na poboljšanju komunikacije između građana i lokalne vlasti.

2.1.3. Lokalna ekonomija

Ravnomjeran ekonomski rast i stvaranje uslova za održiv ekonomski razvoj trebaju biti praćeni mjerama koje vlasti poduzimaju kako bi se osiguralo puno uživanje prava na rad i garantirao pristojan život svakom pojedincu. Pravo na rad podrazumijeva pravo svakoga na mogućnost da zaradi dovoljno za život slobodno izabranim ili prihvaćenim radom, pravo pristupa sistemu zaštite koji svakom zaposlenom garantira pristup zaposlenju, pravo na sigurne radne uslove i pravo na formiranje sindikata, te pravo zaposlenog da ne bude nepravično lišen zaposlenja. Pravo na rad se ne treba shvatati kao apsolutno i bezuslovno pravo na zaposlenje, ali države koje priznaju pravo na rad moraju poduzeti niz koraka da osiguraju ispunjenje navedenih uslova kako bi svakom pojedincu omogućile da materijalno obezbijedi sebe i porodicu.

Koraci i mjere koje su vlasti dužne poduzeti za osiguranje punog uživanja prava na rad obuhvataju tehničko i stručno usmjeravanje i obrazovanje, zakonske i druge mjere u cilju osiguranja fizičkog i mentalnog integriteta radnika u ostvarivanju prava na zaposlenje, te dostupnost usluga za podršku pojedincima da nađu odgovarajuće zaposlenje. Pored toga, građani moraju imati pristup uslugama, bez diskriminacije, kao i pristup relevantnim informacijama⁴³. Vlasti također moraju poduzeti aktivnosti u cilju smanjenja broja radnika zaposlenih izvan formalne ekonomije, koji su kao takvi izvan sistema zaštite. Iako sve ovo ukazuje na značajnu ulogu svih nivoa vlasti u poštivanju, zaštiti i promoviranju prava iz oblasti zaposlenja, također je jasno da postoje strukturne i druge prepreke koje nastaju kao posljedica faktora koji su van kontrole pojedinačnih vlada i koje mogu ugroziti potpuno ostvarivanje prava na rad.

boraca, Udruženje zarobljenika, Bošnjačka zajednica kulture (BZK) „Preporod“ i Udruženje građana „Srpsko građansko vijeće“ Općine Kalesija.

³⁷ UG kojima su dodijeljeni grantovi: Udruženje „Zlatni ljiljan“, Eko-pokret „Zeleni“, UG „Osmijeh nade“, Udruženje logoraša, Crveni križ, Udruženje Roma, Asocijacija mladih „AMOK“, Udruženje građana „Citizen“, UG penzionera.

³⁸ Grantovi neprofitnim organizacijama - 44.000 KM, grantovi vjerskim zajednicama - 8.000 KM, grantovi iz oblasti kulture - 10.000 KM, grant Lokalnoj izbornoj komisiji - 43.000 KM, Crveni križ - 6.000 KM, Asocijacija mladih - 2.000 KM, Merhamet i Narodna kuhinja - 2.000 KM, grantovi iz oblasti sporta - 65.000 KM.

³⁹ Grantovi neprofitnim organizacijama - 64.000 KM, grantovi iz oblasti kulture - 15.000 KM, grantovi iz oblasti sporta - 100.000 KM, grantovi vjerskim zajednicama - 8.000 KM, grant Lokalnoj izbornoj komisiji - 25.000 KM.

⁴⁰ Mogućnost prisustvovanja sjednicama OV, učešća na okruglim stolovima, javnim raspravama i tribinama.

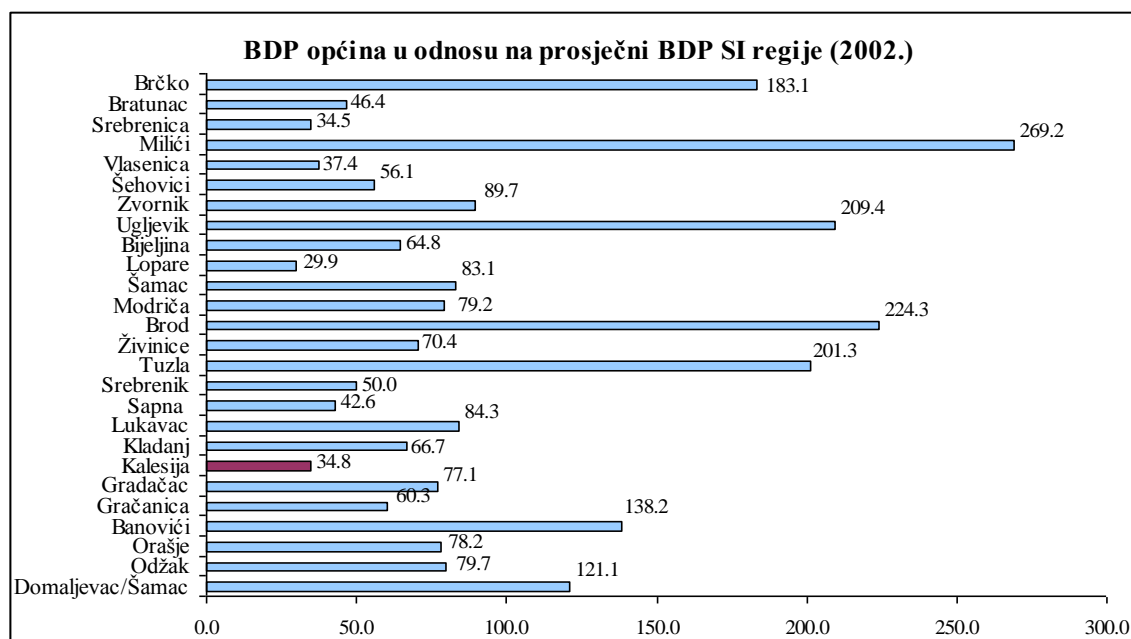
⁴¹ Pravo na učešće u javnim poslovima osigurava pravo i mogućnost svim građanima da učestvuju, direktno i indirektno, putem slobodno izabranih predstavnika, u upravljanju javnim poslovima, kao i da imaju pristup javnim poslovima - član 25 ICCPR, član 21 UDHR, član 3 ECHR, Protokol 1, članovi 12 i 14 Konvencije o eliminaciji svih vidova diskriminacije nad ženama (CEDAW);

⁴² Čovjek je u samom centru razvojnog procesa i kao takav on treba biti aktivni učesnik i uživatelj prava na razvoj - član 2 Deklaracije o pravu na razvoj.

⁴³ Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima (ICESCR), članovi 6, 7.

Analiza socio-ekonomskog razvoja općina⁴⁴ Federalnog zavoda za programirane razvoja svrstava općinu Kalesija među nerazvijene općine u FBiH (indeks socioekonomskog razvoja općine Kalesija iznosi 1,82, dok se nerazvijenim općinama smatraju općine s indeksom socioekonomskog razvoja koji ima vrijednosti između 1 i 1,99). Općina Kalesija je i prije rata imala status nerazvijene općine, tako da se može reći da je današnje stanje dijelom naslijeđeno.

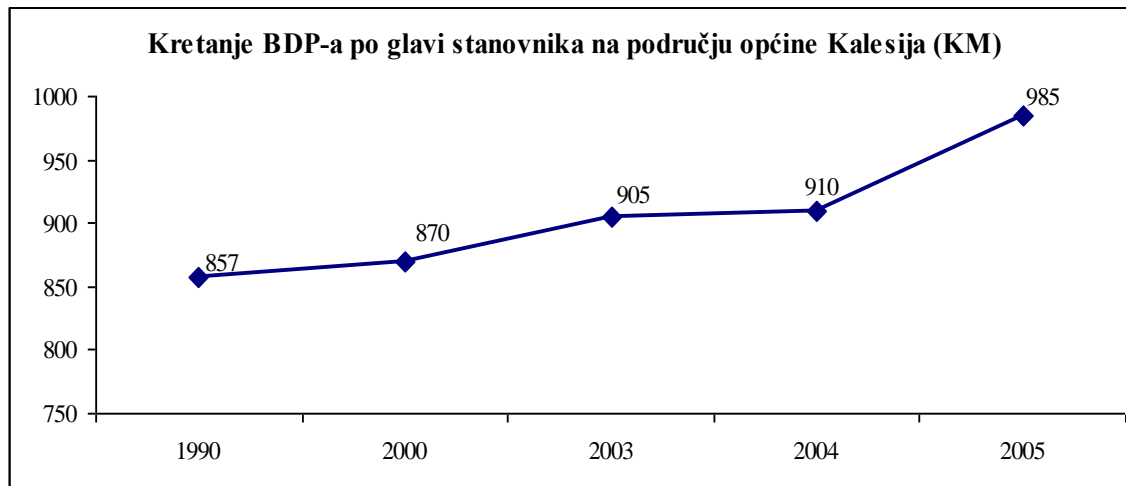
Bruto društveni proizvod (BDP) po glavi stanovnika na području općine Kalesija je 1990. godine iznosio 857 KM. Prema podacima općine Kalesija, BDP po glavi stanovnika u 2005. godini je iznosio 985 KM. U predratnom periodu općina Kalesija je imala najniži BDP po glavi stanovnika u poređenju s ostalim općinama TK. Prema podacima iz 2002. godine, općina Kalesija i dalje spada među općine s najnižim BDP-om po glavi stanovnika, s tim da u 2002. godini općine Teočak i Čelić imaju niži BDP po glavi stanovnika od općine Kalesija.

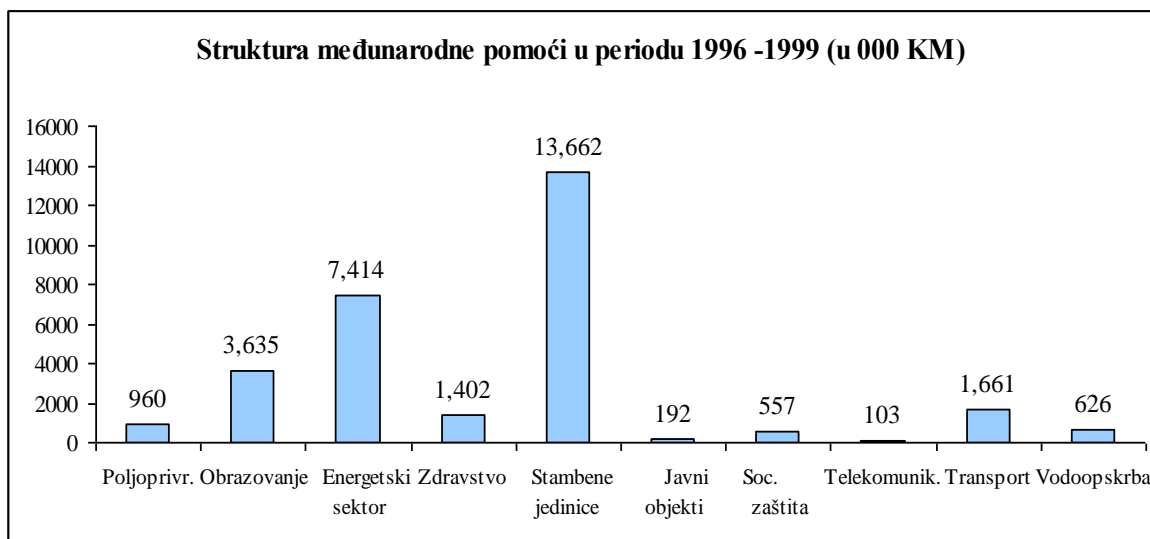
Situacija nije bitno drugačija kada se upoređi BDP po glavi stanovnika općine Kalesija s drugim općinama koje čine Sjeveroistočnu ekonomsku regiju (SI). Bruto društveni proizvod općine Kalesija je na nivou trećine prosječnog BDP-a SI ekonomske regije⁴⁵.

⁴⁴ Indeks socioekonomskog razvoja lokalnih zajednica FBiH, Federalni zavod za programiranje razvoja, mart 2005.

⁴⁵ Izvor: Socioekonomski pregled i SWOT analiza ekonomske regije Sjeveroistočna BiH, EURED projekat - april 2004.

Međutim, općina Kalesija, posmatrajući BDP po glavi stanovnika, spada u rijetke općine u BiH koje su dosegle ili prevazišle prijeratni iznos BDP-a po glavi stanovnika. BDP po glavi stanovnika kontinuirano raste od 2000. godine. Većim dijelom to je zasluga i značajnih finansijskih sredstava koja su investirana od strane međunarodne zajednice u rekonstrukciju stambenih objekata i infrastrukture na području općine Kalesija. U periodu od 1996. do 1999. godine na područje općine Kalesija međunarodne organizacije su investirale oko 30 miliona KM. Većina pomoći je investirana u obnovu stambenih jedinica i energetske mreže. Značajna sredstva su investirana i u obrazovni i zdravstveni sektor, te u prometnu infrastrukturu⁴⁶.

2.1.3.1. Struktura lokalne ekonomije

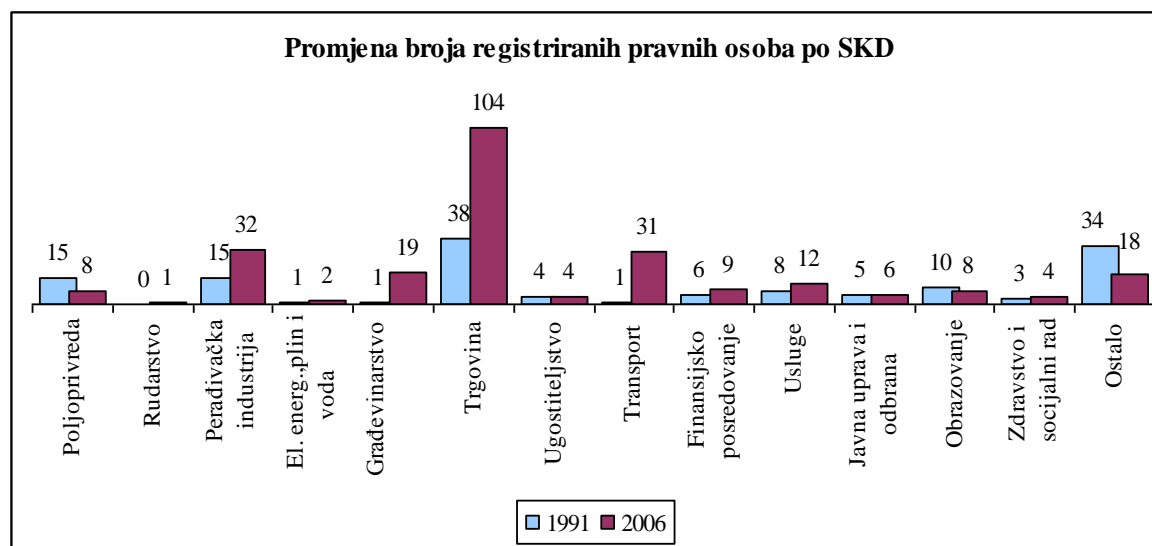
Do 1970. godine općina Kalesija je bila izrazito nerazvijeno ruralno područje gdje je poljoprivreda predstavljala skoro jedini izvor prihoda za većinu stanovništva. Nerazvijenost i nemogućnost zapošljavanja su prisilili veliki broj stanovnika općine da potraže zaposlenje u drugim krajevima bivše države ili u inozemstvu. Tek nakon 1970. godine su pokrenuti određeni industrijski kapaciteti. Izgrađeno je šest državnih preduzeća u kojima je bila angažirana većina od ukupnog broja zaposlenih na području općine (1.750 radnika). Ostatak zaposlenih je radio u različitim institucijama javnog sektora i na području susjednih općina (Tuzla, Živinice, Banovići, Zvornik) i u inostranstvu.

⁴⁶ Lekcije iz Bosne i Kosova, Inicijativa za evropsku stabilnost, februar 2002.

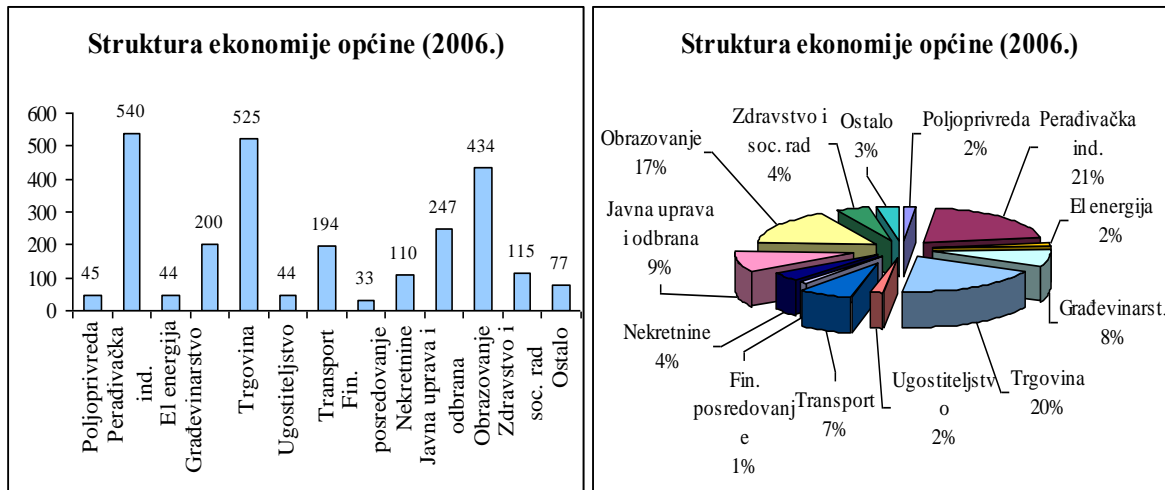
Najveći broj radnika je zapošljavalo preduzeće „Plastikal“ koje se bavilo proizvodnjom plastičnih ambalaža. Danas je preduzeće privatizirano od strane njemačke kompanije „Buscherhoff“ i dalje proizvodi specijalne ambalaže za izvoz. Ovo je ujedno i jedini primjer uspješne privatizacije i strane investicije na području općine. Osim ovog preduzeća, jedan od značajnijih privrednih subjekata je bio poljoprivredni kombinat „Spreča“, koji je raspolagao sa oko 4.000 ha poljoprivrednog zemljišta i imao oko 2.000 muznih krava. Danas je ovaj kombinat privatiziran metodom javnog upisa dionica. Većina zemljišta kojim sada raspolaže Kanton je obrađeno dodjeljivanjem u zakup fizičkim i pravnim licima.

Prijeratna preduzeća, prijeratni broj zaposlenih i stanje 2002. godine		
Preduzeće	Prijeratni br. zaposlenih	Stanje 2002. godine
„Kaletex“	330	78
„Plastikal“	820	100
„Kartonaža“	80	49
„Remont Montaža“	120	50
„Spreča“	300	180
„Unis Tok“	100	72

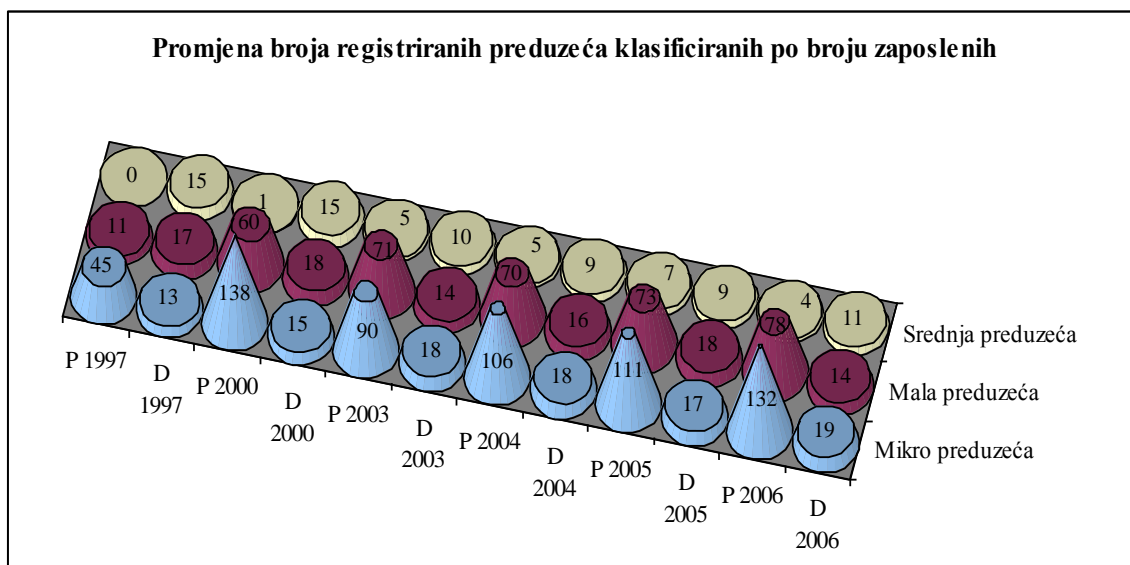
Privatizacija prijeratnih državnih preduzeća nije proizvela očekivane efekte i pokretanje proizvodnje. Ako uporedimo strukturu ekonomije i broj registriranih privrednih subjekata 1991. i 2006. godine, vidimo da se broj privrednih subjekata skoro udvostručio.

Najveći relativni rast broja privrednih subjekata registriran je u djelatnosti prerađivačke industrije, trgovine i transporta. Uglavnom najveći broj novih registriranih subjekata su preduzeća s preovladavajućom djelatnošću trgovine.

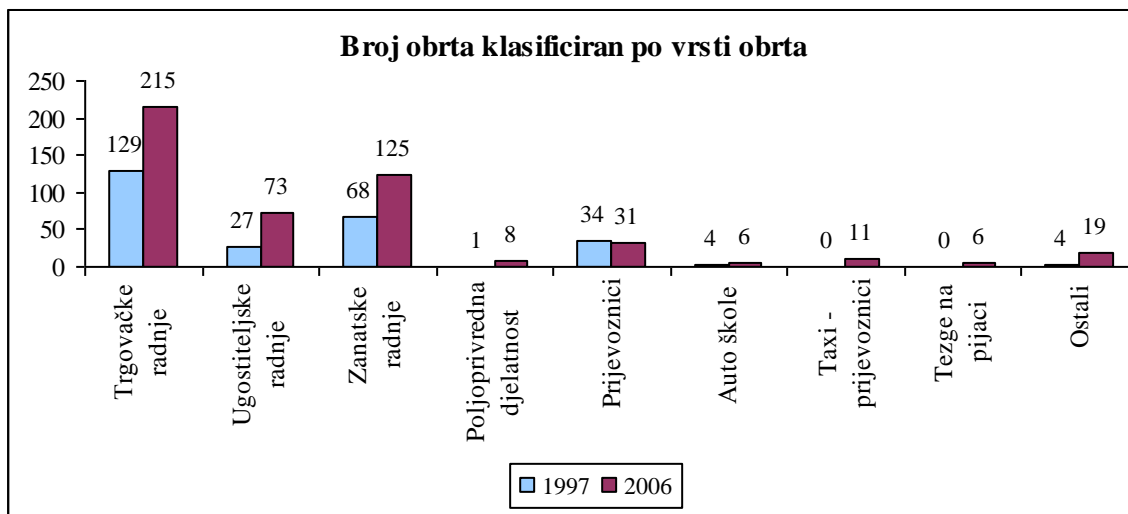
Dok je 1990. godine u prerađivačkoj industriji bilo zaposleno 1.750 djelatnika, danas u toj djelatnosti ima 540 zaposlenih. Prije rata u prerađivačkoj industriji je bilo zaposleno 69% od ukupnog broja zaposlenih, da bi se u 2006. godini učešće prerađivačke industrije u ukupnoj zaposlenosti svelo na 21%. Transformaciju ekonomije na području općine Kalesija karakterizira značajno smanjenje prerađivačke industrije u strukturi ekonomije, te rast uslužnih djelatnosti (trgovina, transport, itd.).

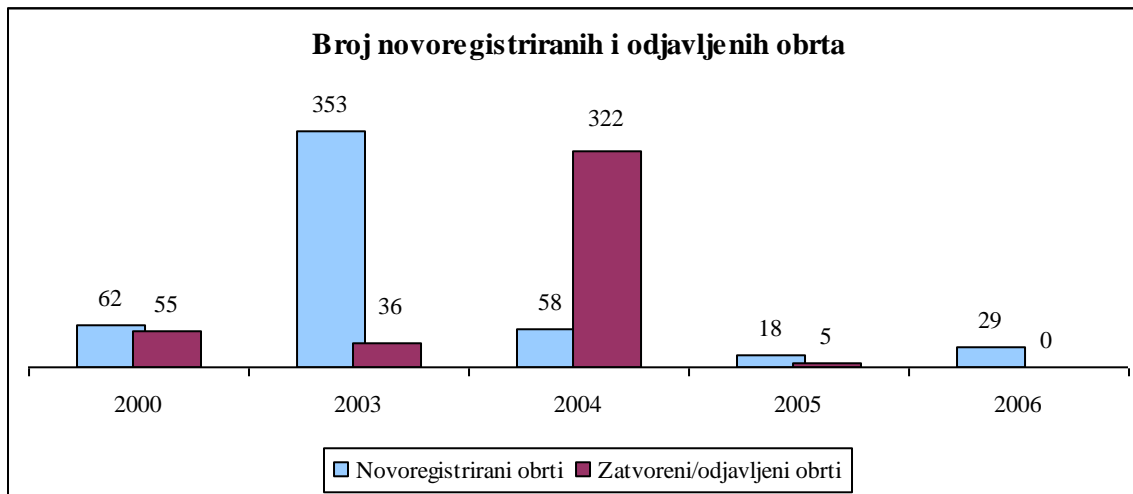
Međutim, većina novih privrednih subjekata su mikro preduzeća sa manje od 5 zaposlenih. U posljednjih devet godina broj registriranih mikro preduzeća se utrostručio. Broj malih preduzeća (u privatnom vlasništvu) koja zapošljavaju do 50 djelatnika se povećao za sedam puta. Broj srednjih preduzeća koja zapošljavaju do 250 djelatnika je relativno mali, i od ukupno 15 preduzeća srednje veličine 11 su u pretežno državnom vlasništvu.

Preduzeća srednje veličine čine samo 4% od ukupnog broja registriranih pravnih osoba, dok mikro preduzeća čine većinu, odnosno 60% svih registriranih pravnih osoba.

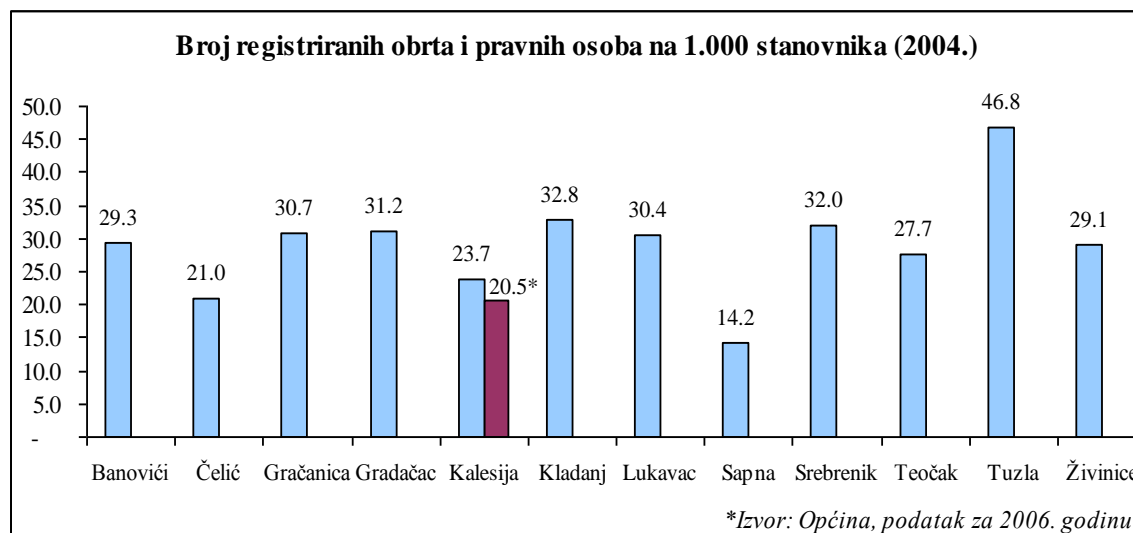

Kada su u pitanju obrti, najveći broj, kao i najveći relativni rast broja obrta u posljednjih devet godina bilježe trgovačke, ugostiteljske i zanatske radnje.

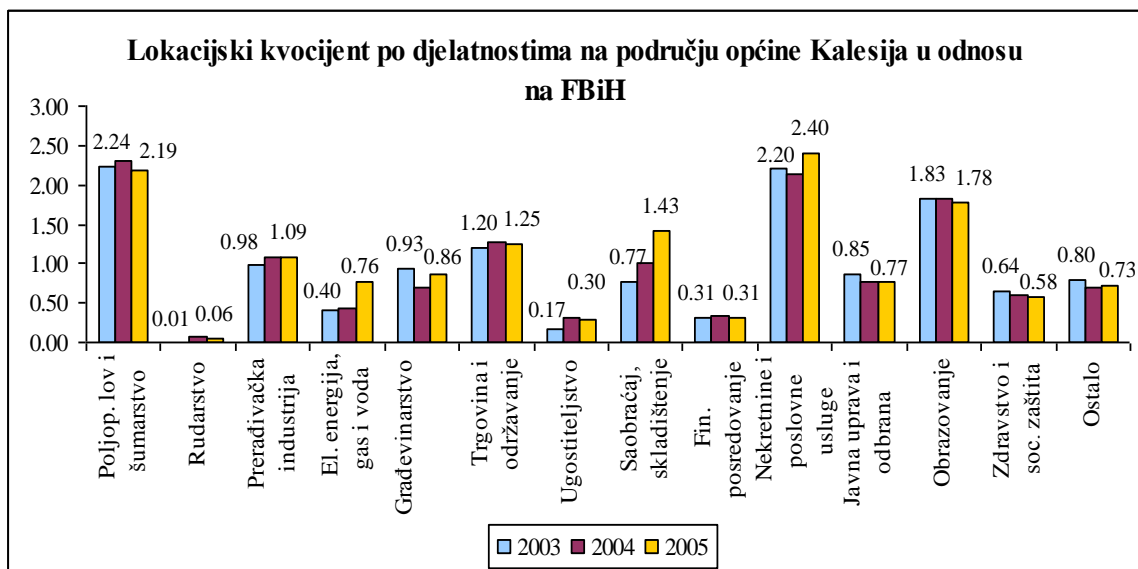
Ako razmotrimo dinamiku osnivanja i zatvaranja obrta, uzimajući u obzir i značajan skok otvorenih i zatvorenih obrta u 2003. i 2004. godini, koji se odnosio na težge na pijaci, vidimo da je u posljednjih šest godina broj obrta kontinuirano rastao u iznosu od 20 obrta godišnje.

Ako kao indikator ekonomske dinamike i razvijenosti poduzetništva uzmemo broj registriranih pravnih osoba i obrta na 1.000 stanovnika, prema podacima Federalnog zavoda za programiranje razvoja⁴⁷, općina Kalesija spada u općine s najmanjim brojem pravnih osoba i obrta na 1.000 stanovnika.

Ako analiziramo strukturu ekonomije po koncentraciji zaposlenosti po djelatnostima na području općine Kalesija i uporedimo je s koncentracijom zaposlenosti po djelatnostima na području FBiH, vidimo da je koncentracija zaposlenosti na području općine Kalesija značajno viša u djelatnostima poljoprivrede, lova i šumarstva, trgovine na veliko i malo i održavanju, transporta, skladištenja i komunikacija, te u djelatnosti obrazovanja.

⁴⁷ Indeks socioekonomskog razvoja lokalnih zajednica FBiH, Federalni zavod za programiranje razvoja, mart 2005.

Pored poljoprivrede i djelatnost nekretnina i poslovnih usluga ima izrazito visoku koncentraciju zaposlenosti koja je 2,4 puta veća od prosječne koncentracije zaposlenosti u ovoj djelatnosti na području FBiH. Iako lokacijski kvocijent ove djelatnosti ukazuje da je ovo snažna djelatnost na području općine Kalesija, ova djelatnost koja je bazirana na uslugama ne može biti nosilac razvoja općine.

Djelatnost prerađivačke industrije bilježi kontinuiran rast koncentracije zaposlenosti i lokacijski kvocijent upućuje da je ova djelatnost jaka lokalna djelatnost koja može biti nosilac razvoja općine, te joj je stoga neophodno omogućiti daljnji razvoj. Jedna od prepreka za intenzivniji razvoj prerađivačke industrije je nezainteresiranost privatnih lica koja posjeduju kapital za ulaganje u tu granu privrede. Na području općine ima oko 97 hektara industrijskog, ali sa djelomično uređenom infrastrukturom (struja, putevi, telefon, voda). Urbanističko planiranje, zaustavljanje divlje gradnje i planski razvoj infrastrukture na području općine su polazna osnova za stvaranje preduvjeta za ekonomski razvoj. Glavne grane unutar djelatnosti prerađivačke industrije su finalna obrada drveta, obrada metala i plastike, tekstilna industrija, te proizvodnja kartonske i plastične ambalaže.

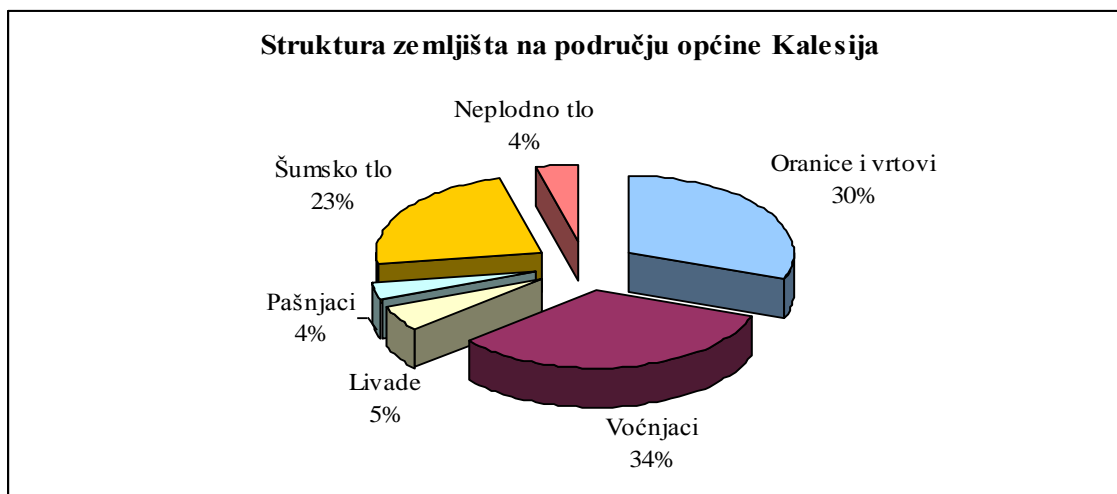
Djelatnost saobraćaja, skladištenja i veza također ima izrazito visoku koncentraciju zaposlenosti i lokacijski kvocijent od 1,43 koji ukazuje da je ovo snažna lokalna djelatnost. Međutim, nije realno očekivati da ova djelatnost može imati značajniji uticaj ili biti osnova za budući ekonomski razvoj općine.

Djelatnost obrazovanja također ima visoku koncentraciju zaposlenosti i lokacijski kvocijent od 1,78 ukazuje na potencijalno prevelik broj zaposlenih u obrazovanju. Lokacijski kvocijent za djelatnost ugostiteljstva ukazuje da je ova djelatnost iznimno nerazvijena na području općine Kalesija

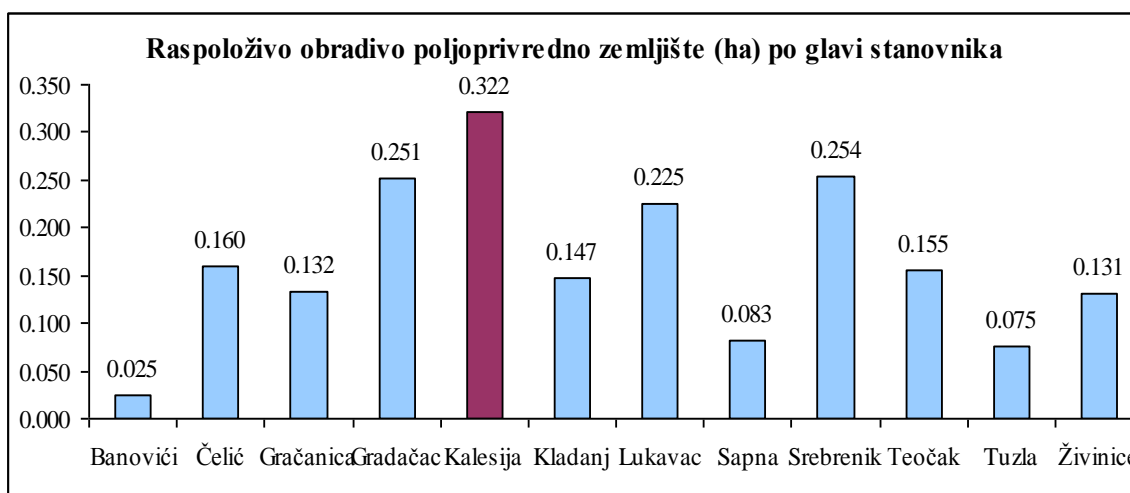
2.1.3.2. Poljoprivreda

Koncentracija zaposlenosti u djelatnosti poljoprivrede, lova i šumarstva na području općine Kalesija u 2005. godini je bila 2,2 puta veća od prosječne koncentracije zaposlenosti u ovoj djelatnosti na području FBiH. Izuzetno visok lokacijski kvocijent ukazuje da je ova djelatnost izuzetno jaka i značajna za područje općine Kalesija. Izračun lokacijskih kvocijenata je baziran na podacima za 2003., 2004. i 2005. godinu, a podaci o zaposlenosti u djelatnosti poljoprivrede, lova i šumarstva u 2006. godini ukazuju na veliki pad u broju zaposlenih u ovoj djelatnosti u odnosu na 2005. godinu. Ovaj pad bi mogao rezultirati s drastičnim smanjenjem lokacijskog kvocijenta za ovu djelatnost u 2006. godini. Bez obzira na zvanične podatke, poljoprivreda je bila i dalje jeste značajna djelatnost na području općine. Prema procjeni Federalnog

zavoda za programiranje razvoja na području općine Kalesija oko 1.900 ljudi ostvaruje glavninu svojih prihoda kroz poljoprivrednu djelatnost⁴⁸.

Struktura zemljišta općine Kalesija pokazuje da postoje značajne mogućnosti za razvoj poljoprivredne djelatnosti, posebno u područjima ratarstva i voćarstva.

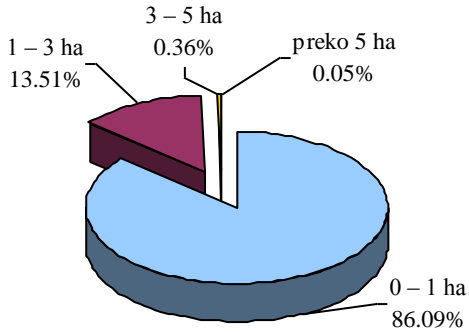

Ako kao indikator sposobnosti zajednice da proizvede hranu za svoje stanovništvo uzmemo minimalnih 0,17 ha obradivog zemljišta po glavi stanovnika, vidimo da raspoloživo obradivo zemljište po glavi stanovnika na području općine Kalesije skoro dva puta prelazi definirani potrebni minimum⁴⁹. Također vidimo da u poređenju s drugim općinama TK općina Kalesija ima najveći odnos obradivog zemljišta po glavi stanovnika.

⁴⁸ Indeks socioekonomskog razvoja lokalnih zajednica FBiH, Federalni zavod za programiranje razvoja, mart 2005.

⁴⁹ Indeks socioekonomskog razvoja lokalnih zajednica FBiH, Federalni zavod za programiranje razvoja - mart 2005. i podaci Općine Kalesija.

Procentualno učešće poljoprivrednih parcela (po veličini parcele) u ukupnom broju parcela (parcele u privatnom vlasništvu)

Međutim, kao što je slučaj u većini općina u BiH, poljoprivredni posjedi su usitnjeni, što onemogućava intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju za tržište. Od ukupnog broja poljoprivrednih parcela, 86% su parcele veličine ispod 1 hektara. Od ukupnog broja parcela, kako u privatnom tako i državnom vlasništvu, samo 8 parcela je veličine koja prelazi 5 hektara. Prema nekim izvorima⁵⁰, sa 4.000 hektara poljoprivrednog zemljišta kojima je raspolagao Poljoprivredni kombinat „Spreča“, trenutno raspolaže Tuzlanski kanton, a Općina Kalesija posjeduje 810 hektara zemljišta.

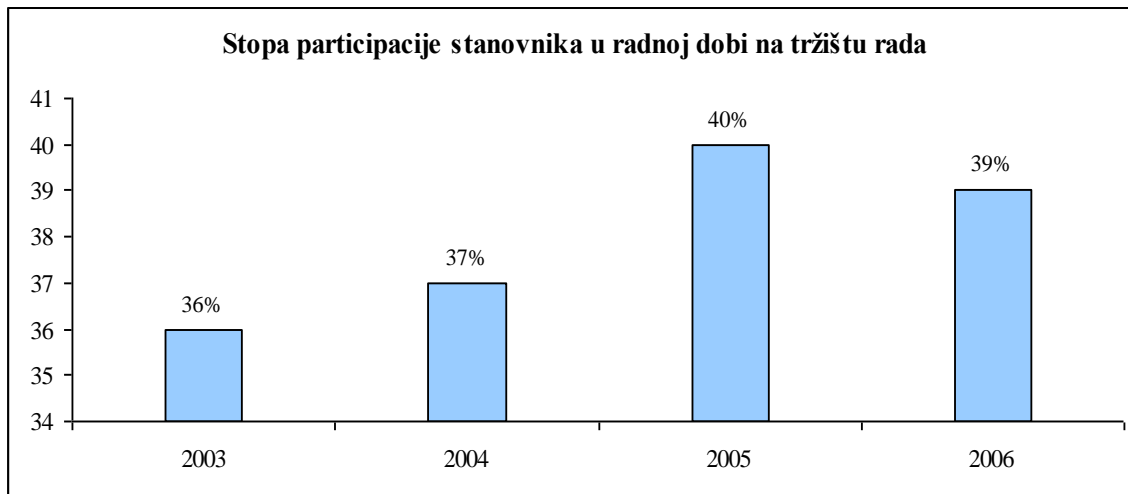
Na području općine Kalesija je u posljednje vrijeme intenzivirana proizvodnja i prodaja mlijeka putem otkupnih stanica do prerađivačkih pogona. Ovaj način proizvodnje mlijeka omogućava mnogim porodicama da ostvare dodatne prihode, kao i poljoprivrednim proizvođačima koji su se odlučili baviti ovom djelatnošću. Ukupno na području općine po osnovu otkupa mlijeka ostvari se prihod, sa premijama od strane države, u iznosu od cca 3.500.000 KM. Pored naprijed navedenih podataka koji su registrirani preko otkupnih stanica, proizvodi se još cca 4.000.000 litara mlijeka koje proizvođači plasiraju direktno na tržište kao mlijeko i mliječne proizvode.

2.1.3.3. Tržište rada

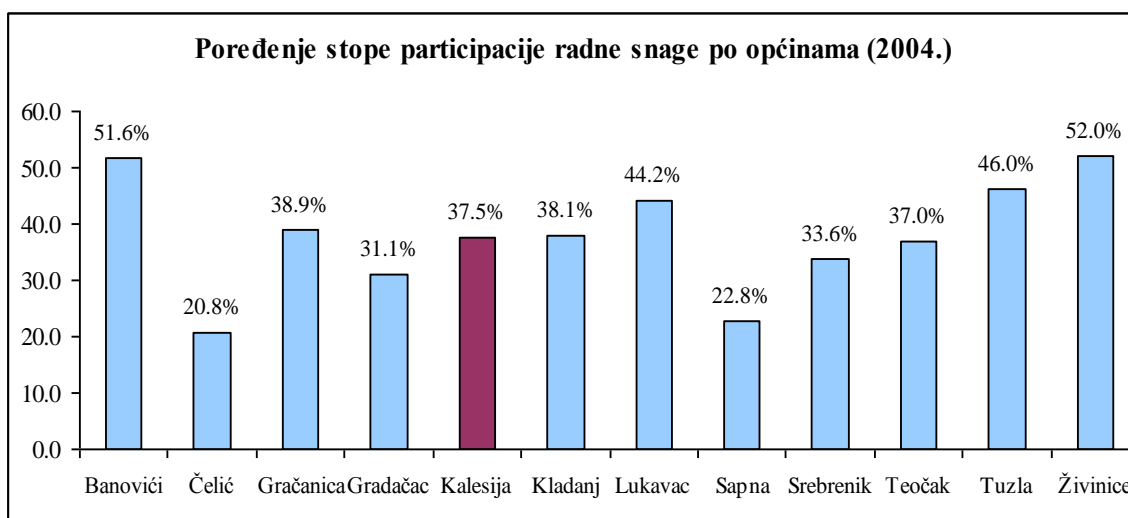
U 2006. godini od 26.983 stanovnika starosne dobi od 15 do 64 godina, samo 10.607 je ekonomski aktivno, odnosno zaposleno ili aktivno traži zaposlenje. Podaci ne obuhvataju neformalni sektor i neregistriranu zaposlenost. Od 10.607 ekonomski aktivnih stanovnika, samo 2.610 je formalno zaposleno (radnici prijavljeni od strane poslodavaca koji uredno uplaćuju sva davanja i zakonom definirane doprinose na plaće).

Prema zvaničnim podacima većina stanovništva u radnoj dobi je ekonomski neaktivna (16.376). Pod pretpostavkom da je oko 3.000 stanovnika koji spadaju u skupinu neaktivnih još u procesu obrazovanja (srednjoškolci i studenti na fakultetima), te da se oko 2.000 ljudi bavi isključivo poljoprivredom, broj stanovnika u radnoj dobi, a koji su ekonomski neaktivni je i dalje vrlo visok.

⁵⁰ Lekcije iz Bosne i Kosova, Inicijativa za evropsku stabilnost, februar 2002.

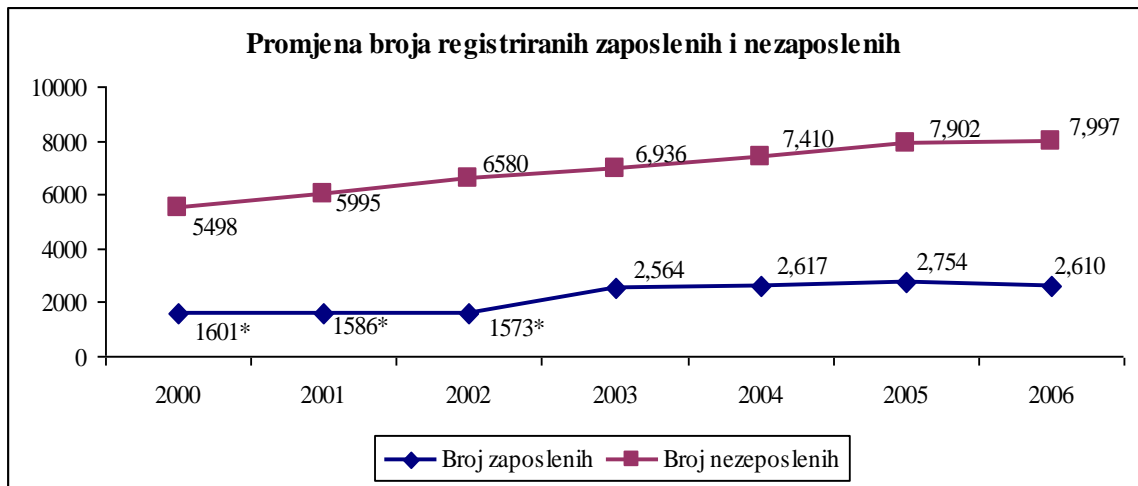
Stopa participacije stanovnika u radnoj dobi kontinuirano raste u posljednjih sedam godina. Ipak, u poređenju s drugim općinama TK, participacija radne snage na području Kalesije je niska (podaci za 2004. godinu)⁵¹, iako se ne razlikuje značajno od generalno loše situacije na tržištu rada na području Kantona.

Promjena stope participacije radne snage na tržištu rada prvenstveno je prouzrokovana povećanjem broja registriranih nezaposlenih. Broj registriranih nezaposlenih se povećao za oko 2.500 u posljednjih sedam godina, dok se prema prikupljenim podacima broj registriranih zaposlenih povećao za oko 1.000⁵².

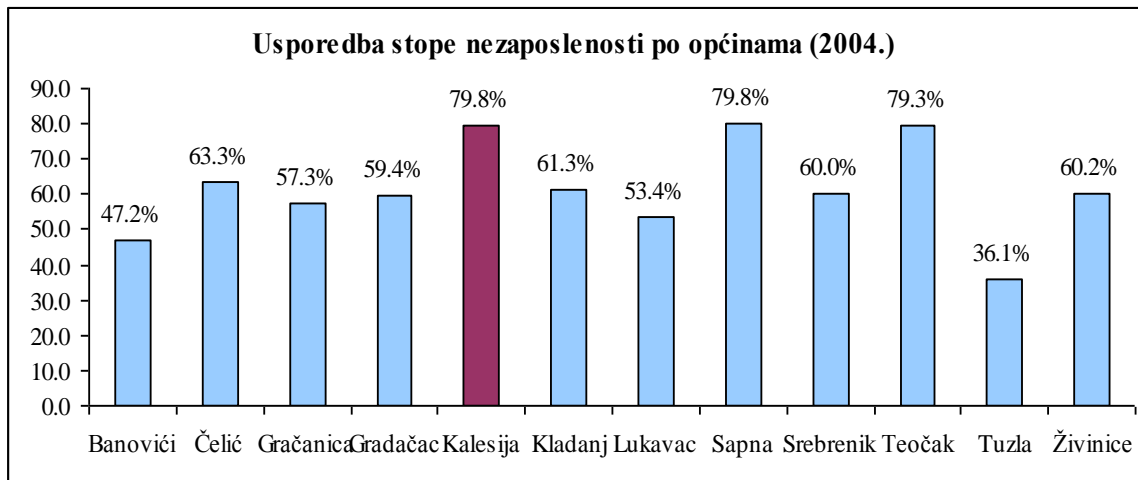
⁵¹ Indeks socioekonomskog razvoja lokalnih zajednica FBiH, Federalni zavod za programiranje razvoja - mart 2005.

⁵² Podaci o registriranoj zaposlenosti su prikupljeni iz različitih izvora. Izvor podataka za 2000., 2001. i 2002. je Pregled socio-ekonomskih pokazatelja za SI Bosnu - 11. 4. 2004. (autor nepoznat), dok je podatke za ostale godine dostavila Općina.

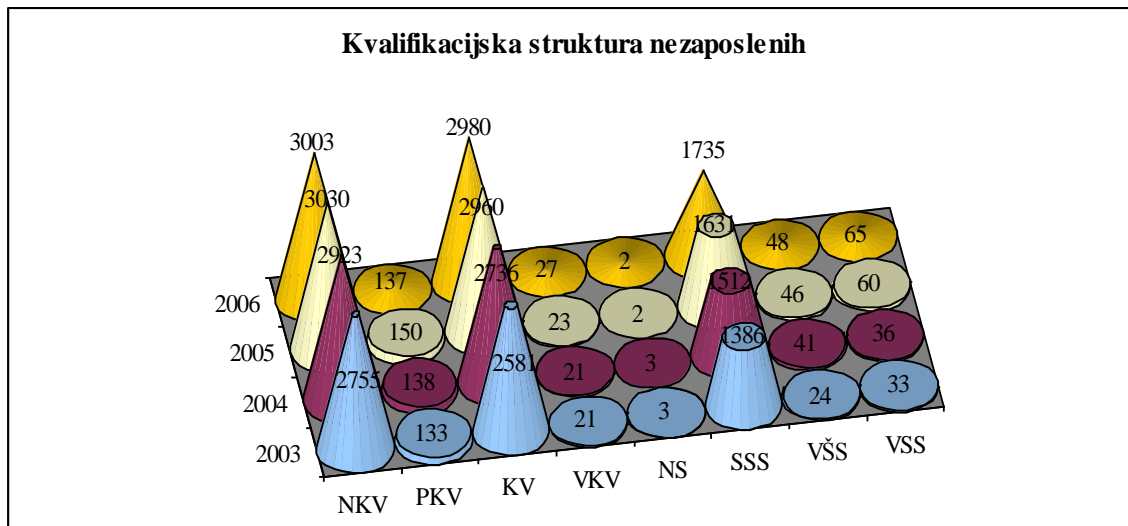

Stopa registrirane nezaposlenosti je iznimno visoka i kreće se oko 75%. Stopa nezaposlenosti u općini Kalesija je među najvišim u FBiH. Prosječna stopa nezaposlenosti na području općine Kalesija je viša za oko 30% u odnosu na prosječnu stopu registrirane nezaposlenosti FBiH koja se kreće između 45% i 47%.

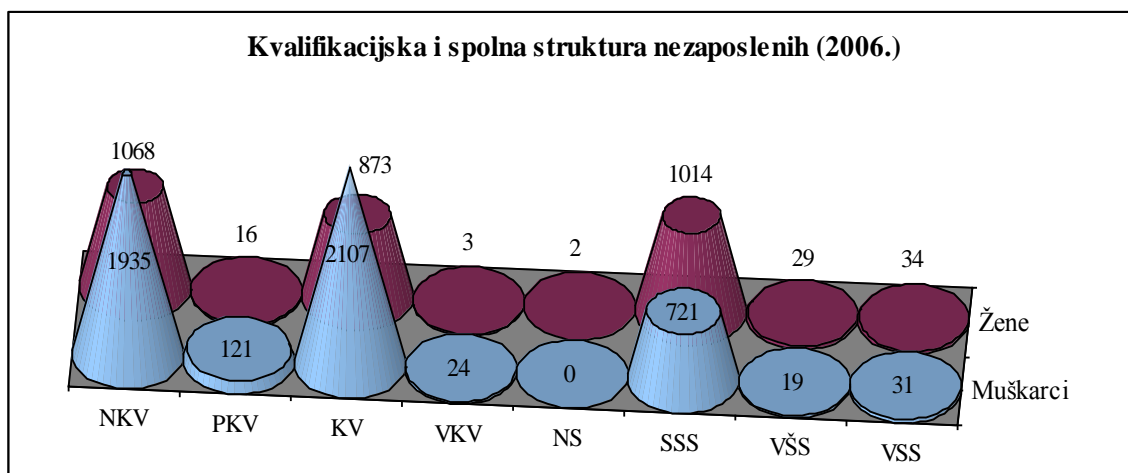
Ako se uporede podaci o stopi registrirane nezaposlenosti (podaci Federalnog zavoda za programiranje razvoja za 2004. godinu), može se vidjeti da je stopa nezaposlenosti na području općine Kalesija među najvišim u TK.

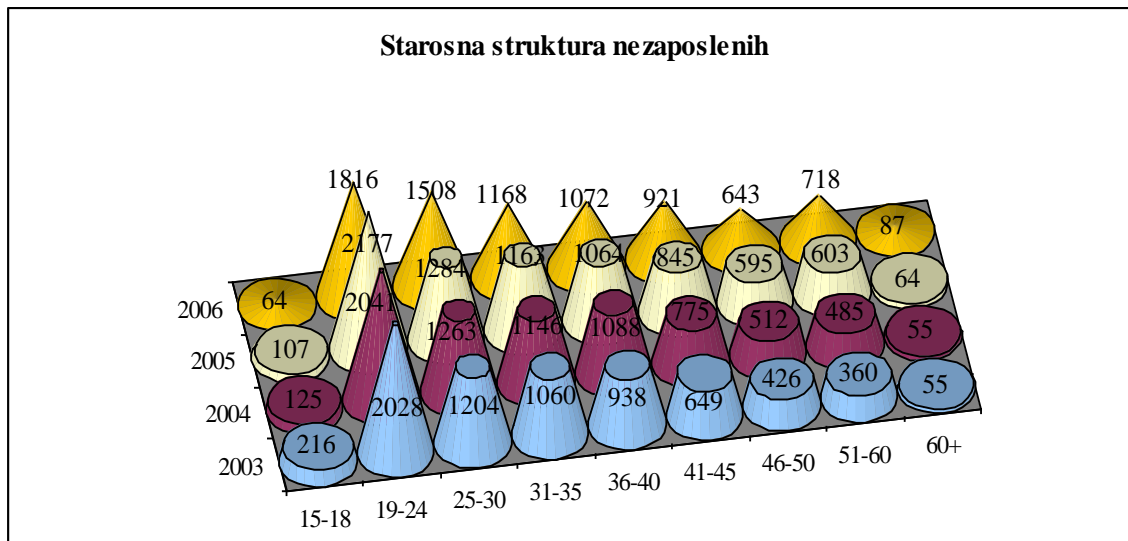
Većinu nezaposlenih čini nekvalificirana radna snaga, KV radnici i radnici sa srednjom stručnom spremom. Iako u apsolutnim iznosima ove tri skupine bilježe najveći rast broja nezaposlenih u periodu 2003.-2006. godina, u relativnim iznosima najveći rast nezaposlenosti u ovom periodu bilježe grupe sa VŠS i VSS stručnom spremom.

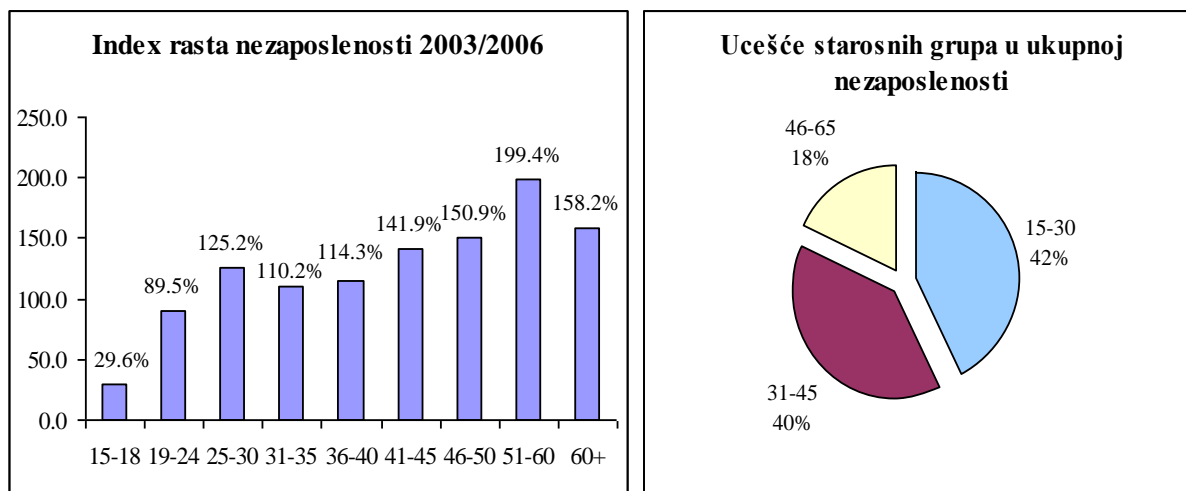
Participacija žena na tržištu rada je značajno niža od stope participacije muškaraca. U ukupnom broju nezaposlenih žene učestvuju sa 38%. Ako analiziramo kvalifikacijsku i spolnu strukturu nezaposlenih, vidimo da je skoro duplo veći broj nezaposlenih muškaraca nego žena u skupini NKV i KV radnika. Kod skupina nezaposlenih radnika s većim stepenom obrazovanja broj nezaposlenih žena je veći od broja nezaposlenih muškaraca.

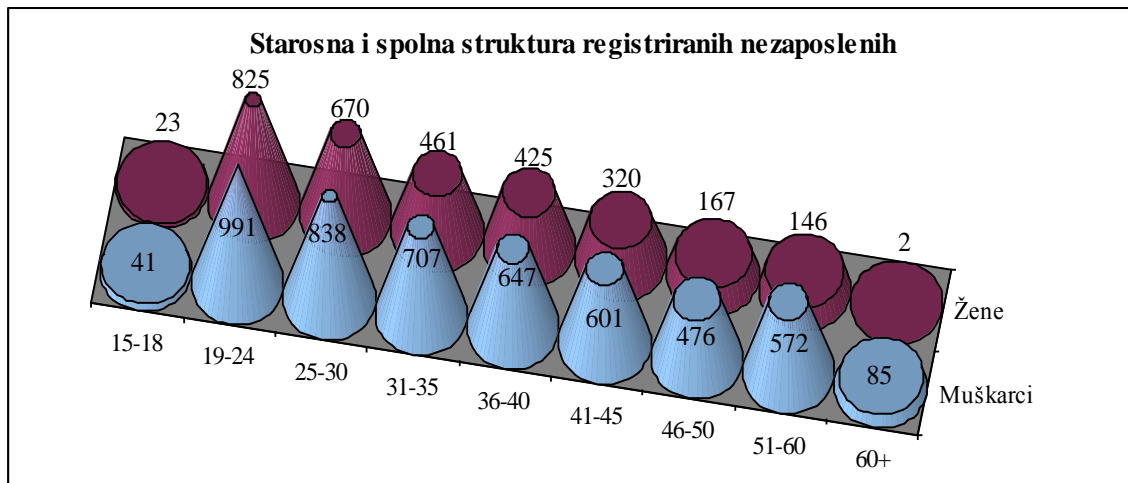
U apsolutnim iznosima najveći broj nezaposlenih je u dvije starosne skupine mladih (od 19 do 24 godine starosti i od 25 do 30 godina starosti). Dok kod starosne grupe od 19 do 24 godine starosti imamo smanjenje broja nezaposlenih u odnosu na 2003. godinu, za skoro isti broj se povećao broj nezaposlenih u starosnoj skupini od 25 do 30 godina starosti. Ovo ukazuje na nemogućnost pronalazjenja zaposlenja i dugoročnu nezaposlenost mladih ljudi.

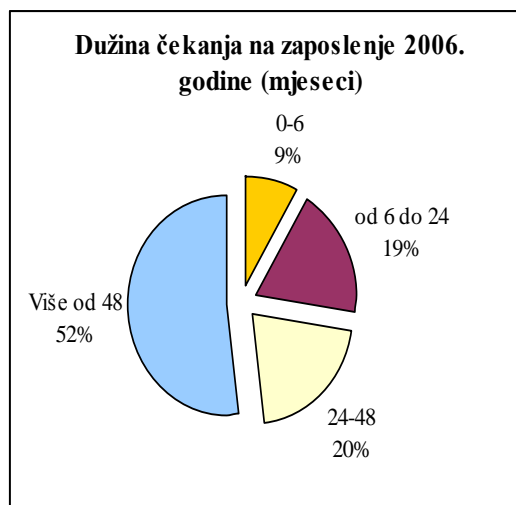
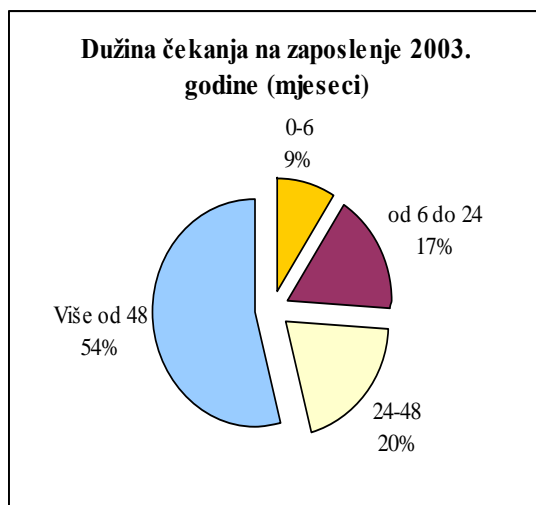
Međutim, ako razmotrimo relativne odnose i indeks rasta nezaposlenosti za period 2003.-2006. godina (2003 = 100%), vidimo da je u starosnim skupinama od 15 do 18 godina starosti i 19 do 24 godine starosti došlo do smanjenja broja nezaposlenih (70.4% i 10.5%). Starosne skupine od 41 do 45 i 51 do 60 godina bilježe najveći procentualni rast nezaposlenosti u ovom periodu (50.9% i 99.4%). Mladi (od 15 do 30 godina starosti) imaju najviši procentualni udio u ukupnoj nezaposlenosti (42%).

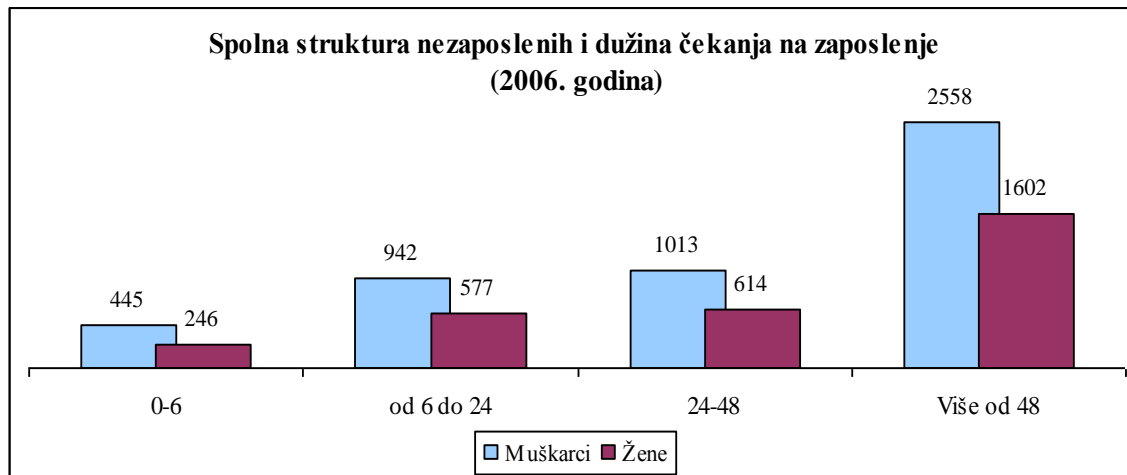
Broj registriranih nezaposlenih muškaraca je veći od broja registriranih nezaposlenih žena u svakoj od starosnih skupina. Ovo ukazuje da je stopa participacije žena na tržištu rada jednako niska, nevezano za starosnu dob. Međutim, kao što smo vidjeli stopa participacije žena na tržištu rada, prvenstveno ovisi od njihove kvalifikacijske strukture, i žene s višim stepenom obrazovanja se aktivnije uključuju u tržište rada.

Najveći broj nezaposlenih (91%) su dugoročno nezaposleni, tj. trajanje njihove nezaposlenosti je duže od 6 mjeseci. Međutim, 52% od svih nezaposlenih su nezaposleni duže od četiri godine. Ako analiziramo period od 2003. do 2006. godine, vidimo da nije došlo do značajnije promjene u strukturi nezaposlenih kada je u pitanju dužina nezaposlenosti.

Broj nezaposlenih muškaraca značajno je veći od broja nezaposlenih žena u svakoj od skupina koja se odnosi na dužinu čekanja na zaposlenje. U biti nema razlike u dužini čekanja na zaposlenje između žena i muškaraca, jer procentualno učešće žena u svakoj od gore prikazanih skupina odgovara općoj stopi participacije žena na tržištu rada od 38%.

Ukupno stanje u privredi općine Kalesija onemogućava ostvarivanje prava na rad i pristojnu zaradu⁵³, ali se odražava i na ostvarivanje drugih ljudskih prava, kao što je pravo na socijalnu sigurnost, pravo na odgovarajuće standarde življenja⁵⁴ i pravo na razvoj. Nezaposlenost u Kalesiji posebno pogađa žene s većim stepenom obrazovanja, te mlade između 19 i 30 godina starosti. Država, odnosno organi vlasti na svim nivoima su dužni poduzeti korake za puno ostvarivanje prava na rad, uključujući tehničko i profesionalno usmjeravanje, usavršavanje i obuku radne snage, politike i tehnike za ostvarivanje stalnog ekonomskog, socijalnog i kulturnog razvoja i punog i produktivnog zapošljavanja u uslovima koji pojedincu osiguravaju političke i ekonomske slobode⁵⁵.

2.1.4. Socijalna zaštita

Pravo na socijalnu sigurnost, uključujući pravo na socijalno osiguranje, je međunarodno priznato kao jedno od temeljnih ljudskih prava⁵⁶. Druga prava iz ove oblasti obuhvataju pravo svake osobe na adekvatan životni standard, uključujući i primjerenu ishranu, odjeću i smještaj, kao i pravo na stalno poboljšanje životnih uslova. Ostvarivanje ovog prava usko je vezano za inkluzivni humani razvoj, smanjenje siromaštva i društveni napredak. Država je obavezna osigurati efikasne mehanizme za ostvarivanje prava iz ove oblasti putem sistema socijalne zaštite koji će služiti svim njenim građanima i koji će biti zasnovan na jasnim i transparentnim procedurama gdje je osnovni kriterij stvarna potreba korisnika za socijalnom zaštitom.

U BiH ne postoji jedinstven sistem socijalne i dječije zaštite, a socijalna zaštita i osiguranje su u nadležnosti entiteta. Trenutni sistem socijalne zaštite u FBiH je takav da se socijalna politika utvrđuje i donosi na višem nivou vlasti, dok je finansiranje i implementacija utvrđene politike obaveza nižeg nivoa vlasti. Građanima se tako na temelju Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti

⁵³ Član 6 Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima (ICESCR) garantuje pravo na rad, što podrazumijeva pravo na mogućnost obezbjeđivanja pristojnog života kroz slobodno izabrano i prihvaćeno zaposlenje.

⁵⁴ Pravo na odgovarajuće standarde življenja - član 11 ICESCR; Pravo na socijalnu sigurnost – član 9 ICESCR; Socijalna zaštita osigurana je građanima pod uslovima utvrđenim Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodica sa djecom FBiH.

⁵⁵ Član 6 ICESCR; Član 11 CEDAW garantira jednak tretman žena i muškaraca u oblasti zapošljavanja, a član 5(e)(i) osigurava pravo svima, bez obzira na rasu, boju, nacionalnu ili etničku pripadnost, na jednakost u uživanju prava na rad, slobodan izbor zaposlenja, pravedne i povoljne uslove rada, zaštitu u slučaju nezaposlenosti, jednaka primanja za jednak posao i pravednu i povoljnu naknadu. Nediskriminacija u procesu zapošljavanja i jednak pristup zapošljavanju su zagwarantirani i Zakonom o radu FBiH.

⁵⁶ Pravo na socijalnu sigurnost – član 9. ICESCR; članovi 13(a), 14(c) CEDAW, član 26 CRC i član 22. UDHR. Prema članu 11. Ustava FBiH, socijalna zaštita je aktivnost organizirana na nivou FBiH, u cilju obezbjeđivanja socijalne sigurnosti za sve građane i njihove porodice koje su u stanju socijalne potrebe.

porodica s djecom FBiH⁵⁷, deklarativno priznaje veliki broj socijalnih beneficija, koje oni ostvaruju ili ne, ovisno o kantonu, odnosno općini u kojoj žive. Na osnovu federalnog zakona TK je usvojio Zakon o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodica sa djecom⁵⁸. Kantonalni zakon između ostalog predviđa da općine, u skladu s mogućnostima, mogu svojim odlukama proširiti listu korisnika i beneficija. Općinsko vijeće Kalesija je u 2003. godini donijelo Odluku o naknadama troškova dženaze i jednokratne pomoći vojnim invalidima, porodicama šehida-poginulih boraca, demobiliziranih boraca i nezaposlenih.

Nosilac socijalne zaštite na području općine je JU Centar za socijalni rad (CSR)⁵⁹, čija se djelatnost finansira iz općinskog budžeta⁶⁰, dok se socijalna davanja predviđena Zakonom isplaćuju sa kantonalnog nivoa. Visina sredstava koja se s kantonalnog nivoa doznaju CSR iz godine u godinu su u porastu⁶¹. U 2006. godini je za djelatnost CSR (za rad CSR i za socijalna davanja) doznano 1.044.559 KM, s učešćem Kantona od 87,87%. Iz općinskog budžeta svake godine planiraju se i sredstva za pomoć vojnim invalidima, ranjenim borcima, porodicama poginulih boraca, sredstva za materijalno zbrinjavanje socijalno ugroženih kategorija, te pomoć za raseljena lica⁶². Centar za socijalni rad, kao jedina socijalna ustanova na području općine Kalesija, je višefunkcionalna javna ustanova socijalne zaštite, organizirana kao centralna socijalna ustanova, otvorena za saradnju s nevladinim organizacijama. CSR djeluje u zadovoljavajućim prostorijama, a od ukupno devet kancelarija kojim raspolaže, četiri koriste udruženja građana. Svaki socijalni radnik ima zasebnu kancelariju kako to zahtijevaju standardi socijalnog rada. Prema postojećoj sistematizaciji Centru nedostaje jedan socijalni radnik i jedan diplomirani pravnik, a prema broju stanovnika u općini i prema socijalnoj patologiji, Centru bio bi neophodan i jedan psiholog i jedan pedagog. Nedostatak kadra proizilazi iz činjenice da se Zakoni i poslovi koje treba da obavlja CSR definiraju na federalnom ili kantonalnom nivou, dok se finansiranje djelatnosti i zaposlenih CSR vrši iz općinskog budžeta. Obzirom na ograničena finansijska sredstva, angažiranje neophodnog kadra nije moguće. Pri CSR postoji Savjetovalište za brak i bračne odnose, dok ostalih savjetovališta nema

Teška ekonomska situacija na području općine ima za posljedicu visoku stopu nezaposlenosti i porast siromaštva. Iako nema podataka na lokalnom nivou, istraživanja provedena po pitanju siromaštva na nivou BiH ukazuju da se veliki dio stanovništva suočava sa siromaštvom⁶³. Nezaposleni⁶⁴, naročito srednjih godina i žene, zatim radnici s neriješenim statusom, radnici s malim i neredovnim plaćama, kojima se ne uplaćuju doprinosi, spadaju među ugrožene kategorije stanovništva. Među ugroženim kategorijama su i penzioneri, naročito oni s najnižim penzijama⁶⁵, raseljene osobe⁶⁶, povratnici⁶⁷, veliki dio romske populacije⁶⁸, ratni vojni invalidi⁶⁹, osobe s posebnim potrebama⁷⁰, civilne žrtve rata⁷¹, demobilizirani

⁵⁷ Službeni novine FBiH, br. 36/99.

⁵⁸ Službene novine TK, br. 12/00.

⁵⁹ CSR zapošljava 7 djelatnika: 3 diplomirana socijalna radnika, 1 socijalni radnik i 3 administrativno osoblje.

⁶⁰ Budžetom za 2006. i 2007. godini planiran je iznos u visini od 126.700 KM.

⁶¹ U 2003. godini doznano je 586.652 KM; 2004. godine 857.890 KM; 2005. godine 877.161 KM; 2006. godine 917.857 KM.

⁶² U 2006. godini za izmirenje tih obaveza izdvojeno je 25.000 KM, dok je za 2007. godinu planirano 40.000 KM.

⁶³ Prema Panel anketi „Živjeti u BiH“, provedenoj 2004. godine od strane Statističkih zavoda u BiH uz podršku Ureda za međunarodni razvoj Vlade Velike Britanije (DFID), 17,8% stanovništva u BiH (15% u FBiH) se nalazi ispod granice siromaštva koja iznosi 2.223 KM po osobi na godišnjoj osnovi ili oko 6 KM dnevno.

⁶⁴ Na evidenciji Biroa za zapošljavanje u decembru 2006. godine bilo je 7.997 nezaposlenih osoba, od čega 3.039 žena. Od ukupnog broja nezaposlenih, 2.669 su oni koji prvi put traže zaposlenje, 1.556 su demobilizirani borci, 50 su ratni vojni invalidi, a 41 su članovi porodica poginulih boraca. Broj korisnika zdravstvene zaštite je 5.974, a niti jedna osoba ne prima novčanu naknadu u redovnom i produženom vremenu korištenja.

⁶⁵ Ukupan broj penzionera u općini Kalesija u 2006. godini bio je 2.640, s prosječnom penzijom od 230 KM.

⁶⁶ U općini živi 2.380 raseljenih osoba.

⁶⁷ U Kalesiju se vratilo 570 Srba.

⁶⁸ Procjene o broju Roma koji žive na području općine se kreću oko 1.000. Romi su i najveći korisnici jednokratne novčane pomoći u općini, obzirom da primaju gotovo 2/3 sredstava namijenjenih za jednokratnu novčanu pomoć.

⁶⁹ U 2006. godini od ukupno 516 RVI, njih 364 su invalidi VI do X kategorije sa primanjima od 132,1 KM do 36, 7 KM.

⁷⁰ Udruženje „Osmijeh nade“ koje okuplja osobe sa posebnim potrebama broji 190 članova.

⁷¹ Broj registriranih civilnih žrtava rata je u 2006. godini bio 79, a njihova primanja su se kretala između 35 KM i 149 KM.

vojnici⁷², korisnici porodične invalidnine⁷³, te stare i iznemogle osobe kojima je potrebna tuđa njega i pomoć⁷⁴. Nasuprot naprijed navedenim podacima o značajnom broju potencijalno ugroženih kategorija stanovništva, ukupan broj korisnika socijalne pomoći na evidenciji CSR u 2006. godini je bio svega 2.117 osoba⁷⁵. Ovaj broj ne predstavlja stvarnu sliku stanja, jer Centar ne radi procjenu stanja na terenu, već uglavnom registrira one koji se sami prijave. Terenske aktivnosti se provode samo po potrebi, odnosno uglavnom na osnovu zahtjeva potencijalnih korisnika. Osim toga, CSR nema izrađene brošure ili neki drugi promotivni materijal kojim bi informirao stanovništvo i potencijalne korisnike o njihovim pravima. U poslijeratnom periodu u općini nije provedeno sistematično prikupljanje podataka o socijalnom statusu i stvarnim potrebama stanovništva, te ne postoji izrađena socijalna karta. Nadalje, ako se uzme u obzir da pomoć koju korisnici CSR dobiju kao stalnu novčanu pomoć iznosi 90 KM mjesečno, te da pravo na pomoć imaju lica koja su nesposobna fizički i psihički za rad i nemaju nikakvih drugih izvora primanja, onda je upitno koliko su i korisnici usluga CSR materijalno obezbijeđeni.

Posebno ugrožena kategorija stanovništva u općini Kalesija su raseljene osobe. Od 2.382 reseljenih osoba na području općine, njih 456 živi u kolektivnim naseljima⁷⁶, koja su namjenski izgrađena za smještaj raseljenih osoba. Ostala raseljena lica stanuju privatno, kod rodbine ili u napuštenim srpskim kućama, a Općina u svom budžetu nema stavku za plaćanje alternativnog smještaja raseljenim osobama. Veliki broj raseljenih osoba nema nikakav izvor primanja, a po Zakonu o socijalnoj zaštiti ne spada u kategoriju socijalno ugroženih, te tako ni po tom osnovu ne mogu dobiti bilo kakvu pomoć. Raseljena lica mogu regulirati zdravstvenu zaštitu preko Službe za raseljena lica ukoliko nemaju zdravstvenu zaštitu po nekom drugom osnovu. Na području općine Kalesija ima oko 570 povratnika-Srba koji su se uglavnom vratili u obnovljene kuće⁷⁷. Većina povratnika nije zaposlena i u istoj su situaciji kao i domicilno stanovništvo kada je u pitanju ostvarivanje prava na rad. Vlada FBiH, Vlada TK i Općina Kalesija davali su do sada pomoć za održiv povratak⁷⁸. Ova pomoć se uglavnom sastojala u održavanju lokalnih puteva, popravci elektro i vodovodne mreže, dok se mali broj projekata direktno odnosio na održivost povratka. Usljed nereguliranog sistema zdravstvene zaštite, veliki broj povratnika je samo fiktivno prijavio povratak u prijeratno prebivalište, dok u stvarnosti još uvijek borave u mjestima privremenog boravka.

Prije šest godina u Kalesiji je osnovano Udruženje roditelja djece s posebnim potrebama pod nazivom „Osmijeh nade“ s ciljem da senzibilizira lokalnu zajednicu o problemima djece s posebnim potrebama. S obzirom da na području općine u to vrijeme nije postojalo niti jedno drugo udruženje za invalidne osobe, vremenom su članovi udruženja postale osobe s mentalnim i fizičkim invaliditetom, gluhoonijemima, slobovide osobe, paraplegičari i drugi. Udruženje broji oko 190 članova, mada se smatra da je broj lica s posebnim potrebama mnogo veći, ali zbog društvene stigme koja je jaka u malim sredinama, sigurno je da izvjestan broj tih lica nije registriran ni u CSR ni u Udruženju. S ciljem registracije stvarnog broja lica s posebnim potrebama, Udruženje je uspostavilo saradnju s CSR, te ga informira o svim slučajevima za koje saznaju neformalnim putem. Nakon toga Centar takvim osobama upućuje poziv za registraciju radi

⁷² Broj nezaposlenih demobiliziranih vojnika registriranih na Birou za zapošljavanje je 1.556.

⁷³ Prema službenim evidencijama, na staranju kod Službe za opću upravu, boračko-invalidsku zaštitu i raseljena lica nalazi se 792 korisnika porodične invalidnine. To su porodice šehida, poginulih branitelja i umrlih vojnih invalida.

⁷⁴ U Kalesiji ima 524 osobe kojima je potrebna tuđa njega i pomoć.

⁷⁵ Radi se o 262 korisnika stalne novčane pomoći (iznos 90 KM), 375 korisnika novčane naknade za pomoć i njegu drugog lica (iznos od 56 do 112 KM), 231 korisnik jednokratne novčane pomoći (iznos od 30 KM do 250 KM), 36 korisnika osposobljavanje za život i rad, 27 korisnika-djece smještene u drugu porodicu (naknade 330 KM), 2 djece smještene u Dom za djecu bez roditeljskog staranja u Tuzli, 4 djece smještene u SOS selo Gračanica i Sarajevo, 69 korisnika dječijeg dodatka (iznos 40 KM), 16 korisnica naknade umjesto plaće ženi-majci koja je u radnom odnosu (80-90 % od prosječne plaće u TK), 206 korisnica naknade umjesto plaće ženi-majci koja nije u radnom odnosu (iznos od 150 KM), 301 korisnik usluga socijalnog rada i drugog stručnog rada i 588 korisnika zdravstvenog osiguranja. Broj korisnika CSR 2005. godine bio je 1.978.

⁷⁶ Kolektivna naselja su: Jeginov Lug, Memiči-škola, Memiči-Markovići, Kalesija-centar, Memiči-švicarske kuće,.

⁷⁷ Ukupno obnovljeno 267 kuća, a useljeno 220.

⁷⁸ U 2006. godini Mercy Corps je implementirao projekat popravke kuća, čija je vrijednost iznosila 45.000 KM. Vlada Kantona je izdvojila 77.000 KM za rekonstrukciju stambenih jedinica, 30.000 KM za popravak puteva i 100 paketa sjemenskog materijala. Općina Kalesija je izdvojila 6.849,10 KM za održiv povratak.

ostvarivanja prava na socijalnu zaštitu. Registrirano je da 35 djece s posebnim potrebama pohađa osnovnu školu, a petero djece Srednju školu „Kosta Popov“ u Tuzli. Bez obzira što se takva lica obrazuju i završavaju srednju školu, ipak ostaju samo evidentirani u Službi za zapošljavanje, uprkos činjenici da je Služba za zapošljavanje TK pokrenula i Projekat zapošljavanja osoba s posebnim potrebama⁷⁹. Život invalidnih osoba u općini Kalesija je uveliko otežan, jer većina javnih ustanova nema izgrađene pristupe za invalidska kolica, a ni oni koji su izgrađeni ne ispunjavaju svoju svrhu⁸⁰. Udruženje svoj rad obavlja u neuslovnim prostorijama⁸¹, te nije u mogućnosti pružati ni najneophodnije usluge, kao što je igraonica za djecu, usluge logopeda i fizijatra. Do 2004. godine udruženje se nije finansiralo iz općinskog budžeta, tako da su osnivači sami finansirali rad i aktivnosti udruženja. U posljednje tri godine postoji stavka u općinskom budžetu za funkcioniranje Udruženja, ali visina doznačenih sredstava ne omogućava udruženjima da realiziraju zacrtane projekte i aktivnosti.

Romsko stanovništvo u općini Kalesija organizirano je u okviru Udruženja Roma u koje je učlanjeno 68 od ukupno 113 romskih domaćinstava na području općine. Inače romska zajednica ima oko 1.000 članova. Udruženje je osnovano 1997. godine, odmah po povratku iz Njemačke, gdje su bili u izbjeglištvu. Zahvaljujući svojoj dobroj organiziranosti, u 2000. godini su od Vlade Savezne Republike Njemačke dobili donaciju u iznosu od 1.730.000 eura za adaptaciju 55 stambenih jedinica. Naselje je smješteno u samom centru grada, a ulica koja prolazi kroz naselje je u vrlo lošem stanju. Nezposlenost radno sposobnog stanovništva romske populacije je velika, bez obzira na činjenicu da svako romsko domaćinstvo ima barem jednog člana sa završenom srednjom školom.

Na području općine Kalesija aktivno djeluje Crveni križ (CK), koji ima jednog profesionalno zaposlenog i 36 volontera. Obzirom da u općini žive 524 stare i iznemogle osobe kojima je potrebna kućna njega, jedna od trenutno najvažnijih aktivnosti CK je Projekat kućne njege. Projekat se radi u saradnji sa Službom za zapošljavanje TK, koja zapošljava volontere sa svoje evidencije nezaposlenih. Projekat traje 6 mjeseci, zaposleno je 8 volontere koji se mijenjaju svaka tri mjeseca, a broj korisnika obuhvaćenih ovim projektom je 48. Odabir korisnika kućne njege izvršili su CK i Udruženje penzionera općine Kalesija. Crveni križ radi i socijalnu distribuciju hrane, odjeće, obuće i higijenskih paketa, a sredstva za ovu pomoć dobivaju od stranih donatora koji se nalaze na području TK, od domaćih privrednika, a postavljena je i „kasa humane“ u tržnom centru „FIS“ - Kalesija. Zajedničkom akcijom CK i Merhameta otvorena je javna kuhinja u Kalesiji, u koju se dovozi hrana iz Tuzle za 139 korisnika, a volonteri CK raznose hranu za one osobe koje same ne mogu doći. U 2006. godini norveški CK je preko CK Kalesija implementirao projekat „Zajedno gradimo zajednicu“, koji je imao za cilj pomoć romskoj populaciji u Kalesiji. Kroz ovaj projekat, a na prijedlog predstavnika Udruženja Roma izgrađeno je igralište za djecu i postavljeni su kontejneri za smeće u romskom naselju.

Ima naznaka da je u općini u porastu broj uživalaca opojnih droga, a po tom pitanju Općina svake godina izdvaja i sredstva iz općinskog budžeta kao participaciju Centru za rehabilitaciju ovisnika o psiho-aktivnim substancama-Smoluća. U saradnji s Policijskom upravom Kalesija i sudskim organima poduzimaju se određene aktivnosti na otkrivanju, privođenju i procesuiranju lica koja vrše distribuciju opojnih sredstava.

Postojeći sistem socijalne zaštite sa podjelom odgovornosti između Kantona i FBiH, nedovoljnim izdvajanjima za socijalnu pomoć, nedostatkom kvalificiranog kadra i nedostatkom odgovarajuće procjene socijalnog stanja na nivou općine (socijalna karta) upućuje na činjenicu da značajan broj stanovnika općine Kalesija ne uživa, ili samo dijelom uživa pravo na socijalnu sigurnost. Sve ovo vodi ka potencijalnom

⁷⁹ Služba za zapošljavanje TK uz finansijsku podršku Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, te Federalnog zavoda za zapošljavanje realizira projekat zapošljavanje 48 osoba s posebnim potrebama. Iako se daje finansijska podrška poslodavcima koji bi zaposliti osobe s posebnim potrebama u vidu subvencioniranja plata za takve osobe, vrlo malo privrednika se javlja na konkurse.

⁸⁰ Primjera radi u Domu zdravlja izgrađen je prilaz za invalidna kolica, ali samo do prizemlja zgrade, a dječiji dispanzer je na prvom spratu.

⁸¹ Prostorija koju su dobili zahvaljujući općinskoj vlasti koja je bila u predhodnom sazivu.

isključivanju dijela ranjive populacije iz sistema socijalne zaštite. Ovo neostvarivanje ili djelomično ostvarivanje prava na socijalnu sigurnost može se negativno odraziti na najugroženije kategorije stanovništva i rezultirati njihovom marginalizacijom. Iako se veliki broj ovih pitanja mora rješavati na višim nivoima vlasti, određeni koraci se mogu načiniti i na lokalnom nivou, a jedan od prioritarnih koraka trebao bi da bude osnaživanje posebno ugroženih kategorija putem koordiniranog djelovanja vladinog i nevladinog sektora na lokalnom nivou i lobiranjem kod viših nivoa vlasti.

2.1.5. Zdravstvena zaštita

Svako ljudsko biće ima pravo na najviše dostižne standarde fizičkog i mentalnog zdravlja, bez diskriminacije po bilo kojem osnovu⁸². Postizanje najviših standarda zdravlja podrazumijeva stručno osoblje i socio-ekonomske preduslove, kao i resurse koje država ima na raspolaganju. U tom smislu, jasno je da vlasti uključujući sve nivoe ne mogu osigurati zaštitu od svakog uzroka lošeg zdravlja, ali su dužne obezbijediti, koristeći sva dostupna sredstva, uspostavljanje funkcionalnog sistema zdravstvene zaštite uz adekvatne ustanove, usluge i uslove koji će svima osigurati jednake mogućnosti uživanja najvišeg dostupnog nivoa zdravlja u datom okruženju.

Ovo, između ostalog, znači da zdravstvene ustanove, lijekovi i usluge moraju biti dostupni i pristupačni za sve građane, naročito za ugrožene i marginalizirane kategorije, bez diskriminacije po bilo kojem osnovu. Zdravstvene ustanove također moraju biti kulturno prihvatljive i osiguravati kvalitetu usluga, što zahtijeva stručno medicinsko osoblje, adekvatnu opremu, sigurnu vodu za piće i sanitarije. Nadalje, mora biti uspostavljena i adekvatna praksa informiranja građana o pitanjima iz oblasti zdravstvene zaštite, kao i mehanizmi odgovornosti i praćenja efikasnosti javne uprave u osiguranju zdravstvene zaštite.

Zdravstvene usluge na području općine pruža JZU Dom zdravlja (DZ), čiji osnivač je Općina. Dom zdravlja u svom sastavu ima 6 područnih ambulanti po mjesnim zajednicama⁸³. Ova ustanova osigurava usluge primarne i specijalističko-konsultativne zdravstvene zaštite⁸⁴. Ostvarivanje zdravstvene zaštite se provodi kroz opću medicinu, zdravstvenu zaštitu žena, školsku medicinu, pneumofiziološku zaštitu, internističku zaštitu, zubozdravstvenu djelatnost, higijensko-epidemiološku službu, hitnu medicinsku pomoć, laboratorijsku, radiološku i ultrazvučnu dijagnostiku. U sklopu Doma zdravlja povremeno rade i specijalista za očne bolesti, psiholog, neuropsihijatar i fizijatar. Primarna zdravstvena zaštita osigurava se u sklopu opće medicine i porodične medicine⁸⁵ u Domu zdravlja i to za kategorije stanovništva iznad 15 godina starosti. Djeca do 14 godina starosti liječe se u pedijatrijskom odjeljenju Doma zdravlja. Specijalističko-konsultativna služba⁸⁶ pruža specijalističke usluge i pacijentima iz susjedne općine Sapna i iz okolnih općina u RS. Pri Domu zdravlja organizirana je Patronažna služba⁸⁷, te Služba hitne pomoći. Iako prema broju osiguranih lica Zavod za zdravstveno osiguranje priznaje troškove rada samo dva tima hitne pomoći, Služba hitne pomoći u Kalesiji radi kontinuirano 24 sata, a manjak timova nadopunjuje se dežurstvom ljekara. Na području općine postoje dvije registrirane privatne stomatološke ordinacije, te pet privatnih apoteka.

⁸² Član 12 ICESCR

⁸³ Mjesne zajednice u kojima rade područne ambulante: Tojšići, Memići, Donje Vukovije, Donje Hrasno, Gojčin i Gornji Rajinci.

⁸⁴ DZ zapošljava 92 radnika, od čega 13 specijalista, 4 ljekara opće prakse, 1 stomatologa, 3 viša zdravstvena tehničara, 1 pravnik i 1 ekonomista, 2 ekonomska tehničara SSS, 24 medicinske sestre SSS, 5 laboratorijskih tehničara SSS, 7 sanitarnih tehničara SSS, 5 akušerskih sestara tehničara SSS, 2 stomatološke sestre tehničari SSS, 2 zubna tehničara SSS, 1 farmaceutskog tehničara SSS, 1 RTG tehničara SSS, 7 VK i KV vozača saniteta, 3 KV i 10 spremačica. Od tog broja je 36 žena i 56 muškaraca.

⁸⁵ DZ ima 5 timova porodične medicine: 2 u Kalesiji, 1 u Memićima i 2 u Tojšićima. Šesti tim je na edukaciji, 1 ljekar i 2 medicinske sestre.

⁸⁶ U Specijalističko-konsultativnoj službi radi specijalista za plućne bolesti, 2 internista, 2 pedijatar, 2 epidemiolog, ginekolog, specijalista porodične medicine, neuropsihijatar, specijalista medicine rada, radiolog i pneumofizijatar.

⁸⁷ U Patronažnoj službi radi 1 viši medicinski tehničar, 3 medicinske sestre uz ispomoć ljekara iz ostalih službi.

Dom zdravlja nema dovoljno prostorija za rad svih službi koje trenutno postoje. Nedavno otvorena Služba za fizijatriju je smještena u ambulanti u Tojšićima, u prostorijama koje su tri puta manje od propisanog prostora. Problem nedostataka prostora u Domu zdravlja doći će posebno do izražaja u budućnosti kada se planira otvaranje novih službi. Tehnička opremljenost Doma zdravlja je zadovoljavajuća, što znači da Dom zdravlja i ambulante imaju najnužniju opremu. Posebna potreba osjeća se za jednim ležećim vozilom za potrebe Službe hitne pomoći i vozilom za dijalizu⁸⁸. U Domu zdravlja evidentna je potreba za ljekarima porodične medicine, stomatolozima, višim i visokim zdravstvenim tehničarima, a kadrovi koji nedostaju trenutno su na specijalizaciji. U toku je kontinuirana edukacija ljekara, medicinskih sestara i specijalista⁸⁹.

Ambulante su uglavnom geografski ravnomjerno raspoređene, čime se pokušava osigurati jednak fizički pristup zdravstvenoj zaštiti i za stanovništvo prigradskih i seoskih područja. Problem pristupa ustanovama zdravstvene zaštite prisutan je jedino u mjesnoj zajednici Seljublje. Iako je od Kalesije udaljena 35 km i nema uspostavljenu autobusku liniju⁹⁰, ova mjesna zajednica sa oko 1.200 stanovnika ne posjeduje ambulantu. Stanovnici ove mjesne zajednice se liječe u Domu zdravlja Tuzla, od kojeg su udaljeni samo 12 km, a za što svake godine moraju dobivati saglasnost od Kantonalnog ministra zdravlja. U centralnoj područnoj ambulanti u Tojšićima rade četiri ljekara svaki dan puno radno vrijeme, u Memićima ljekar radi svaki dan po 2 sata, dok u ostalim područnim ambulante medicinske sestre rade svaki dan, a ljekari dolaze 2 ili 3 puta sedmično.

U Kalesiji ne postoji porodilište, pa se većina djece s područja općine rađa u UKC Tuzla. Prenatalna i postnatalna zdravstvena zaštita u Domu zdravlja je na zadovoljavajućem nivou. O zdravlju trudnica brinu se dva ginekologa uz primjenu ginekološkog ultrazvuka, a DZ vrši redovnu vakcinaciju djece.

Prema podacima Zavoda za zdravstveno osiguranje TK, na području općine Kalesija je u 2005. godini bilo je 31.780 (ili oko 80%) zdravstveno osiguranih lica. Među stanovnicima općine koji ni po kom osnovu nemaju reguliranu zdravstvenu zaštitu su nezaposleni koji su ostali bez posla, a nisu se prijavili na Biro u roku od trideset dana, radnici s neriješenim radnim statusom, radnici kojima se ne uplaćuju doprinosi, maturanti koji nisu nastavili školovanje i nisu se prijavili na Biro u roku od 90 dana od završetka škole. Inače, zdravstvena zaštita osiguranih lica u TK u posljednje četiri godine je riješena tako da osiguranik ne plaća participaciju ni za jednu uslugu niti za lijekove koji su na esencijalnoj listi, odnosno sve usluge i bolnička liječenja su besplatna, ukoliko osiguranik kupi „markicu“ čija je cijena 16 KM godišnje.

Listu esencijalnih lijekova utvrđuje Vlada Federacije i ona je obavezujuća za kantone, s tim da kantonalnu listu predlaže kantonalna vlada i ona može biti proširena, što je slučaj s esencijalnom listom lijekova u TK. Lista sadrži lijekove čiji iznos u potpunosti pokriva Zavod za zdravstveno osiguranje, kao i lijekove u čijem iznosu Zavod učestvuje sa 70%. Lijekove propisuju samo ljekari kojima je Zavod za zdravstveno osiguranje dao odobrenje na osnovu prijedloga direktora domova zdravlja. Inače, svi osiguranici su ravnopravni pri propisivanju lijekova sa esencijalne liste. Broj planiranih lijekova po glavi stanovnika je 5 recepata godišnje, dok je prema standardima WHO taj broj 3 recepta po glavi stanovnika.

Kantonalni zavod za zdravstveno osiguranje obezbjeđuje sredstva za pružanje zdravstvene zaštite putem godišnjeg ugovora⁹¹. Osnovni kriterij za ugovaranje sredstava je broj osiguranih lica na području općine, područje koje općina obuhvata, kadar koji ima na raspolaganju, prostor i oprema koju ima davalac usluga, te vrsta, kvalitet i cijena usluga. Dodatni kriteriji su održavanje postojećeg programa zdravstvene zaštite, udaljenost osiguranih lica od UKC Tuzla, broj zaposlenih osiguranika radi utvrđivanja programa za

⁸⁸ Na području općine ima 25 dijaliznih bolesnika koji se voze u Tuzlu na dijalizu.

⁸⁹ Na specijalizaciji je ljekar za očne bolesti, neuropsihijatar i ljekar za urgentu medicinu.

⁹⁰ Autobusna linija s Kalesijom nije nikad uspostavljena zbog lošeg puta na jednoj dionici, koja ne pripada MZ Seljublje, a gdje su naseljeni Romi koji nisu finansijski sposobni da kroz projekat „marka na marku“ pokrenu izgradnje puta s Općinom.

⁹¹ U 2006. godini Zavod za zdravstveno osiguranje platio je DZ Kalesija 2.118.284 KM za usluge koje je DZ pružio osiguranim licima, dok je za 2007. godinu planirana suma od 2.707.815 KM.

apstinenciju, gustina naseljenosti i broj školske djece. Osim sredstava koja se upućuju Domu zdravlja na osnovu ugovora sa Zavodom za zdravstveno osiguranje, Dom zdravlja se finansira i iz ličnih sredstava koja ostvaruje kroz izdavanje ljekarskih uvjerenja, sanitarnih knjižica i sistematskih pregleda sa 1% i od učešća korisnika zdravstvene zaštite u pokriću dijela troškova sa 7%.

Na području općine Kalesija postoji Dom zdravlja koji pruža adekvatnu primarnu i specijalitičko-konsultativnu zdravstvenu zaštitu, a sistem zdravstvene zaštite u TK je izuzetno dobro reguliran, tako da je pristupačnost zdravstvenoj zaštiti zadovoljavajuća za većinu stanovnika općine Kalesija. Ali, podatak da oko 20% stanovnika općine ni po kom osnovu nema reguliranu zdravstvenu zaštitu (ukoliko se uporedi broj stanovnika općine i broj osiguranih lica u Zavodu za zdravstveno osiguranje), ukazuje da ekonomska pristupačnost zdravstvenoj zaštiti tim licima nije zagarantirana. Dom zdravlja i pripadajuće ambulate imaju najnužniju opremu za rad, ali je neophodno raditi na proširenju radnog prostora što bi u velikoj mjeri doprinijelo poboljšanju kvaliteta zdravstvenih usluga naročito u ruralnim dijelovima općine.

2.1.6. Obrazovanje

Pravo na obrazovanje je jedno od temeljnih ljudskih prava. Obrazovanje predstavlja jedno od ključnih faktora za ostvarivanje drugih prava i pokretačka je snaga u osnaživanju djece i odraslih da sami oblikuju svoju budućnost, izađu iz siromaštva i uzmu puno učešće u životu svoje zajednice. U tom smislu, pravo na obrazovanje je usko vezano s pravom na rad. Svaki pojedinac ima pravo na obrazovanje, a vlasti na svim nivoima, uključujući i općinu, dužne su osigurati ostvarivanje ovog prava.

Osnovno obrazovanje je obavezno i mora biti besplatno i dostupno svima. Ostale forme obrazovanja (srednje obrazovanje, tehničko i stručno usavršavanje, više obrazovanje) trebaju biti jednako dostupni svima i vlasti moraju poduzeti korake da osiguraju da su i ove forme obrazovanja besplatne. Pravo na obrazovanje također obuhvata temeljno obrazovanje za odrasle osobe koje nisu primile ili prošle kroz puno osnovno obrazovanje. Da bi se osiguralo potpuno uživanje prava na obrazovanje vlasti moraju osigurati dostupnost i pristupačnost obrazovnim institucijama, kao i prihvatljivost i prilagodljivost obrazovnog sistema. U tom smislu, vlasti su dužne osigurati da su obrazovne ustanove i programi dostupni u dovoljnoj mjeri, te da su ispunjenji tehnički i kadrovski uslovi. Nadalje, obrazovanje mora biti fizički i ekonomski pristupačno za sve, bez diskriminacije. Forma i suština obrazovanja, uključujući nastavni program i metode, moraja biti kvalitetne i prihvatljive (relevantne, kulturno pogodne) i učenicima i roditeljima.

U skladu s postojećom zakonskom regulativom osnovno i srednje obrazovanje je u nadležnosti Kantona, dok je predškolsko obrazovanje u nadležnosti Općine⁹². Nadležnosti Općine u oblasti osnovnog i srednjeg obrazovanja su ograničene, tako da lokalne vlasti imaju jako malo uticaja na razvoj na ovom polju⁹³.

Na području općine nalazi se 5 centralnih osnovnih škola sa 14 područnih škola⁹⁴, te 1 Mješovita srednja škola⁹⁵ s odjeljenjima Gimnazije, Tehničke škole⁹⁶ i Stručne škole⁹⁷. U svim školama aktivno djeluje Zajednica učenika i vijeće učenika i Vijeće roditelja koje promovira interese škole u zajednici na čijem području se nalazi škola, predstavlja stavove učenika i roditelja školskom odboru, podstiče angažman učenika u radu škole, podržava aktivno učešće roditelja i zajednice u radu škole, informira školski odbor o

⁹² Zakon o osnovnom odgoju i obrazovanju, Zakon o srednjem obrazovanju, Službene novine TK, br. 6/2004.

⁹³ Općinski organ dostavlja osnovnim školama spisak školskih obveznika za upis u redovnu osnovnu školu, te daje prijedlog za školsko područje sa kojeg je redovna osnovna škola obavezna da primi školske obveznike.

⁹⁴ Ukupan broj učenika u školskoj 2006/07. je 4.604.

⁹⁵ Ukupan broj učenika u školskoj 2006/2007. je 1.210.

⁹⁶ Mašinski tehničar, mašinski tehničar za kompjutersko projektovanje, mašinski tehničar za CNC mašinu, poljoprivredni tehničar i veterinarski tehničar.

⁹⁷ Automehaničar, instalater centralnog grijanja, plinski vodoinstalater, autolakirer, pekar, keramičar i trgovac.

svojim stavovima, itd. Nastava u svim školama se odvija po nastavnom planu i programu na bosanskom jeziku. Postoji mogućnost izbora nastavnog programa za nacionalnu grupu predmeta, ali zbog malog broja učenika drugih etničkih skupina nije bilo takvih zahtjeva. Kanton, kao osnivač osnovnih i srednjih škola, finansira njihovu redovnu djelatnost (lični dohoci zaposlenih, topli obrok, materijalni troškovi, takmičenja, kupovinu školske opreme i učila, a po mogućnosti nabavku školskih udžbenika, priručnika i prevoz učenika koji stanuju na udaljenosti većoj od 4 kilometra od škole), ali su ta sredstva nedovoljna, pa i Općina iz svog budžeta izdvaja određena sredstva za poboljšanje vaspitno-obrazovnog rada⁹⁸.

Većina škola se suočava s problemima loše opremljenosti kabineta za biologiju, hemiju, matematiku, informatiku i fiziku, te radionica za praktičnu nastavu. Biblioteke u matičnim školama su oskudno opremljene, dok nijedna područna škola nema biblioteku, tako da učenicima, posebno onim iz ruralnih dijelova općine to predstavlja problem. Fiskulturne sale postoje u svim školama, ali nisu opremljene rekvizitima. U saradnji sa Općinom i Vladom Kantona, kao i uz učešće građana, u prošloj godini je na području općine izvršeno asfaltiranje 5 školskih igrališta. Uz budžetska sredstva planirana za te namjene u 2007. godini u iznosu od 100.000 KM, sportski tereni će uglavnom biti izgrađeni uz svaki školski objekat. U nekim školama loše su riješeni sanitarni čvorovi⁹⁹, a pristup vodi za piće je nezadovoljavajući¹⁰⁰. Nepostojanjem vanjske rasvjete ispred većine područnih škola stvaraju se mračne zone oko škola, što dovodi do širenja vandalizma i toksikomanije. Izražena je potreba za rekonstrukcijom trenutno devastiranog objekta područne škole u Dubnici koja pripada OŠ „Kalesija“, kako bi se škola približila djeci i izbjeglo pješačenje po nekoliko kilometara. Zgrada Mješovite srednje škole je nakon rata popravljena, ali je neophodno raditi na sanaciji krova koji prokišnja, te na izmjeni prozora. Iako velika većina učenika koji pohađaju srednju školu treba prevoz do škole¹⁰¹, prevoz nije organiziran, a karte se ne subvencioniraju. Jedan broj učenika koristi privatne kombije za prevoz do škole, a veći broj učenika pješači do škole više od 9 km u jednom pravcu¹⁰². Zakon o osnovnom odgoju i obrazovanju TK predviđa da osnivač po mogućnosti finansira prevoz učenika koji stanuju na udaljenosti većoj od 4 kilometra, i to se poštuje jer Kanton subvencionira troškove prevoza, dok Zakon o srednjem obrazovanju to i ne predviđa. Stoga, srednjoškolci sami snose troškove prevoza, te je fizički i ekonomski pristup obrazovanju otežan, posebno za djecu iz ruralnih dijelova općine i djecu koja su lošijeg materijalnog stanja¹⁰³. U srednjoj školi ima pojava nasilja, tuče, vandalizma, te je pokrenuta akcija prikupljanja sredstava od učenika, u cilju angažiranja obezbjeđenja u školi. Nedostatak kvalificiranog nastavnog osoblja (kao npr. za engleski jezik u nekim područnim školama), negativno utiče na kvalitetu obrazovanja, naročito kada je u pitanju obrazovanje djece u ruralnim dijelovima općine.

Prema raspoloživim podacima za 2006/2007.godinu, 56 djece romske nacionalnosti pohađa osnovnu školu, a petero djece pohađa srednju školu, dok nije poznato da ima romske djece koja ne idu ili koja napuštaju osnovnu školu. Jedino djeca koja su nakon povratka iz Njemačke bila u dobi od 14, 15 i 16 godina ostala su bez osnovnog obrazovanja, jer su prerasli upisnu dob. Iako je Općina u saradnji s osnovnim školama i srednjom školom inicirala vanredno školovanje takve djece, to nije realizirano zbog nezainteresiranosti njihovih roditelja. Školovanje romske djece je općenito otežano zbog lošeg materijalnog statusa njihovih roditelja, te Općina redovno u svom budžetu predviđa određena sredstva za

⁹⁸ Budžetom za 2006. godinu predviđeno je 25.000 KM za isplate stipendija, a predviđena su sredstva i za podršku obrazovanju romske i druge djece u visini od 10.000 KM. Za 2007. godinu planirano je 30.000 KM za isplate stipendija i 10.000 KM za podršku obrazovanju romske i druge djece. Osim toga, svake godine iz općinskog budžeta izdvajaju se određena sredstva za održavanje školskih objekata. (U 2005. izdvojeno je 5.000 KM za instaliranje centralnog grijanja u područnoj školi u Meškovićima, a u 2006. godini 5.000 KM je dodijeljeno MSS za renoviranje fiskulturne sale).

⁹⁹ Škola u Raincima i škola u Kalesiji imaju djelomično riješene mokre čvorove.

¹⁰⁰ OŠ „Kalesija“, većina područnih škola, te Srednja škola imaju oskudno snabdijevanje vodom.

¹⁰¹ Djeca dolaze iz Sapne, Zvornika, Teočaka, Osmaka.

¹⁰² U MZ Seljublje postoji četverogodišnja škola, a djeca starijeg uzrasta pješače do škole 9 km, jer nema organiziranog prevoza.

¹⁰³ CSR plaća prevoz za 65 učenika koji potiču iz socijalno ugroženih porodica.

pomoć obrazovanju romske i druge djece¹⁰⁴. Osim toga, Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta TK predviđa određena sredstva za nabavku udžbenika za romsku djecu, ali raspodjela tih sredstava nije adekvatna, jer se u većini slučajeva ne poštuje lista knjiga koju predlažu škole.

U svim devetogodišnjim školama uvedena je inkluzivna nastava za djecu sa smetnjama u razvoju, a škole su u saradnji sa Defektološkim fakultetom iz Tuzle izvršile registraciju ove djece. Napravljen je program rada za inkluzivnu nastavu i utvrđen nivo znanja za tu djecu, a sve u cilju njihove integracije u zajednicu. Srednje obrazovanje ova djeca nastavljaju u Tuzli u Specijalnoj školi „Kosta Popov“, uz koju postoji i Dom za smještaj djece. Smještaj u Dom je besplatan, a djeca koja ne borave u Domu imaju plaćen prevoz. Može se reći da se u TK posvećuje značajna pažnja školovanju djece s posebnim potrebama, a jedino djeca koja nisu ni pod kojim uslovima spremna za školu ostaju kod kuće.

Da bi se roditeljima olakšalo školovanje djece, u školama se u saradnji s Merhametom iz Tuzle organizira pomoć u podjeli školskog pribora, odjeće i hrane. Škole su pokrenule inicijativu prikupljanja i podjele starih udžbenika, a kroz učeničku zadrugu u MSS, u kojoj djeluje pekara i trgovina, osigurava se obrok za učenike MSS po cijeni od 0,5 KM.

Nedostatak kvalificiranog nastavnog osoblja i neadekvatna opremljenost većine škola ne garantira potpuno ostvarivanje prava iz ove oblasti, naročito sa aspekta kvalitete obrazovanja. Osim toga, neorganiziran prevoz za učenike osnovnih i srednje škole, te izostanak finansiranja prevoza učenika s kantonalnog nivoa upućuje na to da pristup obrazovnim institucijama nije na odgovarajući način zagarantiran u općini Kalesija. Iako obrazovanje nije u nadležnosti Općine, općinske vlasti, u saradnji sa školama poduzimaju korake za osiguranje jednakog pristupa obrazovanju za svu djecu u skladu s međunarodnim standardima o ljudskim pravima, a i domaćim zakonima¹⁰⁵.

2.1.7. Infrastruktura i zaštita okoliša

Dok je poštivanje ljudskih prava široko prihvaćeno kao predušlov za održiv razvoj, zaštita okoliša predstavlja predušlov za ostvarivanje niza ljudskih prava. Posebno je snažna veza između zaštite okoliša i prava na adekvatne standarde življenja i prava na zdravlje. Štaviše, pravo svakog pojedinca na snabdijevanje dovoljnim količinama sigurne, pitke i fizički pristupačne vode za ličnu upotrebu i upotrebu u domaćinstvu smatra se značajnim pravom čovjeka. Pored lične upotrebe i upotrebe u domaćinstvu, voda je neophodna za proizvodnju hrane i osiguranje prihoda, ali i za uživanje kulturnih prava i običaja. Nadalje, ova prava predviđaju kontinuirane napore nadležnih vlasti u poboljšanju životnih uslova građana, uključujući poboljšanje svih aspekata okolišne i industrijske higijene.

Pravo na vodu, između ostalog, podrazumijeva pravo na sistem vodosnabdijevanja i upravljanja koji svim građanima omogućava jednake mogućnosti za uživanje ovog prava. Vodovodna infrastruktura i usluge moraju biti pristupačne za sve, uključujući ugrožene i marginalizirane kategorije stanovništva, formalno i u praksi, bez diskriminacije po bilo kojem osnovu. Pored toga, građanima moraju biti osigurane adekvatne informacije o svim pitanjima koja se odnose na vodosnabdijevanje¹⁰⁶.

2.1.7.1. Vodosnabdijevanje i upravljanje otpadnim vodama

Sredinom 2003. godine, Općinsko vijeće Kalesija donijelo je Odluku kojom je na JP „Vodovod i kanalizacija“ prenijelo prava korištenja i upravljanja vodovodom i kanalizacijom. Uslugama vodosnabdijevanja je oduhvaćeno šire gradsko područje, kao i dijelovi mjesnih zajednica Tojšići, Kikači,

¹⁰⁴ U općinskom budžetu za 2007. godinu predviđen je iznos od 10.000 KM za podršku obrazovanju romske i druge djece. Isti iznos je isplaćivan i ranijih godina.

¹⁰⁵ Član 13 ICESCR, član 28 CRC, Opći komentar 13 Komiteta za ekonomska, socijalna i kulturna prava, kao i član 4 Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u BiH.

¹⁰⁶ ICESCR, član 11 i 12; Opći komentar 11 vezano za pravo na vodu i Zakon o vodama FBiH, član 117.

Donji Rainci, Gornji Rainci, Gornja Kalesija, Memići, Prnjavor i Mahmutovići. Ostali dijelovi općine snabdijevaju se vodom sa lokalnih vodovoda po mjesnim zajednicama ili bunara. Prije rata općina Kalesija se snabdijevala vodom s područja Osmaka, koji su potpisivanjem Dejtonskog sporazuma pripali RS. Obzirom da je nakon toga općina ostala bez gradskog vodovoda, Vlada FBiH kandidirala je projekat kaptaže izvorišta Krušik, koji je i realiziran uz pomoć Vlade Kraljevine Norveške. Ovo izvorište moglo bi zadovoljiti potrebe polovine domaćinstava općine Kalesija, jer ima dva bunara i pumpnu stanicu kapaciteta 30 l/sec. Međutim, upitna je kvaliteta vode izvorišta Krušik s kojeg se snabdijeva veliki dio grada. Ovo izvorište smješteno je u Sprečkom polju (oko 300 m od rijeke Spreče), izvršena je analiza kvalitete vode prije puštanja izvorišta u upotrebu i ustanovljeno je da hemijski i bakteriološki sastav vode nije zadovoljavajući zbog prekomjernog prisustva mangana. Kao takva, voda s izvorišta Krušik proglašena je tehničkom vodom. Bilo je čak i prijedloga da se voda zatvori, ali zbog održavanja lične higijene to nije urađeno. Rješenje ovog problema očekuje se izgradnjom postrojenja za prečišćavanje vode. U završnoj fazi je raspisivanje tendera za izradu projektne dokumentacije i izvođenje radova¹⁰⁷. Drugo izvorište s kojeg se općina snabdijeva vodom je Zolje, koje je izgrađeno 60-ih godina prošlog stoljeća sa vrlo malim kapacitetom od oko 1,5 l/sec. JP „Vodovod i kanalizacija“ šalje redovno uzorke vode s izvorišta „Zolje“ na analizu u Higijenski zavod Tuzla. O ispravnosti vode u lokalnim vodovodima po mjesnim zajednicama trebali bi da brinu korisnici vode (građevinski odbori), ali se u ovim vodovodima ne vrši analiza vode, niti njeno hlorisanje, pa stoga voda u ovim vodovodima predstavlja potencijalnu opasnost po zdravlje stanovnika koji je koriste. Do sada nije zabilježena pojava zaraznih bolesti uzrokovanih neispravnošću vode.

Vodovodna mreža je stara i dotrajala¹⁰⁸, što ima za posljedicu velika rasipanja i gubitke vode. Gubici vode u 2006. godini iznosili su 43%, a planira se da bi se kontinuiranom izmjenom starih cjevovoda ovi gubici do 2015. godine mogli smanjiti na 35%. Pored gubitaka ostvarenih zbog stare i dotrajale mreže, kao faktor koji utiče na nekontroliranu potrošnju, odnosno rasipanje vode, treba pomenuti i činjenicu da romsko stanovništvo u naselju Olanovica, zbog izbjegavanja plaćanja usluga, vrši samoinicijativno neovlašteno pripajanje na mrežu i skidanje vodomjera, što dovodi do oštećenja na mreži i znatnih gubitaka vode. Naplata usluga iznosi oko 80%, a cijena 1m³ vode uključujući i PDV je 0,80 KM za fizička lica i škole, a 2,33 KM za pravna lica. Razlog ovako dobre naplativosti usluga je smanjenje redukcija vode i pojačan rad na terenu, koji ima za cilj stvaranje punog povjerenja korisnika. Redukcije u isporuci vode primjenjuju se na način da istu osjete samo dijelovi naseljenih mjesta u tzv. visinskim zonama i to u noćnim satima.

Samo gradsko područje općine ima kanalizacionu mrežu u dužini od 2,5 km, na koju je priključeno manje od 5% domaćinstava. Postojeći kanalizacioni sistem je mješovitog tipa, odnosno oborinske vode se ne odvajaju od otpadnih voda. Profil primarnog dijela mreže je neodgovarajući, te upuštanjem oborinskih voda dolazi do pojave zapušnja. JP „Vodovod i kanalizacija“ nije adekvatno tehnički opremljeno. Loša tehnička opremljenost preduzeća dolazi posebno do izražaja u periodu velikih kiša, kada se ovaj problem rješava intervencijom vozila iz drugih općina ili se čeka da se vode same povuku. Prihvat otpadnih voda se vrši u prijemnik (septičku jamu), koji se nalazi u neposrednoj blizini rijeke Spreče. Zbog opterećenosti mreže prijemnik ne zadovoljava potrebe, te se otpadne vode neprečišćene ispuštaju u rijeku Spreču. Zbog nedostataka u kanalizacionoj mreži dolazi do izljevanja fekalija, posebno na dijelu dvorišta Srednje škole u Kalesiji, što zasigurno može biti jedan od uzročnika zaraznih bolesti. U prigradskim i seoskim naseljima znatan je broj otvorenih kanala fekalnog sadržaja¹⁰⁹, koji ugrožavaju ljude, floru i faunu. Industrijske vode se kroz centralnu kanalizacionu mrežu i septičku jamu također ulijevaju u rijeku Spreču. Trenutno na području općine od većih potencijalnih zagađivača samo Fabrika „TOK“ (Tvornica odbojno-vlačnih naprava) posjeduje prečištač otpadnih voda. Idejni projekat za izgradnju kanalizacione mreže na području cijele općine je urađen i vjerovatno će to biti prvi sljedeći projekat koji će se implementirati uz učešće građana.

¹⁰⁷ Ove radove izvodi Tuzlanski kanton.

¹⁰⁸ Dio vodovodne mreže koji se napaja sa izvorište „Zolje“ izrađen je od azbestno-cementnih cijevi promjera 150 mm u dužini od 1.800 m.

¹⁰⁹ Kanalizacija iz kuća se direktno ulijeva u putne kanale.

2.1.7.2. Upravljanje čvrstim otpadom

Na području općine postoji privremena deponija, koja je smještena na području Visa, u blizini rijeke Spreče i naseljenog mjesta Zelina. Ovom deponijom upravlja JP „Komunalac“ koje je dioničarsko društvo sa 51% učešća općinskog kapitala. Privremena deponija se ne održava, otpad se ne zatrpava, ne organizira se dežurstvo, a komunalna inspekcija ne reagira na dojave građana o nepravilnom odlaganju otpada. Na području općine ne postoji određeno mjesto za odlaganje organskog otpada. Deponija vrlo često gori, te dolazi do zagađenja užeg gradskog prostora. Na deponiju se dovlače stare gume, a sakupljači sekundarnih sirovina svojom „tehnologijom“ paljenja guma i njenim potapanjem u rijeku dodatno zagađuju i zrak i rijeku. Raširena je i pojava paljenja kablova u cilju vađenja bakarne žice, što dodatno zagađuje zrak. S druge strane JP „Komunalac“ nema druge lokacije za odlaganje otpada, a na području Tuzlanskog kantona nema regionalne deponije na kojoj bi se odlagao otpad sa šire regije. Izrađene su dvije studije za odabir lokacije za regionalnu deponiju¹¹⁰, te formirano preduzeće Regionalna eko-deponija. Smatra se da će se izgradnjom regionalne deponije riješiti problem odlaganja otpada u Kalesiji. Inače, na području općine nije organizirano sistemsko prikupljanje i deponiranje krutog otpada. Mjesne zajednice su djelomično pokrivene odvozom smeća i to jednom sedmično¹¹¹. Ne postoje kontejneri, kante ili kese u koje bi građani odlagali separisani otpad. Odvoz smeća je na dobrovoljnoj osnovi, odnosno obuhvata domaćinstva koja se prijave i plaćaju taksu za ovu uslugu. Do sada JP „Komunalac“ nije bilo ni tehnički opremljeno da bi odvozom smeća pokrilo teritoriju cijelu općine. Nabavkom dva nova roto kamiona¹¹², stvorili su se uslovi da se cijela teritorija općine pokrije odvozom otpada i to 4 puta mjesečno. Ne zna se broj ilegalnih deponija, a općinski komunalni inspektor ne snima stanje na terenu. Pojavi ilegalnih deponija ne može se stati u kraj sve dok se cijela teritorija općine ne obuhvati odvozom smeća i dok se ne izgradi ekološka svijest stanovnika. Proizvodne tehnologije ili auto praonice ne poštuju ni minimum ekoloških standarda, pa tako otpadne vode iz auto-praonica ili nekontrolirana zamjena ulja na seoskim imanjima zagađuje okolno zemljište i vodu¹¹³.

2.1.7.3. Putna infrastruktura

U većini mjesnih zajednica putna infrastruktura je zadovoljavajuća, prije svega zahvaljujući sufinansiranju projekata po principu „marka na marku“ u saradnji s mjesnim zajednicama. Veliki problem predstavlja nepostojanje pješačke staze uz magistralni put Zvornik-Tuzla, gdje je najnaseljeniji dio općine. Obzirom da je u posljednjih dvadesetak godina na ovom putu bilo 19 smrtnih slučajeva, uglavnom djece, Općina je spremna sama investirati u projekat izgradnje pješačke staze. Međutim, kako se radi o magistralnom putu neophodna je saglasnost Federalnog ministarstva za promet i komunikacije. Iako je prije dvije godine Općina pripremila dokumentaciju i tražila saglasnost od Federalnog ministarstva, do danas je nije dobila. Osim toga, u općinu svaki dan dolazi 2.200 učenika, a u samom gradu kao ni u širem području nema horizontalne ni vertikalne signalizacije.

2.1.7.4. Zaštita tla i zraka

Procjenjuje se da je tokom ratnih dejstava teritorija općine Kalesija bila zagađena minskim poljima i NUS-om u površini od 17.477.650,00 m² (8,69%). U poslijeratnom periodu od mina je očišćena površina od 498.151,16 m² za koju u većini slučajeva općina posjeduje certifikate o kontroli kvaliteta deminiranja¹¹⁴. Na području MZ Memići kompanija Amfibija je 1997. godine izvodila radove na deminiranju, o čemu ne postoje zvanični podaci, a prema saznanjima predstavnika općinske civilne zaštite, radi se o površini od 10.000 m² deminiranog prostora. Pored aktivnosti koje se izvode na deminiranju, radi se i na obilježavanju minskih polja u saradnji s BH-MAC-om. U saradnji s predstavnicima Američke vojske i Službe civilne

¹¹⁰ Odabrana lokacija je površinski kop Lukavačke rijeke.

¹¹¹ Odvozom smeća obuhvaćeno je 1.200 fizičkih lica i 220 pravnih lica.

¹¹² Dva roto kamiona nabavila je Općina, te će nakon ovoga doći do povećanje njenog udjela u preduzeću.

¹¹³ 1 litra ulja zagadi 1.000.000 litara vode.

¹¹⁴ Površina koja je ostala neočišćena od mina: I kategorija (prostor oko kuća, dvorišta i bašta) 1.146.320 m²; II kategorija (njive i oranice) 11.946.724 m²; III kategorija (šume) 3.876.454 m².

zaštite vrši se obuka i upoznavanje školske djece s opasnosti od mina. Iako je provedeno više akcija u cilju edukacije građana o opasnosti od mina, u poslijeratnom periodu bilo je više ranjavanja i smrtnih stradanja kako ljudi tako i životinja¹¹⁵.

Na području općine se u vrijeme kiša aktiviraju klizišta¹¹⁶. U 2005. i 2006. godini za privremenu sanaciju klizišta Općina je izdvojila 25.000 KM. Općina radi na interventnom saniranju nastalih šteta, a potom formira Komisiju, koja napravi procjenu štete i uputi zahtjev višim nivoima vlasti za odobrenje sredstava za sanaciju klizišta. Velike probleme na području općine izazivaju i učestale poplave, koje se pojavljuju nakon obilnih kiša. Sužena riječna korita, koja su uz to i zatrpana drvećem i drugim nanosima, dodatno pogoršavaju ovo stanje, te poplave pričinjavaju velike štete na kućama, poljoprivrednom zemljištu i putnoj infrastrukturi¹¹⁷. Nekontrolirana sječa šuma, koja je još uvijek prisutna na području općine, povećava mogućnost pojave klizišta i poplava. U 2006. godini masovno se rasprostranila ambrozija, a do sada nisu poduzete nikakve aktivnosti na uništavanju ove biljke. Na prostoru Sarača i Miljanovaca (prostori s većom vlažnošću) evidentiran je kalamitet (prerazmnožavanje) crvenog puža, koji nanosi veliku štetu povrtlarskim kulturama, a akcije na suzbijanju istog nisu poduzete. Kalesija nema riješeno centralno grijanje¹¹⁸, svaka kuća ima svoju ložionu, što u zimskom periodu dodatno zagađuje zrak.

Obilježavanjem značajnih eko-datuma¹¹⁹, Eko-pokret „Zeleni“¹²⁰ utiče na razvoj i unapređenje ekološke svijesti kod građana. Osim toga, članovi pokreta vrše pritisak na nadležne općinske i kantonalne organe da implementiraju okolinske zakone FBiH, te zahtijevaju čvršću vezu i saradnju između vlasti i pokreta. I Služba civilne zaštite uključuje se u zaštitu čovjekove okoline saradjujući s kantonalnim savezom i općinskim udruženjem Eko-pokret „Zeleni“.

Problemi sa kojima se općina Kalesija suočava na polju infrastrukture i zaštite okoliša odražavaju se na pravo na odgovarajuće standarde življenja, pravo na najviše dostižne standarde zdravlja, pravo na razvoj i siguran okoliš. Odgovornost za zaštitu okoliša je podijeljena između Federacije i Kantona. Na nivou Federacije je donesen set zakona koji se bave pitanjem okoliša¹²¹. Na kantonalnom nivou donesen je Zakon o zaštiti okolice¹²², a na općinskom nivou donesena je Odluka o komunalnom radu. I pored ograničenih sredstava, općinske vlasti poduzimaju određene korake u cilju rješavanja identificiranih problema s poplavama i klizištima, a aktivno su uključene i u rješavanju problema sa kanalizacijom, putnom infrastrukturom i vodosnabdijevanjem. Neophodno je dodatno raditi na podizanju ekološke svijesti kod građana, u cilju zaštite voda, riječnih tokova, zemljišta i zraka.

2.1.8. Kultura i sport

Svaki pojedinac ima pravo na sudjelovanje u kulturnom i sportskom životu, te na puni kulturni i duhovni razvoj, bez diskriminacije po bilo kojem osnovu¹²³. Pored toga, pripadnicima manjinskih grupa ne smije biti uskraćeno pravo na vlastitu kulturu, prakticiranje religije ili korištenje vlastitog jezika¹²⁴. Puno uživanje ovih prava zahtijeva dostupnost kulturne infrastrukture (kulturni centri, muzeji, biblioteke,

¹¹⁵ 3 smrtno stradala lica, 3 lakše ranjena lica, 12 smrtno stradalih krava, 6 teže ranjenih krava, 28 smrtno stradalih ovaca i 2 smrtno stradala magarca.

¹¹⁶ Registrirano je 87 klizišta, a najviše ih ima u Gornje Hrasno, Kikići, Lipovice, Zukići, Paraći.

¹¹⁷ Rijeka Spreča, Gribaja i Mandura-Dubnica. Pri bujanju rijeke Spreče dolazi do podizanja nivoa vode pod podvožnjakom, te dolazi do obustave saobraćaja na putnom pravcu Kalesija-Gojčin.

¹¹⁸ Samo 4 zgrade u užem gradskom jezgru imaju riješeno grijanje koje obezbjeđuje JP „Komunalac“.

¹¹⁹ Dan voda, Dan planete zemlje, Dan okoline, Dan planina.

¹²⁰ Udruženje ima oko 5.000 članova.

¹²¹ Zakon o zaštiti okoliša, Zakon o zaštiti voda, Zakon o zaštiti zraka i Zakon o zaštiti prirode (Sl. novine FBiH, br. 33/03).

¹²² Službene novine TK, br. 5/98.

¹²³ ICESCR član 15, CEDAW član 13.

¹²⁴ ICCPR član 27.

pozorošta, itd.), zaštitu kulturnog identiteta i međusobno uvažavanje između pojedinaca i različitih grupa, te mogućnost profesionalnog obrazovanja na polju kulture, umjetnosti i sporta.

Javna ustanova aktivna u oblasti kulture na području općine je „Gradska biblioteka“. Od 2000. godine, kada je osnovana, „Gradska biblioteka“ je ostvarila značajan napredak na obogaćivanju knjižnog fonda¹²⁵, realizaciji kulturnih sadržaja i popularizaciji knjige kod građanstva. Kulturni sadržaji koje Biblioteka realizira u svojim prostorijama su: tradicionalna manifestacija „Ikre“, održavanje književnih večeri, promocija književnih djela, kulturni sadržaji u povodu 23. aprila – Svjetskog dana knjige, javne tribine i promocija društva pisaca. Druga javna ustanova je Bosanski kulturni centar (BKC) „Alija Izetbegović“, koja trenutno samo posjeduje opremljenu multi-funkcionalnu kino dvoranu, ostatak zgrade u kojoj treba da bude smješten BKC je u izgradnji¹²⁶. Ove godine BKC je organizirao manifestaciju „Kalesijsko ljeto“ koja bi trebala prerasti u tradicionalnu manifestaciju. Postoje još Domovi kulture u Memićima i Raincima Gornjim. Kao udruženja građana registrirani su KUD „Sevdah“ - Memići, KUD „Halisije“ - Kalesija, KUD „14 maj“ - Tojšići i KUD „7. april“ - Vukovije.

Kalesija nema prostorije za realizaciju većih kulturnih dešavanja, postoji potreba za uspostavljanjem zavičajne zbirke, za što je neophodan adekvatan skladišni prostor. Nadalje, neophodno je opremanje gradske čitaonice¹²⁷, jer sa fondom od 17.000 knjiga „Gradska biblioteka“ zadovoljava potrebe i srednjoškolaca i osnovaca, čije biblioteke su oskudno opremljene. U Kalesiji postoji veliki interes za kulturnim dešavanjima, posebno među omladinom.

Do 2003. godine „Gradska biblioteka“ se finansirala iz kantonalnog budžeta, a u posljednje tri godine Općina je preuzela obavezu finansiranja. Za rad Biblioteke u posljednje dvije godine se izdvaja iznos od 30.000 KM, što je nedovoljno za njeno funkcioniranje. Kao rezultat toga za posljednju godinu dana zaposlenim u Biblioteci nisu uplaćivani doprinosi za penziona i zdravstveno osiguranje. U 2007. godinu predviđena je suma od 46.000 KM, s ciljem izmirenja obaveza prema PIO i Zavodu zdravstvenog osiguranja. Iz općinskog budžeta finansira se i BKC, i u 2006. godini za tu svrhu izdvojeno je 18.000 KM¹²⁸. Biblioteka i BKC nemaju drugih izvora finansiranja, a od Vlade Kantona dobivaju sredstva po aplikacijama za pojedine projekte, što ne prelazi 2.000 KM godišnje. Općina u skladu sa svojim mogućnostim pokušava zadovoljiti potrebe ostalih kulturnih institucija. Sredstva koja su izdvojena u 2006. godini za djelatnost pojedinih KUD, kao i za kulturna događanja u općini, iznosila su 16.185 KM. Osim toga, značajna sredstva iz općinskog budžeta izdvajaju se za izgradnju Doma kulture u Kalesiji i za adaptaciju Doma kulture u Raincima Gornjim¹²⁹.

U skladu s međunarodnim standardima o ljudskim pravima, država je dužna osigurati uslove za ostvarivanje prava na kulturni život, što uključuje dostupnost infrastrukture i sredstava za razvoj kulture i uključivanje stanovništva u kulturni život. U skladu s Ustavom FBiH, kantoni su, između ostalog, posebno nadležni za utvrđivanje i provođenje kulturne politike. Međutim, kako na kantonalnom nivou ne postoji zakonska regulativa o kulturi¹³⁰, postoje nejasnoće u oblasti finansiranja kulturnih institucija, a odatle i problemi u komunikaciji tih institucija s nadležnim organima na kantonalnom i općinskom nivou¹³¹.

Sportske aktivnosti na području općine odvijaju se kroz plansku aktivnost Sportskog saveza i klubova koji u svojim sportskim nadmetanjima organiziraju kolektivna i pojedinačna takmičenja. Oblast fizičke kulture

¹²⁵ Biblioteka trenutno broji oko 17.000 knjiga.

¹²⁶ Radovi će biti završeni naredne godine.

¹²⁷ Nabavka bar 20 stolova, koji se mogu postaviti u prostorije kojima trenutno raspolaže biblioteka.

¹²⁸ Plata i doprinosi za jednog zaposlenog (direktora).

¹²⁹ U 2006. godini općinskim budžetom planirana je suma od 250.000 KM za izgradnju Doma kulture u Kalesiji i 4.100 KM za adaptaciju Doma kulture u Raincima Gornjim.

¹³⁰ Postoji samo Zakoni o bibliotekarstvu, Službene novine TK, br. 06/02.

¹³¹ Devet kulturnih institucija na području općine Tuzla (Pozorište, Muzej, BKC, Galerija, Arhiv i dr) finansiraju se sa kantonalnog nivoa, te imaju privilegiran položaj u odnosu na druge kulturne institucije na području Kantona.

na području općine je organizirana na osnovu Zakona o sportu TK¹³². Glavno obilježje kalesijskog sporta je masovnost organizacije sportskih takmičenja. Sportski cilj je pored organiziranja sportskih takmičenja i uključivanje mladih u sport, i pomoć sportskim klubovima. U općini djeluje više različitih sportskih klubova u kojima su uključeni mladi¹³³. Sportisti i sportski klubovi iz Kalesije ostvaruju značajne rezultate¹³⁴. Na području općine postoji 8 travnatih terena, te 10 asfaltiranih sportskih poligona. Klubovi nemaju ni najminimalnije uslove za rad i takmičenje. Jedan od problema odnosi se na nedostatak prostora za trenazni proces i takmičenje. U općini nema ni vanjskog sportsko-rekreativnog centra (bazen, atletska staza, itd). Sve aktivnosti odvijaju se u jednoj sali za tjelesni odgoj školske djece. Nadalje, evidentan je nedostatak finansijskih sredstava za rad svih sportskih klubova. Iz općinskog budžeta do 2006. godine dodijeljivana su sredstva Sportskom savezu¹³⁵, koji je izvršavao transfer novca prema klubovima. Kriterij za raspodjelu sredstava bili su troškovi klubova za takmičenja, masovnost njihovog članstva i sportski rezultati. Budžetom za 2007. godinu planiran je iznos od 100.000 KM za rad sportskih klubova, a kriterije za raspodjelu sredstava definirat će općinske vlasti.

2.2. Analiza prioriternih razvojnih područja

Polazeći od procjene stanja ljudskih prava, učesnici u procesu planiranja su se složili o pitanjima od najvećeg značaja za lokalnu zajednicu, definirajući ih u obliku ugroženih ljudskih prava. Odlučujući faktor u utvrđivanju prioriteta su bile nadležnosti općine, te raspoloživi finansijski, ljudski i drugi resursi za djelotvorno rješavanje problema. Pokušalo se odrediti u kojoj mjeri svaki identificirani problem utiče na kvalitetu življenja stanovnika Kalesije i na koji način se odražava na druge probleme i ostvarivanje i uživanje ljudskih prava.

Prioritetna pitanja i problemi su grupisani u okviru četiri područja djelovanja, uključujući **ekonomiju, socijalnu i zdravstvenu zaštitu, infrastrukturu i zaštitu okoliša i obrazovanje/ kulturu/ sport**.

SWOT analiza je korištena kao ključni alat pri analizi prioriternih razvojnih područja na koja će općinska razvojna strategija biti usredotočena. Njenom primjenom su se iskristalizirale interne karakteristike lokalne zajednice (snage i slabosti) koje omogućavaju ili onemogućavaju njen razvoj, kao i vanjski elementi (prijetnje i mogućnosti) na koje zajednica nema direktan uticaj, a koji pak mogu uticati pozitivno ili negativno na njen dalji razvoj. Snage predstavljaju pozitivne faktore ili prednosti lokalne zajednice koje ona može iskoristiti za dalji razvoj i za otklanjanje identificiranih slabosti, koje predstavljaju ograničavajuće faktore i prepreke inherentne lokalnoj zajednici, a bez čijeg otklanjanja nije moguć dalji napredak i razvoj. Prilike su uslovi ili vanjski faktori koji omogućavaju ili olakšavaju razvoj prednosti i podstiču razvoj općenito, a prijetnje su nepovoljni vanjski trendovi koji sprečavaju razvoj zajednice.

2.2.1. Ekonomija

Dobar geografski položaj općine, koji se ogleda u blizini industrijskih centara i granice sa Srbijom, objektivno je jedna od prednosti koja može imati veliki uticaj na brži ekonomski razvoj općine. Blizina Tuzle kao privrednog i administrativnog sjedišta kantona, omogućava privredi općine Kalesija pristup velikom tržištu, kao i dostupnost ostalih pogodnosti koje za sobom povlači blizina velikih centara.

¹³² Službeni novine TK, br. 17/00

¹³³ FK „Bosna“ Kalesija; FK „Sloga“ Tojšići; OFK „Rainci Gornji“; FK „Memići“; FK „Speča“ Rainci Donji; NK „Mladost“ Kikači; NK „Mladost 78“ Vukovije Donje; OK „Bosna“ Kalesija; ŽOK „POLO“ Kalesija; KK „Bosna“ Kalesija; SIOK „14.maj“ Kalesija; Karate klub „Bosna“ Kalesija; KBS „Sloga“ Tojšići; ŠK „Bosna“ Kalesija; SRD „Manjić“ Kalesija.

¹³⁴ U prošloj godini juniorka iz Tojšića u Atletskom klubu „Sloboda-Tehograd“ bila je državna prvakinja, treća na Balkanu i četvrta u Kupu Evrope. Junior iz Tojšića u Atletskom klubu „Sloboda-Tehograd“ bio je prvak Evrope na Evropskom kupu. Juniorka iz Vukovija Donjih u Atletskom klubu „Sloboda-Tehograd“ bila je državna prvakinja u brzom hodanju.

¹³⁵ U 2001. godini taj iznos bio je 35.000 KM, a od 2001. do 2006.godine 60.000 KM godišnje.

Razvijena saobraćajna infrastruktura (drumski, željeznički, vazdušni saobraćaj) omogućava brz transport ljudi, robe i usluga.

Prirodni resursi (poljoprivredno zemljište, šuma, voda) uz povoljnu klimu predstavljaju veliki potencijal za razvoj poljoprivrede u svim oblastima (voćarstvo, plastenička proizvodnja, ratarstvo, stočarstvo). Intenziviranju razvoja poljoprivrede može doprinijeti i povoljna struktura zemljišta i velike obradive površine po glavi stanovnika (obradive površine dva puta prelaze definirani minimum potreban za zadovoljavanje vlastitih potreba). Nadalje, iskustva iz ranijeg perioda vezana za poljoprivrednu proizvodnju, te velika koncentracija zaposlenosti u djelatnosti poljoprivrede, lova i šumarstva upućuju na to da poljoprivreda i dalje predstavlja značajnu djelatnost na području općine. Intenziviranje proizvodnje mlijeka u posljednje vrijeme, te dobro organizirane otkupne stanice i veterinarska služba predstavljaju dodatnu prednost za razvoj ove djelatnosti.

Prepreke za intenzivniji razvoj poljoprivredne proizvodnje su usitnjenost poljoprivrednih posjeda, te nepostojanje zadruga i otkupnih stanica za poljoprivredne proizvode. Osim toga, velikim površinama poljoprivrednog zemljišta kojim je nekada raspolagao poljoprivredni kombinat „Spreča“ sada raspolaže Tuzlanski kanton, a mašine i oprema su rashodovane ili prodane. Poljoprivredna proizvodnja je i dalje uglavnom ekstenzivna i usmjerena prije svega na zadovoljavanje vlastitih potreba.

Potencijal za ekonomski razvoj predstavlja i 97 ha industrijskog zemljišta koje posjeduje djelomično uređenu infrastrukturu (električna energija, telefon, voda, putevi). Povećan broj malih preduzeća u posljednjih nekoliko godina, porast broja obrta, mogućnost razvoja zanatstva uz veliki broj radno sposobnog nezaposlenog stanovništva, te relativno jeftina radna snaga, upućuje da je budućnost ekonomskog razvoja općine i u prerađivačkoj industriji. Glavne grane unutar djelatnosti prerađivačke industrije su finalna obrada drveta, obrada metala i plastike, tekstilna industrija, te proizvodnja kartonske i plastične ambalaže.

Djelomično obnovljena infrastruktura, dugotrajna i velika nezaposlenost, prekinute poslovne veze, kao i nedovoljna osposobljenost menadžmenta da odgovori izazovima poslovnog okruženja, predstavljaju slabosti općine Kalesija. Osim toga, slabosti se ogledaju u nedostatku vizije i planova razvoja postojećih privrednih subjekata. Jedna od prepreka za intenzivniji razvoj prerađivačke industrije je razrušena privredna infrastruktura i zastarjela tehnologija, te mala zainteresiranost investitora da ulažu u razvoj prerađivačke industrije. Kada ovome dodamo relativno sporu i skupu proceduru registracije i poslovanja privrednih subjekata, slab rad inspekcijskih službi i značajan obim sive ekonomije jasno je da Općina mora učiniti više. Nadalje, urbanističko planiranje, sprečavanje divlje gradnje i planski razvoj infrastrukture na području općine su neophodni preduvjeti za ekonomski razvoj općine.

Općina Kalesija može prebroditi trenutnu situaciju i postići vlastiti razvoj korištenjem unutrašnjih snaga u kombinaciji s vanjskim mogućnostima. Mogućnosti se ogledaju prije svega u implementaciji Strategije razvoja Tuzlanskog kantona i Strategije razvoja Sjeveroistočne BiH. Blizina Univerzitetskog centra u Tuzli pruža mogućnost školovanja deficitarnog kadra. Nadalje, veliki broj banaka na području TK, uz očekivano uvođenje povoljnijih kreditnih linija, bi trebalo pozitivno uticati na brži razvoj malog i srednjeg poduzetništva. Nadalje, potrebno je efikasnije koristiti kantonalne podsticajne mjere za razvoj poljoprivrede i pokretanje malih i srednjih preduzeća, ali i kreirati mjere i politike na lokalnom nivou ili u saradnji sa susjednim općinama. Programi zapošljavanja koje sprovodi Zavod za zapošljavanje se također mogu iskoristiti za smanjenje dugotrajne nezaposlenosti i za poboljšanje trenutno lošeg socijalnog stanja u općini. Postojeći prerađivački kapaciteti u okruženju mogu se koristiti za prodaju poljoprivrednih proizvoda, a blizina željezničke pruge omogućava brz i jeftin transport svih robe.

Kao i u drugim dijelovima BiH, i u općini Kalesija je evidentan niz vanjskih faktora koji otežavaju ili čak onemogućavaju razvoj. Jedan od njih je otežano prikupljanje sistematiziranih podataka o socio-

ekonomskoj situaciji u općini. Naime, sistem prikupljanja i obrade podataka nije uspostavljen, a nedostaju i pouzdani izvori podataka. Situaciju dodatno otežava neuređenost tržišta, odnosno nedosljedno primjenjivanje postojeće ili nedostatak zakonske regulative. Neefikasna i prekobrojna državna uprava, uz nedovoljnu koordinaciju i uvezanost različitih nivoa vlasti, te ograničene i različito definirane nadležnosti Općine, naročito u pogledu pripadnosti javnih prihoda i rada inspeksijskih organa, predstavljaju dodatnu prepreku razvoju. Prijetnje za intenzivniji razvoj poljoprivrede kao i ostalih grana privrede proizilaze iz činjenice da ne postoji dovoljna zainteresiranost i odgovornost viših nivoa vlasti za ravnomjerniji razvoj općina, kao i za ravnomjerniju raspodjelu prihoda od PDV-a i drugih podsticaja kako u poljoprivredi tako i u industriji. Jednu od prepreka razvoju lokalne privrede predstavlja i nekontroliran uvoz, poljoprivrednih ali i drugih proizvoda, te manjkavosti potpisanog Ugovora sa susjednim državama o slobodnoj trgovini.

2.2.2. Socijalna zaštita i zdravstvo

Nasuprot značajnom broju socijalno ugroženih kategorija stanovništva (nezaposleni, raseljene osobe, povratnici, ratni vojni invalidi, osobe s posebnim potrebama i drugi), ukupan broj korisnika socijalne pomoći je vrlo mali (u 2006. godini taj broj je iznosio 2.117 osoba). Ovaj broj ne predstavlja stvarnu sliku stanja na terenu, jer Centar za socijalni rad ne radi procjenu stanja, a nije urađena ni socijalna karta općine. Izradom socijalne karte stvorile bi se realne pretpostavke da se sredstva namijenjena za socijalna davanja izdvajaju za lica koja se nalaze u stanju potrebe. Dodatni problem leži u činjenici da potencijalni korisnici nisu dovoljno informirani o dostupnosti socijalne pomoći, kriterijima i procedurama, što dovodi do mogućeg izostavljanja dijela ugrožene populacije iz sistema socijalne zaštite. Neinformiranost građana djelomično je i rezultat nedovoljno razvijenih mehanizama za informiranje od strane CSR, ali i neodgovarajućeg rada mjesnih zajednica koje nemaju profesionalno osoblje. S tim u vezi, prepoznata je potreba za promoviranjem aktivnosti u oblasti socijalne zaštite, kako bi se građani bolje informirali i educirali o njihovim pravima i obavezama.

Neuslovne prostorije u kojima radi jedino udruženje koje okuplja osobe s invaliditetom, mala izdvajanja iz općinskog budžeta za rad ovog udruženja, te nepostojanje pristupnih rampi u nekim od javnih ustanova uveliko otežavaju život osoba s invaliditetom. Stoga je neophodno raditi na poboljšanju uslova rada ovog udruženja, ali i na uspostavljanju više specijaliziranih udruženja koja će raditi sa marginaliziranim kategorijama stanovništva na njihovoj socijalnoj uključenosti.

Veliki broj raseljenih osoba i povratnika, te mala izdvajanja iz općinskog budžeta za održiv povratak i nedostatak izdvajanja za alternativni smještaj negativno utiču na socijalni status ove kategorije stanovništva.

Porast broja uživalaca opojnih droga, nedovoljna prevencija i nepostojanje savjetovališta pri CSR potencijalna su opasnost za sigurnost u općini.

Značajnu prepreku efikasnijem radu CSR predstavlja nezadovoljavajuća kadrovska popunjenost prema sistematizaciji (diplomirani pravnik, socijalni radnik, psiholog, i pedagog), a angažiranje neophodnog kadra nije moguće zbog ograničenih finansijskih sredstava u općinskom budžetu.

U sistemu zdravstvene zaštite primjećen je nedostatak adekvatnog prostora za rad svih službi koje trenutno postoje. Ovaj problem će u narednom periodu postati izraženiji, obzirom da se planira otvaranje novih službi. Osim toga, postoji potreba za ležećim vozilom za Službu hitne pomoći, kao i za vozilom za dijalizu. Inače ekonomska i fizička pristupačnost zdravstvenoj zaštiti je dosta dobro riješena zahvaljujući prije svega uređenosti sistema zdravstvene zaštite u TK, dobrom funkcioniranju Zavoda za zdravstveno osiguranje, te blizini Univerzitetskog kliničkog centra Tuzla. Dovoljan broj visokog i srednjeg stručnog medicinskog osoblja, zadovoljavajuća tehnička opremljenost DZ, te razvijena konsultativno-specijalistička djelatnost pozitivno utiču na kvalitet pruženih usluga.

Lokalne vlasti i zaposleni u CSR su kao nosioci odgovornosti prepoznali neke od problema i pokrenuli aktivnosti na njihovom rješavanju u cilju podizanja nivoa životnog standarda socijalno ugroženog stanovništva. Općinsko vijeće Kalesija donijelo je Odluku o naknadama troškova dženaze i jednokratne pomoći vojnim invalidima, porodicama šehida-i poginulih boraca, demobiliziranih boraca i nezaposlenih. Iz općinskog budžeta svake godine planiraju se i sredstva za pomoć vojnim invalidima, ranjenim borcima, porodicama poginulih boraca, sredstva za materijalno zbrinjavanje socijalno ugroženih kategorija, te pomoć za raseljena lica.

CSR radi u zadovoljavajućim prostorijama kako to zahtijevaju standardi socijalnog rada, a i tehnički je dobro opremljen. Iako je još uvijek nedovoljan broj socijalnih radnika, u posljednje vrijeme je evidentirano i popunjavanje tih radnih mjesta u cilju poboljšanja stanja u ovoj oblasti. CSR je višefunkcionalna javna ustanova socijalne zaštite, koja ostvaruje saradnju s nevladinim organizacijama (AMOK i CIVITAS, Crveni križ), te periodično provodi „Projekat kućne njege“, obuhvatajući 524 stare i iznemogle osobe kojima je potrebna ova vrsta pomoći. Zajedničkom akcijom Crvenog križa i Merhameta otvorena je javna kuhinja, a uz pomoć sredstava koja se prikupe u „kasi humane“ vrši se i raspodjela socijalne pomoći u hrani, odjeći i obući.

Redovne isplate socijalne pomoći sa kantonalnog nivoa i najavljeno proširenje socijalnih davanja, kao što je dječiji dodatak, neke su od mogućnosti koje mogu doprinijeti poboljšanju socijalne zaštite na nivou općine. Nadalje, postoji mogućnost saradnje sa susjednim općinama po pitanju smještaja starih i iznemoglih osoba, žrtava nasilja u porodici i uživalaca opojnih droga u ustanove u tim općinama.

Značajnu prijetnju zadovoljavanju potreba u sektoru socijalne zaštite predstavljaju još uvijek nedovoljna izdvajanja sa kantonalnog nivoa za socijalna davanja. Osim toga, zakoni se definiraju na višim nivoima, a time i zaduženja i obaveze zaposlenih u ovoj oblasti, dok se finansiranje djelatnosti vrši sa općinskog nivoa. U BiH ne postoji jedinstven sistem socijalne i dječije zaštite, pa značajne razlike u ostvarivanju prava u ovoj oblasti postoje između kantona, kao i općina. Prijetnju zadovoljavanju prava u sektoru socijalne zaštite predstavlja i eventualno prolongiranje već najavljenog osnivanja Zavoda za socijalnu i dječiju zaštitu na nivou Kantona. Kašnjenje u izradi socijalne karte Kantona također predstavlja mogući ograničavajući faktor, obzirom da bi socijalna karta TK mogla poslužiti kao polazna osnova za izradu socijalne karte općine.

2.2.3. Infrastruktura i zaštita okoliša

Ključni problemi u oblasti infrastrukture i zaštite okoliša su identificirani u vezi sa vodosnabdijevanjem i upravljanjem otpadnim vodama, upravljanjem čvrstim otpadom, zaštitom tla i zraka, te putnom infrastrukturom. Utvrđeni prioriteti su vezani za ostvarivanje prava na odgovarajuće standarde življenja, pravo na vodu, pravo na najviši dostižni standard zdravlja i pravo na siguran okoliš.

Nezadovoljavajuća opskrba vodom za šire gradsko područje, koje se napaja sa izvorišta Krušik, uzrokovana je hemijskom i bakteriološkom neispravnosću vode. Ni za stanovnike prigradskih mjesnih zajednica ne može se reći da imaju odgovarajući pristup zdravoj i kvalitetnoj vodi, jer se veliki broj njih snabdijeva vodom iz lokalnih vodovoda, a njena kontrola se rijetko vrši ili u potpunosti izostaje. Stare i dotrajale cijevi imaju za posljedicu veliko rasipanje vode, a jedan dio grada je pokriven azbestnim cijevima koje je nužno zamijeniti. Na nekontroliranu potrošnju vode utiče i samoinicijativno i neovlašteno pripajanje na mrežu, što dovodi i do oštećenja na mreži. Faktori koji bi mogli doprinijeti poboljšanju vodosnabdijevanja uključuju prije svega izgradnju postrojenja za prečišćavanje vode, koje je u završnoj fazi, čime će se zadovoljiti potrebe polovine domaćinstava općine Kalesija. Kontinuirani rad na izmjeni zastarjelih cijevi dovodi do smanjenja gubitaka vode. Dobro organizirane nadležne općinske službe i javna preduzeća, te njihov kontinuirani rad na terenu rezultirali su stvaranjem povjerenja kod građana, a time i povećanjem

naplate usluga. Daljnji koraci na poboljšanju vodasnabijevanja trebaju se ogledati u izradi projektne dokumentacije i izgradnji seoskih vodovoda, jer u pojedinim mjesnim zajednicama postoje već izgrađeni dijelovi sistema koji bi se uz manja ulaganja mogli staviti u upotrebu.

Neriješeno pitanje uklanjanja i tretmana otpadnih voda uzrokovano je postojećim kanalizacionim sistemom koji je mješovitog tipa, profil primarnog dijela mreže je neodgovarajući, a otpadne vode se bez tretmana prečišćavanja ulijevaju u rijeku Spreču. Uz pomoć viših nivoa vlasti izrađen je idejni projekat za odvod i tretman otpadnih voda za područje cijele općine. Na rješavanju ovog problema radit će se parcijalno, a finansiranje projekta vršit će se iz sredstava općinskog budžeta, kao i budžeta viših nivoa vlasti, dok su i građani iskazali spremnost da učestvuju u tim projektima.

Privremena deponija, koja je smještena u neposrednoj blizini naseljenog mjesta, nepravilno se održava. Osim toga, ni komunalna inspekcija ne reagira na dojave građana o nepravilnom odlaganju otpada. Za rješavanje problema odlaganja krutog otpada od velikog je značaja izgradnja Regionalne eko-deponije. Do sada je utvrđena lokacija i formirano je preduzeće Regionalna eko-deponija. Javnom preduzeću „Komunalac“ nedostaje mehanizacija, vozila za pražnjenje septičkih jama, posude za separirano uklanjanje otpada. Ipak, nabavkom dva nova rota kamiona tehnička opremljenost preduzeća je unaprijeđena, čime je omogućeno potpuno pokrivanje teritorije općine odvozom smeća četiri puta mjesečno.

Velike površine miniranog poljoprivrednog zemljišta onemogućavaju intenzivnije bavljenje poljoprivredom, a spore i nedovoljne aktivnosti na raščišćavanju i upozoravanju na opasnost imale su za posljedicu ranjavanje i smrtna stradanja ljudi i životinja. Neuređena riječna korita, veliki broj poplava i klizišta pričinjavaju značajne štete na putevima, kućama i pomoćnim objektima. Zbog ograničenosti budžeta Općina izdvaja sredstva samo za privremenu sanaciju, dok je ostalo nadležnost viših nivoa vlasti, koji rijetko i sporo reagiraju.

Lokalna putna mreža na području općine je dosta dobro razvijena. Međutim, prepoznata je potreba za izgradnjom pješačke staze uz magistralni put Zvornik-Tuzla, gdje je i najnaseljeniji dio općine. Za provođenje ovog projekta potrebna je saglasnost federalnog Ministarstva za promet i komunikacije, na što se čeka više od dvije godine. Postavljanjem horizontalne i vertikalne signalizacije u užu dio grada, te izgradnjom parking prostora u velikoj mjeri bi se riješile prometne gruzve u gradu, a sigurnost učesnika u saobraćaju bi se podigla na veći nivo.

Zbog neriješenih imovinsko-pravnih odnosa nije adekvatno riješeno elektroenergetsko napajanje općine, tzv. dvostruko napajanje DV 110 KV. Ulična rasvjeta u nekim dijelovima grada, posebno u perifernim ulicama, nije u funkciji zbog ograničenog općinskog budžeta koji ne može da pokrije troškove utroška električne energije. Ovaj problem se u nekim ruralnim dijelovima općine uspješno rješava samoorganiziranjem mještana i prikupljanjem sredstava za izmirenje računa.

Kada je u pitanju zaštita okoliša velike probleme predstavlja neriješeno pitanje zagrijavanja u zimskom periodu i zastarjela kotlovnica. Status centralne toplane potrebno je što prije riješiti, jer ovo pitanje utiče na kvalitet života stanovnika. Osim toga, negativne efekte na zdrav život i okoliš ima i slabo razvijena ekološka svijest stanovništva, te nepostojanje adekvatne strategije za rješavanje prioritarnih problema u oblasti zaštite okoliša (LEAP).

Mogućnosti za rješavanje određenih problema prepoznate su i u implementaciji pojedinih projekata i programa na kantonalnom nivou, uključujući izgradnju obilaznice oko Kalesije, javne radove na čišćenju korita rijeka i kanala na poljoprivrednom zemljištu koje finansira Zavod za zapošljavanje, te projekat sanacije i rekonstrukcije niskonaponske elektro mreže koji se također provodi na kantonalnom nivou. Iako je na području općine Kalesija veliki broj stambenih objekata obnovljen, postoji mogućnost da se i u

narednom periodu izvjesna sredstva iz stambenog fonda za boračku i povratničku populaciju dodijele općini Kalesija.

Faktori koji imaju negativan uticaj na rješavanje pomenutih problema u oblasti infrastrukture i zaštite okoliša na području općine uključuju između ostalih sporo rješavanje zbrinjavanja krutog otpada na regionalnom nivou (RED Tuzla), inertnost federalnog servisa za puteve u vezi sa rješavanjem problematike na magistralnom putu M-4, te nedovoljnu potporu javnih servisa organiziranih na višim nivoima vlasti (za elementarne nepogode, vodoprivredne probleme, zagađenje MES/NUS-om, itd). Uočen je i nedostatak brige BH-telekoma za obnovu mreže u povratničkim naseljima. Nadalje, izražena je i sporost administracije viših nivoa vlasti po pitanju rješavanja u drugostepenom postupku (žalbe) u procedurama javnih nabavki. Nedovoljno angažovanje kantonalne uprave za šume, po pitanju upravljanja šumskim resursima ima za posljedicu nekontroliranu sječu šume čime se ugrožavaju vodni resursi općine.

2.2.4. Obrazovanje, kultura i sport

Iako su u oblasti obrazovanja, kulture i sporta na području općine Kalesija u posljednje vrijeme načinjeni značajni pomaci, trenutno stanje je i dalje nezadovoljavajuće. Razlozi za to su prvenstveno ekonomske prirode i vezani su za nedostatak sredstava, kao i za neuvršavanje ove problematike među prioritete za rješavanje.

Obrazovanje: Mreža osnovnih škola na području općine je dobro razvijena, a zaposleni u obrazovanju, svojom stručnošću i iskustvom, nastoje kvalitetu obrazovnog procesa podići na viši nivo. Organizovanje inkluzivne nastave u svim devetogodišnjim školama za djecu sa smetnjama u razvoju, te mogućnost srednjeg obrazovanja u specijalnoj školi “Kosta Popov” u Tuzli, ukazuje na to da se čine veliki napori u cilju integracije ove djece u obrazovni sistem.

Iako je općinski budžet skroman, svake godine predviđaju se određena sredstva kao pomoć obrazovanju za romsku djecu i djecu iz socijalno ugroženih porodica. Organiziranim akcijama po školama, u saradnji s „Merhametom“, vrši se podjela školskog pribora, odjeće i hrane, te se na taj način pokušava ublažiti problem ekonomske pristupačnosti osnovnom i srednjem obrazovanju.

Angažman učenika i roditelja u radu škole ogleda se kroz djelovanje Zajednice učenika i vijeća učenika i Vijeća roditelja, što se u posljednje vrijeme pokazalo djelotvornim posebno kada je u pitanju sigurnosna situacija u i ispred škola.

Loša tehnička i tehnološka opremljenost škola, nedostatak kvalificiranog kadra za neke predmete, oskudno vodosnabdijevanje i loše riješeni sanitarni čvorovi u nekim školama, te neorganiziran prijevoz za učenike srednje škole neke su od slabosti koje su identificirane u ovom sektoru. Ovi nedostaci imaju negativan uticaj na dostupnost, kvalitet i fizički pristup obrazovanju.

Općina nema tačne podatke o broju nepismenih, ali se pretpostavlja da taj broj nije zanemarljiv. Iako je Općina u saradnji s osnovnim i srednjom školom inicirala vanredno školovanje, primjećena je nezainteresiranost roditelja, posebno Roma, da se djeca uključe u ovaj vid obrazovanja.

Iako sa područja općine Kalesija ima određen broj poslanika u Skupštini Tuzlanskog kanton, evidentna je i slaba komunikacija škola i kantonalnih poslanika u fazi kreiranja kantonalnog budžeta, te pri utvrđivanju prioriteta. Na kantonalnom nivou ne postoji komisija za raspodjelu sredstava za obrazovanje. Nadalje, odliv kvalitetnih kadrova predstavlja veliku prijetnju kvaliteti obrazovanja.

Mogućnosti koje se otvaraju općini Kalesija za osiguranje funkcionalnog i kvalitetnog obrazovanja ogledaju se u efikasnijoj podršci Tuzlanskog kantona kroz realizaciju projekata. Dodatne prilike ogledaju

se u provođenju efikasne reforme obazovanja, modernizaciji nastavnog procesa i stimulaciji nastavnog osoblja.

Kultura i sport: Veliki broj sportskih klubova i pojedinaca s vrhunskim sportskim rezultatima, te bogat i sadržajan kulturni i sportski život u dosadašnjem periodu dobri su preduvjeti za daljni razvoj sporta i kulture na ovim prostorima. Formiranjem JU BKC „Alija Izetbegović“ stvorili su se uslovi da ova kulturna institucija u perspektivi bude glavni nosilac kulturnog života. Sredstva koja se izdvajaju iz općinskog budžeta za sport i kulturu su i dalje nedovoljna. Ipak, jasno definirani kriteriji za njihovu raspodjelu upućuju na to da Općina Kalesija predstavlja pozitivan primjer spremnosti i otvorenosti lokalne zajednice da u okviru svojih mogućnosti podrži unaprijeđenje sportskog i kulturnog života. Nadalje, građani općine iskazuju značajan interes za učešćem u kulturnim i sportskim dešavanjima.

Gotovo sve mjesne zajednice u općini Kalesija imaju objekte u kojima bi se mogli upražnjavati kulturni sadržaji, ali nažalost, većina njih su van funkcije. Naime, mnogi od tih objekata zbog nedostatka sredstava godinama nisu održavani, te iste treba obnoviti i prilagoditi njihovoj namjeni. Iako na području opštine živi značajan broj mladih ljudi evidentno je da na području cijele općine ne postoji niti jedan dom ili neke prostorije gdje bi se omladina mogla okupljati. Stoga je neophodna raditi na iznalaženju rješenja za smještaj omladinskih organizacija koje mogu poslužiti kao primjer dobro organizovanih i aktivnih NVO. Gradska biblioteka sa svojim knjižnim fondom zadovoljava osnovne potrebe, ali joj nedostaje odgovarajući prostor za čitaonicu, održavanje književnih večeri i drugih sličnih kulturnih aktivnosti. Izražena je i potreba za uspostavljanjem zavičajne zbirke, jer Kalesija ima bogato kulturno-historijsko nasljeđe koje se prije svega ogleda u velikom broju stećaka.

Sportska infrastruktura u općini nije razvijena, a postojeći sportski objekti su zbog nedostatka sredstava za njihovo održavanje u dosta lošem stanju,. Pozitivan pomak na ovom planu je načinjen odlukom općinskih vlasti da finansiraju iz općinskog budžeta izgradnju malih sportskih terena po mjesnim zajednicama, što će svakako doprinijeti većem stepenu razvijenosti sportske kulture. U 2007.godini je planiran početak izgradnje gradske sportske dvorane. Obzirom da ovaj projekat iziskuje značajna sredstva, općinske vlasti će morati uložiti vanredne napore za njegovu uspješnu realizaciju.

Usljed nepostojanja zakonske regulative na državnom i federalnom nivou, sve sportske aktivnosti se odvijaju u skladu s kantonalnim Zakonom o sportu. Nadalje, mala izvajanja iz kantonalnog budžeta za kulturu i sport i ograničena nadležnost lokalne vlasti na ovom polju usporavaju razvoj kulturnog i sportskog života građana. Ipak, normativna uređenost sporta na kantonalnom nivou i jačanje saradnje domaćih i međunarodnih nevladinih organizacija na polju kulturnog i sportskog razvoja predstavljaju dodatnu mogućnost koja se u ovom polju otvara.

3. OPĆINA KALESIJA U BUDUĆNOSTI

3.1. Vizija razvoja općine- Kalesija u 2015. godini

Kao ekonomski razvijena općina, Kalesija će 2015. godine biti poljoprivredni centar Tuzlanskog kantona i mjesto ugodno za život. Dostignuti nivo razvoja će omogućiti dostojanstven život svim stanovnicima općine.

Vizija je zasnovana na fundamentalnim vrijednostima stanovnika Kalesije koje predstavljaju osnovu daljeg razvoja općine. Ona predstavlja opis budućnosti Kalesije kakvim ga vide građani koji su bili uključeni u proces izrade Razvojne strategije. Iako vizija predstavlja idealnu sliku budućnosti općine, ona je osnova za definiranje pravaca razvoja općine. Vizija je definirana za period od osam godina, a osvrće se na prioriteta područja djelovanja i sadrži sve relevantne vrijednosti koje zajednica priznaje za komparativne prednosti i mogućnosti koje je potrebno iskoristiti na putu ostvarivanja razvoja sa aspekta ljudskih prava. Polazeći od vizije razvoja, te na osnovu velikog broja diskusija i zaključaka izvedenih iz analize četiri prioriteta područja koja su obuhvaćena procesom planiranja (ekonomija; socijalna zaštita i zdravstvo; infrastruktura i zaštita okoliš; i obrazovanje, kultura i sport), utvrđeni su razvojni i operativni ciljevi. Razvojni ciljevi se zasnivaju na poštivanju, zaštiti i ostvarivanju specifičnih ljudskih prava, i definiraju okvir za aktivnosti, čijim ostvarenjem postavljamo Kalesiju na putanju razvoja i prosperiteta.

Razvojni cilj 1: Pospješiti ekonomski rast i smanjiti stopu nezaposlenosti uz bolje korištenje poljoprivrednih resursa, razvoj MSP i porodičnih obrta.

Razvojni cilj 2: Osigurati zadovoljavajući nivo socijalne sigurnosti kroz unaprijeđen sistem socijalne i zdravstvene zaštite.

Razvojni cilj 3: Unaprijediti komunalnu, putnu i PTT infrastrukturu, te osigurati održivo upravljanje okolišem i prirodnim resursima.

Razvojni cilj 4. Unaprijediti kvalitet odgoja i obrazovanja i prilagoditi ga potrebama zajednice, te svim stanovnicima obezbijediti adekvatne uslove za kulturni i sportski život.

Ostvarenje razvojnih ciljeva će se postići kroz ostvarivanje operativnih ciljeva i provedbu konkretnih programa, projekata i drugih mjera iz kojih se ti ciljevi sastoje. Bitno je imati na umu da programi, projekti i mjere sadržani u matricama razvojnih ciljeva predstavljaju aktivnosti definirane tokom procesa izrade Strategije u okviru radnih grupa. Međutim, isti ne isključuje dodatne programe, projekte ili mjere koji mogu proizaći usljed promjena i novonastalih potreba.

OD VIZIJE DO OPERATIVNIH CILJEVA				
VIZIJA	Kao ekonomski razvijena općina, Kalesija će 2015. godine biti poljoprivredni centar Tuzlanskog kantona i mjesto ugodno za život. Dostignuti nivo razvoja će omogućiti dostojanstven život svim stanovnicima općine.			
RAZVOJNI CILJEVI	<p>Razvojni cilj 1: Pospiješiti ekonomski rast i smanjiti stopu nezaposlenosti uz bolje korištenje poljoprivrednih resursa, razvoj MSP i porodičnih obrta.</p>	<p>Razvojni cilj 2: Osigurati zadovoljavajući nivo socijalne sigurnosti kroz unaprijeđen sistem socijalne i zdravstvene zaštite.</p>	<p>Razvojni cilj 3: Unaprijediti komunalnu, putnu i PTT infrastrukturu, te osigurati održivo upravljanje okolišem i prirodnim resursima.</p>	<p>Razvojni cilj 4. Unaprijediti kvalitet odgoja i obrazovanja i prilagoditi ga potrebama zajednice, te svim stanovnicima obezbijediti adekvatne uslove za kulturni i sportski život.</p>
OPERATIVNI CILJEVI	<p>Operativni cilj 1.1. Do 2012. godine iskorišteno 90% obradivog poljoprivrednog zemljišta, te osigurani mehanizmi za otkup poljoprivrednih proizvoda.</p> <p>Operativni cilj 1.2: Do kraja 2012. godine najmanje 40 registriranih obrta i pravnih osoba na 1.000 stanovnika.</p> <p>Operativni cilj 1.3: Do 2012. godine registrirano najmanje 5.000 zaposlenih.</p>	<p>Operativni cilj 2.1. Do 2010. godine kadrovski, tehnički i organizacioni kapaciteti institucija socijalne zaštite usklađeni sa potrebama lokalne zajednice.</p> <p>Operativni cilj 2.2. Do 2010. godine kreiran sistem institucionalne saradnje između CSR, organizacija građanskog društva, MZ i korisnika, te izgrađeni kapaciteti udruženja koja se bave zaštitom ranjivih kategorija.</p> <p>Operativni cilj 2.3. Do kraja 2010. godine infrastrukturni, tehnički i kadrovski kapaciteti u oblasti primarne zdravstvene zaštite usklađeni s potrebama lokalne zajednice.</p>	<p>Operativni cilj 3.1. Do 2010. urbanistički uređena općina, a sve MZ povezane sa centrom općine.</p> <p>Operativni cilj 3.2. Do 2015. godine obezbijeđen pristup redovno kontroliranoj i higijenski ispravnoj vodi za najmanje 85 % stanovnika.</p> <p>Operativni cilj 3.3. Do 2015. godine 75% domaćinstava općine uvezano u sistem prikupljanja i tretmana otpadnih voda.</p> <p>Operativni cilj 3.4. Do 2010.godine osiguran sistemski pristup prikupljanja i odlaganja čvrstog otpada, adekvatno održavanje riječnih korita, te ojačani tehnički i ljudski kapaciteti za zaštitu okoliša.</p>	<p>Operativni cilj 4.1. Do 2012. godine u svim školama osigurani materijalno-tehnički uslovi izvođenja nastave, odgoja i obrazovanja, u skladu s pedagoškim normativima, a nastavni kadar osposobljen za primjenu savremenih metoda rada.</p> <p>Operativni cilj 4.2. Do 2015. godine kulturna i sportska infrastruktura u općini usklađena sa potrebama lokalne zajednice.</p> <p>Operativni cilj 4.3. Do 2010. godine povećan broj i kvalitet kulturnih događaja.</p>

3.2. Razvojni ciljevi

RAZVOJNI CILJ 1				
Razvojni cilj	<div style="border: 1px solid black; padding: 10px; width: fit-content; margin: auto;"> <p>Razvojni cilj 1: Pospiješiti ekonomski rast i smanjiti stopu nezaposlenosti uz bolje korištenje poljoprivrednih resursa, razvoj MSP i porodičnih obrta.</p> </div>			
Operativni ciljevi	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 33%; padding: 5px;"> <p>Operativni cilj 1.1. Do 2012. godine iskorišteno 90% obradivog poljoprivrednog zemljišta, te osigurani mehanizmi za otkup poljoprivrednih proizvoda.</p> </td> <td style="width: 33%; padding: 5px;"> <p>Operativni cilj 1.2: Do kraja 2012. godine najmanje 40 registriranih obrta i pravnih osoba na 1.000 stanovnika.</p> </td> <td style="width: 33%; padding: 5px;"> <p>Operativni cilj 1.3: Do 2012. godine registrirano najmanje 5.000 zaposlenih.</p> </td> </tr> </table>	<p>Operativni cilj 1.1. Do 2012. godine iskorišteno 90% obradivog poljoprivrednog zemljišta, te osigurani mehanizmi za otkup poljoprivrednih proizvoda.</p>	<p>Operativni cilj 1.2: Do kraja 2012. godine najmanje 40 registriranih obrta i pravnih osoba na 1.000 stanovnika.</p>	<p>Operativni cilj 1.3: Do 2012. godine registrirano najmanje 5.000 zaposlenih.</p>
<p>Operativni cilj 1.1. Do 2012. godine iskorišteno 90% obradivog poljoprivrednog zemljišta, te osigurani mehanizmi za otkup poljoprivrednih proizvoda.</p>	<p>Operativni cilj 1.2: Do kraja 2012. godine najmanje 40 registriranih obrta i pravnih osoba na 1.000 stanovnika.</p>	<p>Operativni cilj 1.3: Do 2012. godine registrirano najmanje 5.000 zaposlenih.</p>		
Programi, projekti, mjere	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>1.1.1. Osnivanje novih i osnaživanje postojećih zadruga 1.1.2. Podsticajne mjere za razvoj primarne poljoprivredne proizvodnje 1.1.3. Edukacija poljoprivrednih proizvođača 1.1.4. Kreditne i druge potpore za poljoprivredne proizvođače 1.1.5. Plastenička proizvodnja povrća 1.1.6. Uređenje poljoprivrednog zemljišta (ukrupnjavanje, meliorizacioni radovi, itd.) 1.1.7. Podizanje zasada novih kultura (biološki zdrava hrana, proizvodnja alternativnih goriva) 1.1.8. Podizanje novih zasada šljiva, jabuka i kruška 1.1.9. Izgradnja hladnjače za voće i povrće, I faza 1.1.10. Organiziranje lokalnih otkupnih stanica za meso 1.1.11. Izgradnja prerađivačkih kapaciteta za voće i povrće 1.1.12. Izgradnja prerađivačkih kapaciteta za meso 1.1.13. Proizvodnja stočne hrane</p> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-top: 5px;"> <p>1.2.1. Servis za podršku poduzetništvu 1.2.2. Obezbeđenje komunalnih preduslova za uređenje građevinskog zemljišta buduće industrijske zone 1.2.3. Finansijske olakšice kod pokretanja samostalnih djelatnosti 1.2.4. Poslovni inkubator 1.2.5. Podrška osnivanju udruženja poduzetnika 1.2.6. Edukacija privrednika (studijska putovanja) 1.2.7. Izrada projektne dokumentacije i uređenje industrijske zone</p> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-top: 5px;"> <p>1.3.1. Programi prekvalifikacije, dokvalifikacije i stručnog osposobljavanja (PDSO) 1.3.2. Javni radovi uz uključivanje dugotrajno nezaposlenih 1.3.3. Programi volontiranja i stažiranja za osobe sa VSS 1.3.4. Informatičko osposobljavanje nezaposlenih 1.3.5. Kursevi stranih jezika za nezaposlene 1.3.6. Sajam rada</p> </div>			

RAZVOJNI CILJ 2			
Razvojni cilj	<p>Razvojni cilj 2: Osigurati zadovoljavajući nivo socijalne sigurnosti kroz unaprijeđen sistem socijalne i zdravstvene zaštite.</p>		
Operativni ciljevi	<p>Operativni cilj 2.1. Do 2010. godine kadrovski, tehnički i organizacioni kapaciteti institucija socijalne zaštite usklađeni sa potrebama lokalne zajednice.</p>	<p>Operativni cilj 2.2. Do 2010. godine kreiran sistem institucionalne saradnje između CSR, organizacija građanskog društva, mjesnih zajednica i korisnika, te izgrađeni kapaciteti udruženja koja se bave zaštitom ranjivih kategorija.</p>	<p>Operativni cilj 2.3. Do kraja 2010. godine infrastrukturni, tehnički i kadrovski kapaciteti u oblasti primarne zdravstvene zaštite usklađeni sa potrebama lokalne zajednice.</p>
Programi, projekti, mjere	<p>2.1.1. Kadrovsko jačanje Centra za socijalni rad (pravnici, socijalni radnici, psiholog-pedagog) 2.1.2. Stručno usavršavanje postojećeg kadra u CSR 2.1.3. Socijalna karta općine Kalesija 2.1.4. Djelovanje prema višim nivoima vlasti u cilju proširivanja kadrovskih popuna u centrima za socijalni rad 2.1.5. Zagovarati za potrebne izmjene i dopune postojećeg zakonskog okvira 2.1.6. Izgradnja pristupne rampe za invalidna lica u Centru za socijalni rad</p>		
	<p>2.2.1. Osnivanje Komisije za socijalnu zaštitu i zdravstvo pri Općinskom vijeću 2.2.2. Osnivanje komisija za socijalnu zaštitu i zdravstvo u svim mjesnim zajednicama 2.2.3. «Kuća nade» – Izgradnja i opremanje centra za osobe sa posebnim potrebama 2.2.4. Priručnik za građane općine Kalesija o pravima iz oblasti socijalne zaštite 2.2.5. Obezbijediti prostorne uslove za efikasan rad postojećih udruženja 2.2.6. Iniciranje i podrška Udruženju roditelja djece korisnika opojnih sredstava 2.2.7. Iniciranje i podrška Udruženju povratnika 2.2.8. Kućna njega i pomoć za invalidna, stara i iznemogla lica 2.2.9. Povećati izdvajanja iz općinskog budžeta za održiv povratak 2.2.10. Programi edukacije po školama u cilju suzbijanja korištenja opojnih sredstava i maloljetničke delikvencije 2.2.11. Edukacija mladih o pravima osoba sa posebnim potrebama</p>		
	<p>2.3.1. Obezbijediti proširenje DZ i odgovarajuće prostorne uslove za rad svih službi u Domu zdravlja 2.3.2. Stavljanje u punu funkciju terenske ambulante u MZ Seljublje i MZ Vukovije Gornje 2.3.3. Nabavka dva terenska automobila 2.3.4. Nabavka jednog sanitetskog vozila 2.3.5. Nabavka mamografa 2.3.6. Nabavka aparata za dijagnostiku kardiovaskularnih oboljenja 2.3.7. Edukacija kadrova za potrebe porodične medicine 2.3.8. Zapošljavanje većeg broja stomatologa, viših i visokih zdravstvenih radnika 2.3.9. Djelovanje prema višim nivoima vlasti (Ministrastvo BIZ, Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS i Ministarstvo zdravlja FBiH) u cilju rješavanja zdravstvene zaštite povratnika u RS 2.3.10. Trening za animatore i organizatore dobrovoljnog darivanja krvi 2.3.11. Preventivni stomatološki pregledi po školama</p>		

RAZVOJNI CILJ 3				
Razvojni cilj	Razvojni cilj 3: Unaprijediti komunalnu, putnu i PTT infrastrukturu, te osigurati održivo upravljanje okolišem i prirodnim resursima.			
Operativni ciljevi	Operativni cilj 3.1. Do 2010. urbanistički uređena općina, a sve MZ povezane sa centrom općine.	Operativni cilj 3.2. Do 2015. godine obezbijeđen pristup redovno kontroliranoj i higijenski ispravnoj vodi za najmanje 85% stanovnika.	Operativni cilj 3.3. Do 2015. godine 75% domaćinstava općine uvezano u sistem prikupljanja i tretmana otpadnih voda.	Operativni cilj 3.4. Do 2010. godine osiguran sistemski pristup prikupljanja i odlaganja čvrstog otpada, adekvatno održavanje riječnih korita, te ojačani tehnički i ljudski kapaciteti za zaštitu okoliša.
Programi, projekti, mjere	<p>3.1.1. Izrada i usvajanje prostornog plana općine Kalesija 3.1.2. Izgradnja trotoara sa signalizacijom duž puta M4 i regionalnih puteva 3.1.3. Izgradnja trotoara u centru MZ Tojšići, MZ Kalesija i centru MZ Memići 3.1.4. Izgradnja svjetlosne signalizacije na raskrsnici u centru Kalesije 3.1.5. Izgradnja parking prostora u gradu Kalesija 3.1.6. Uređenje javnih površina u užem centru Kalesije 3.1.7. Izgradnja puta u industrijskoj zoni Kalesije 3.1.8. Izgradnja puta Seljublje-Hrasno (kao dio budućeg puta Seljublje-Kalesija centar) 3.1.9. Asfaltiranje/modernizacija puta prema Jelovom Brdu 3.1.10. Asfaltiranje puta do Jeginovog Luga 3.1.11. Asfaltiranje puta do Krivače (od regionalnog puta do Krivače) 3.1.12. Rekonstrukcija puta Gojčin-Repuh (općina Živinice) 3.1.13. Rekonstrukcija mosta na rijeci Gribaji, 3.1.14. Rekonstrukcija mosta na rijeci Spreči prema Zelini-Glavica 3.1.15. Izgradnja mosta na rijeci Dubnica, MZ Prnjavor 3.1.16. Rekonstrukcija putne mreže u MZ Dubnica 3.1.17. Rekonstrukcija puta Gornji Rainci – Donji Rainci 3.1.18. Sanacija i izgradnja objekata za zajedničke potrebe MZ 3.1.19. Telefonizacija povratničkih MZ (Zolje, Dubnica, Jeginov Lug, Zelina) 3.1.20. Asfaltiranje i rekonstrukcija nekategorisanih i drugih puteva na području općine Kalesija sistemom sufinansiranja sa građanima 3.1.21. Sanacija klizišta u MZ Kikači-Čerima</p> <p>3.2.1. Izgradnja postrojenja za prečišćavanje vode na izvorištu Krušik 3.2.2. Povećanje kapaciteta na izvorištu Krušik 3.2.3. Uvezivanja MZ Vukovije Gornje i MZ Vukovije Donje u distribucioni sistem vodovoda Kalesija 3.2.4. Realizacija projekta vodosnabdijevanja naselja Barčići, Bukvari, Meškovići, Lipovoce i dijela Kikača 3.2.5. Program proširenja distribucionog sistema sa gradskog vodovoda (MZ Miljanovci, MZ Dubnica-rekonstrukcija i uvezivanje u sistem, MZ G. Rainci i drugih MZ gdje to dozvoljavaju tehničke mogućnosti, kao i rješavanje vodosnabdijevanja na visinskim zonama na teritoriji općine) 3.2.6. Rekonstrukcija i proširenje mreže u mjesnim vodovodima Seljublje, Hrasno, Gojčin, Memići, Jelovo Brdo, Gornji Rainci i Brda 3.2.7. Završetak projekta vodovoda sa izvorišta Siga (MZ Miljanovci) 3.2.8. Rekonstrukcija mjesnog vodovoda u MZ Tojšići, naselje Gutići 3.2.9. Uspostavljanje registra svih vodovoda i izvorišta na području općine Kalesija 3.2.10. Uvezivanje i stavljanje pod kontrolu svih seoskih vodovoda 3.2.11. Postavljanje hlorinatora na seoskim vodovodima 3.2.12. Edukacija članova građevinskog odbora mjesnih vodovoda 3.2.13. Razvijanje svijesti građana o potrebi racionalnog korištenja vode</p> <p>3.3.1. Izrada projektne dokumentacije za kanalizacioni sistem i realizacija projekata za Kalesiju centar, Prnjavor, Kalesiju Gornju 3.3.2. Izrada projektne dokumentacije za kanalizacioni sistem i realizacija projekata za Hrasno, Kikači, Tojšići, G. Vukovije i dio D. Vukovija i dr. 3.3.3. Izrada projektne dokumentacije za kanalizacioni sistem i realizacija projekata za G. i D. Raince, Zates, Jeginov Lug i dr. 3.3.4. Izrada projektne dokumentacije za kanalizacioni sistem i realizacija projekata za Memiće, Bulatovce, Jajiće, Zukiće i dr. 3.3.5. Izrada projektne dokumentacije za kanalizacioni sistem i realizacija projekata za D. Vukovije 3.3.6. Izrada projektne dokumentacije za kanalizacioni sistem i realizacija projekata za Gojčin i Jelovo Brdo 3.3.7. Izrada projektne dokumentacije za kanalizacioni sistem i realizacija projekata za Seljublje 3.3.8. Izrada projektne dokumentacije za kanalizacioni sistem i realizacija projekata za Zelinu 3.3.9. Izgradnja kanalizacije po projektima od 3.3.1.-3.3.8.</p> <p>3.4.1. Sanacija, uređenje i sanitarno korištenje privremene deponije Vis 3.4.2. Saniranje divljih deponija 3.4.3. Prikupljanje separisanog otpada po MZ-ma 3.4.4. Čišćenje i uređenje rijeke Spreče, Gribaje i drugih vodotoka na području općine Kalesija 3.4.5. Izgradnja potpornog zida u Babinoj Luci 3.4.6. Izgradnja parka u centru grada i uređenje izvorišta Kiseljak u MZ Dubnica 3.4.7. Pošumljavanje ogoljelih i erozivnih površina 3.4.8. Čišćenje kanala u poljoprivrednom kompleksu Spreča 3.4.9. Deminiranje površina u općini (poljoprivredno zemljište, zemljište u naselju i blizu naselja, šuma i dr) 3.4.10. Toplifikacija grada Kalesije 3.4.11. Edukacija građana u cilju suzbijanja alergijske biljke-ambrozije 3.4.12. Podizanje svijesti građana o važnosti očuvanja i zaštite okoliša 3.4.13. Obezbjedenje lokacije za gradsko mezarje</p>			

RAZVOJNI CILJ 4			
Razvojni cilj	Razvojni cilj 4. Unaprijediti kvalitet odgoja i obrazovanja i prilagoditi ga potrebama zajednice, te svim stanovnicima obezbijediti adekvatne uslove za kulturni i sportski život.		
Operativni ciljevi	<p>Operativni cilj 4.1. Do 2012. godine u svim školama osigurani materijalno-tehnički uslovi izvođenja nastave, odgoja i obrazovanja u skladu sa pedagoškim normativima, a nastavni kadar osposobljen za primjenu savremenih metoda rada.</p>	<p>Operativni cilj 4.2. Do 2015. godine kulturna i sportska infrastruktura u općini usklađena sa potrebama lokalne zajednice.</p>	<p>Operativni cilj 4.3. Do 2010. godine povećan broj i kvalitet kulturnih događaja.</p>
Programi, projekti, mjere	<p>4.1.1. Izgradnja područne škole u Dubnici 4.1.2. Uvođenje centralnog grijanja u područnim školama Hrasno i Gojčin 4.1.3. Opremanje kabineta informatike 4.1.4. Opremanje kabineta hemije i biologije u svim osnovnim i srednjoj školi 4.1.5. Opremanje kabineta tehničkog odgoja i fizike u školama 4.1.6. Opremanje učionica za prvi razred za devetogodišnje obrazovanje 4.1.7. Opremanje fiskulturnih sala u svim školama sa potrebnim rekvizitima 4.1.8. Otvaranje ustanove za predškolski odgoj i obrazovanje 4.1.9. Rekonstrukcija krovne konstrukcije i zamjena stolarije u MSŠ 4.1.10. Adaptacija OŠ «Rainci Gornji» 4.1.11. Dogradnja OŠ «Kalesija Centar» 4.1.12. Rekonstrukcija i dogradnja područne škole u Donjim Raincima i rekonstrukcija područne škole u Kikačima 4.1.13. Istraživanje stope nepismenosti na prostoru općine 4.1.14. Vanredno školovanje za stanovništvo bez završene osnovne škole 4.1.15. Program neformalnog obrazovanje djece, mladih i odraslih 4.1.16. Edukacijski programi za nastavni kadar 4.1.17. Izgradnja osnovne škole u D. Hrasnu</p>		
	<p>4.2.1. Izgradnja sportskih poligona po mjesnim zajednicama 4.2.2. Izgradnja gradske sportske dvorane u Kalesiji 4.2.3. Završetak radova na BKC-u 4.2.4. Izgradnja dječijih igrališta (prostora sa klackalicama, ljučakama, toboganima) u svim mjesnim zajednicama 4.2.5. Izgradnja Doma kulture u Tojšićima 4.2.6. Rekonstrukcija Doma kulture u Gornjim Raincima 4.2.7. Izgradnja spomen obilježja poginulim borcima i šehidima</p>		
	<p>4.3.1. Oživljavanje tradicionalnih kulturnih sadržaja (Kalesijsko ljeto i Tojšičko ljeto) 4.3.2. Finansijska podrška festivalu izvorne muzike 4.3.3. Finansijska podrška amaterskoj sceni 4.3.4. Izrada monografije općine Kalesije</p>		

3.3. Godišnji akcioni plan

Prijedlog godišnjeg akcionog plana sadrži 40 projekata koje je neophodno provesti u cilju rješavanja identificiranih problema, poduzimajući korake na putu ostvarivanja razvoja zasnovanog na poštivanju ljudskih prava. Provedba plana postaje obaveza usvajanjem Općinske razvojne strategije od strane Općinskog vijeća, a odnosi se na kraj 2007. i 2008. godinu. Plan se prije svega oslanja na općinski budžet za naredni period, a njegova potpuna provedba je moguća samo uz učešće i finansijsku podršku navedenih partnera. Prije isteka tekuće godine i usvajanja budžeta za narednu, potrebno je izvršiti reviziju akcionog plana, te procijeniti do koje mjere su planirani programi, projekti i mjere izvršeni. U okviru radnih grupa potrebno je definirati prioritetne aktivnosti za narednu godinu, a aktivnosti koje nisu provedene prema akcionom planu tekuće godine potrebno je prebaciti u plan za sljedeću.

GODIŠNJI AKCIONI PLAN – LISTA PROJEKATA I MJERA										
	NAZIV PROJEKTA/MJERE	Vrijednost (KM)	Izvor finansiranja				Nosilac	Partneri	Trajanje i početak	Ciljne grupe
			Općina	Kanton/ FBiH	Donatori	Lična sredstva				
1	P1 Osnivanje novih i osnaživanje postojećih zadruga	10.000	X	X		X	Općina	Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu TK, Kantonalna privredna komora, LAMP USAID, poljoprivredni proizvođači, MA „Sprečanka“	6 mjeseci, februar 2008.	Poljoprivredni proizvođači, nezaposleni, povratnici, žene
2	P2 Podizanje novih zasada šljiva, jabuka i kruška	95.000		X		X	Općina	Min. za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu	6 mjeseci, decembar 2007.	Zainteresirani poljoprivredni proizvođači, izbjeglice i raseljena lica

3	P3 Izgradnja hladnjače za voće i povrće, I faza	100.000				X	Potencijalni investitori, individualni poljopri. proizvođači		12 mjeseci, proljeće 2008.	Poljoprivredni proizvođači, zemljoradničke zadruge, otkupljivači
4	P4 Servis za podršku poduzetništvu	20.000	X				Općina	Udruženja privrednika, Služba za zapošljavanje	12 mjeseci, januar 2008.	Sadašnji i budući poduzetnici, mladi, nezaposleni
5	P5 Poslovni inkubator	10.000				X	Općina	Vanjski konsultanti, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, Kantonalno ministarstvo za obnovu, razvoj i povratak, NERDA	2 godine, septembar 2008.	Nezaposleni sa potrebnim znanjima i određenom opremom, registrirana MSP kojima je potrebna startna pomoć
6	P6 Podrška osnivanju udruženja poduzetnika	10.000	X			X	Općina i poduzetnici	NERDA, Privredna komora Tuzlanskog kantona	12 mjeseci, januar 2008.	Poslovni subjekti općine Kalesija
7	P7 Programi prekvalifikacije, dokvalifikacije i stručnog osposobljavanja (PDSO)	50.000	X	X		X	Općina, Služba za zapošlj.	NVO, NERDA, roditelji nezaposlenih, preduzeća u općini Kalesija i šire	6 mjeseci, mart 2008.	Nezaposleni sa SSS spremom, koji su registrirani u Službi za zapošljavanje

8	P8 Socijalna karta općine Kalesija	40.000	X	X			Centar za socijalni rad, Ministarstvo za rad i socijalnu politiku TK	donatori, MZ, NVO	8 mjeseci februar 2008.	Rizične grupe stanovništva
9	P9 Izgradnja pristupne rampe za invalidna lica u Centru za socijalni rad	6.000	X		X		Općina	Ministarstvo za rad i socijalnu politiku TK, CSR	3 mjeseca, april 2008.	Invalidna lica, oko 100 korisnika
10	P10 Priručnik za građane općine Kalesija o pravima iz oblasti socijalne zaštite	1.500	X				Centar za socijalni rad	Ministarstvo za rad i socijalnu politiku TK, donatori	3 mjeseca, januar 2008.	Rizične grupe kojima je potrebna socijalna pomoć
11	P11 Kućna njega i pomoć za invalidna, stara i iznemogla lica	14.960			X		Centar za socijalni rad i Crveni križ Kalesija	MZ, Udruženje penzionera, Dom zdravlja Kalesija	15 mjeseca, po odobrenju sredstava	Stare i iznemogle osobe starosne dobi preko 65 godina
12	P12 Edukacija mladih o ljudskim pravima	6.000			X		Udruženje „AMOK“	Općina Kalesija, Udruženje „Osmijeh nade“, MZ Kalesija centar, domaće i međunarodne organizacije	3 mjeseca, mart 2008.	Svi mladi sa područja Općine Kalesija od 15 do 30 godina
13	P13 Trening za animatore i organizatore akcije dobrovoljnog darivanja krvi	2.520			X		Crveni križ općine Kalesija	Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli, Poliklinika za transfuziologiju UKC Tuzla, Dom zdravlja Kalesija, donatori	3 mjeseca, po odobrenju sredstava	Stanovnici općine Kalesija

14	P14 Izrada i usvajanje prostornog plana općine	100.000	X				Općina	Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša TK , Projektirni biro	12 mjeseci, januar 2008.	Stanovnici općine, mogući investitori
15	P15 Izgradnja trotoara u centru MZ Tojšići	20.000	X				Općina	stanovnici MZ Tojšići	3 mjeseca, novembar 2007.	Oko 800 učenika OŠ Tojšići i oko 6.000 stanovnika MZ
16	P16 Izgradnja svjetlosne signalizacije na raskrsnici u centru Kalesije	29.000	X	X			Općina	Ministarstvo za trgovinu, turizam i saobraćaj TK	6 mjeseci, oktobar 2007.	Stanovnici općine
17	P17 Uređenje javnih površina u užem centru Kalesije	60.000	X	X			Općina	Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša TK	6 mjeseci, oktobar 2007.	Posjetioci poslovnim i drugim administrativnim objektima u centru Kalesije
18	P18 Izgradnja puta u industrijskoj zoni Kalesije	230.000	X	X			Općina	Ministarstvo za trgovinu, turizam i saobraćaj TK	4 mjeseci, oktobar 2007.	Privrednici, vlasnici objekata u industrijskoj zoni, potencijalni investitori
19	P19 Rekonstrukcija mosta na rijeci Gribaji	20.000	X				Općina	Stanovnici pripadajućih mjesnih zajednica	6 mjeseci, juni 2008.	Stanovnici MZ Hrasno, Seljublje i Kikači
20	P20 Rekonstrukcija mosta na rijeci Spreči prema Zelini-Glavica	50.000		X			Ministarstvo za obnovu, razvoj i povratak TK	Općina	6 mjeseci, mart 2008.	91 povratnik u Zelini, potencijalni povratnici

21	P21 Sanacija i izgradnja objekata za zajedničke potrebe MZ	50.000	X			X	Općina	Mjesne zajednice	6 mjeseca, oktobar 2007. godine	Stanovnici pripadajućih mjesnih zajednica
22	P22 Uvezivanja MZ Vukovije Gornje i MZ Vukovije Donje u distribucioni sistem vodovoda Kalesija	120.000	X	X		X	Općina i povjereništva MZ	Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu TK, stanovništvo	10 mjeseci, maj 2008. godine	5.200 stanovnika MZ Vukovije Donje i MZ Vukovije Gornje
23	P23 Uspostavljanje registra svih vodovoda i izvorišta na području općine Kalesija	3.000	X				JP „Vodovod i kanalizacija“	Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu TK, građani, predstavnici MZ	6 mjeseci, novembar 2007.	Cjelokupno stanovništvo općine
24	P24 Edukacija članova građevinskih odbora mjesnih vodovoda	3.000	X				Općina	Građani, MZ, Eko-pokret „Zeleni“, komunalna inspekcija	3 mjeseci, januar 2008.	Vlasnici grupnih, seoskih i mjesnih vodovoda
25	P25 Sanacija, uređenje i sanitarno korištenje privremene deponije Vis	14.000	X	X			Općina	Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša TK, JP „Komunalac“	3 mjeseci, oktobar 2007.	Stanovništvo općine, posebno stanovnici naseljenog mjesta neposredno uz deponiju
26	P26 Saniranje divljih deponija	6.000	X	X			Općina	JP „Komunalac“, MZ, Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša TK	3 mjeseca, april 2008.	Stanovnici općine

27	P27 Čišćenje i uređenje rijeke Spreče, Gribaje i drugih vodotoka na području općine Kalesija	50.000		X			Općina	JP za „Vodno područje slivova rijeke Save“, Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša TK, JU „Služba za zapošljavanje“, JP „Komunalac“	3 mjeseca, oktobar 2007.	Nezaposlena lica, poljoprivredni proizvođači koji imaju parcele pored rijeka
28	P28 Izgradnja potpornog zida u Babinoj Luci	20.000	X	X			Općina	Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu TK, građani Babine Luke	3 mjesec, oktobar 2007.	Stanovnici naselja Babina Luka
29	P29 Toplifikacija grada Kalesije, prva faza	40.000	X	X			JP „Komuna- lac“	Općina, Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša TK	6 mjeseca, oktobar 2007.	Vlasnici stambenih i poslovnih objekata u centru Kalesije, općinska uprava
30	P30 Edukacija građana u cilju suzbijanja alergijske biljke- ambrozije	3.000	X				EKO-pokret „Zeleni“ Kalesija	Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša TK, donatori	4 mjeseca, mart 2008.	Stanovništvo općine
31	P31 Podizanje svijesti građana o važnosti očuvanja i zaštite okoline	3.000	X				NVO koje se bave pitanjem zaštite okoliša	Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša TK, JP „Komunalac“, Šumsko preduzeće iz Tuzle, Lovačko društvo, lokalni	3 mjeseca, mart 2008.	Cjelokupno stanovništvo

								mediji, stanovništvo		
32	P32 Izgradnja područne škole u Dubnici	50.000		X			Ministarstvo za izbjegla i raseljena lica TK i OŠ „Kalesija“	Općina, Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta TK	8 mjeseci, oktobar 2007.	Oko 100 djece MZ Dubnica uzrasta do 12 godina
33	P33 Uvođenje centralnog grijanja u područnim školama Hrasno i Gojčin	20.000	X	X	X	X	OŠ „Tojšići“ i OŠ „Kalesija“	Roditelji, lokalna zajednica	6 mjeseci, februar 2008.	Djeca naseljenih mjesta Hrasno i Gojčin, starosti do 12 godina
34	P34 Rekonstrukcija krovne konstrukcije i zamjena stolarije u MSS	179.080		X			MSS Kalesija	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta TK, građani, NVO, privatni sektor,	8 mjeseci oktobar 2007.god	1.210 učenika srednje škole uzrasta od 15-19 godina, uposlenici škole
35	P35 Adaptacija OŠ „Rainci Gornji“	75.850		X			OŠ „Rainci Gornji“	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta TK, Općina, donatori	6 mjeseci mart 2008.	905 učenika OŠ „Rainci Gronji“, 65 nastavnika
36	P36 Dogradnja OŠ „Kalesija Centar“	100.000		X			OŠ „Kalesija Centar“	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta TK, Općina	3 mjeseca, kraj 2007.	1.257 učenici OŠ „Kalesija Centar“, 73 uposlenika
37	P37 Izgradnja sportskih poligona po mjesnim zajednicama	100.000	X				Općina	Donatori, NVO, Kanton, privatni sektor, stanovnici	6 mjeseci, kraj 2007.	Djeca uzrasta od 1 do 12 godina života

38	P38 Izgradnja gradske sportske dvorane u Kalesiji	530.000	X	X			Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta TK i Općina	Privrednici, donatori	12 mjeseci, kraj 2007.	Sportisti, mladi, građani
39	P39 Izgradnja spomen obilježja poginulim borcima i šehidima	90.000	X	X			Općina	Ministarstvo za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoliša TK, organizacije PŠPB, RVI i drugi	6 mjeseci, septembar 2007.	Porodice poginulih boraca i šehida, ostali građani
40	P40 Izrada monografije općine Kalesija	15.000	X				Obrazovne i kulturne ustanove	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta TK(sufinanciranje)	3 godina, april 2008.	Obrazovne i kulturne ustanove, javne ustanove, učenici, studenti
	UKUPNO	2.346.910								

3.4. Projektne ideje

<p>P1.</p> <p>Osnivanje novih i osnaživanje postojećih zadruga</p>	<p>Razvojni cilj 1: Pospiješiti ekonomski rast i smanjiti stopu nezaposlenosti uz bolje korištenje poljoprivrednih resursa, razvoj MSP i porodičnih obrta.</p> <p>Operativni cilj 1.1. Do 2012. godine iskorišteno 90% obradivog poljoprivrednog zemljišta, te osigurani mehanizmi za otkup poljoprivrednih proizvoda.</p>
<p>Kratak opis projekta: Obzirom na raspoloživo poljoprivredno zemljište, Kalesija ima potencijala da bude razvijena poljoprivredna općina i jedan od glavnih centara poljoprivredne proizvodnje za Tuzlanski kanton. Prema procjenama Federalnog zavoda za programiranje razvoja na području općine Kalesija oko 1.900 ljudi ostvaruje glavninu svojih prihoda kroz poljoprivrednu djelatnost, ali je evidentna nedovoljna uvezanost poljoprivrednih proizvođača. Od postojeće tri zadruge koje su organizirane na području općine (MA „Sprečanka“, „Voćar“ i „Zlatno zrno“), uspješno posluje jedino zadruga proizvođača mlijeka MA „Sprečanka“ koja okuplja 50 kooperanata. Poslovanje druge dvije zadruge nije zadovoljavajuće. U cilju postizanja veće i kvalitetnije proizvodnje potrebno je organizirati poljoprivredne proizvođače, posebno ratare, kroz jačanje postojećih zadruga i eventualno osnivanjem jedne nove zadruge ratara. Putem saradnika za poljoprivredu u Općini trebalo bi uputiti javni poziv svim poljoprivrednim proizvođačima zainteresiranim za bolju uvezanost u oblasti poljoprivrede. Općina će aktivno pomoći u formiranju zadruge, tako što će okupiti proizvođače, organizirati predavanja za poljoprivredne proizvođača na temu „prednost udruživanja“, pomoći im oko registiranja zadruge, te obezbijediti prostor za njihovo djelovanje. Saradnik za poljoprivredu u Općini u početku djelovanja zadruge imao bi ulogu konsultanta, sve do vremena dok zadruga dovoljno ne ojača da može samostalno djelovati.</p>	
<p>Ciljne grupe: Poljoprivredni proizvođači, nezaposleni, povratnici, žene</p>	
<p>Očekivani kratkoročni rezultati:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Formirana zadruga ⇒ Osnažene postojeće zadruge ⇒ Bolja uvezanost poljoprivrednih proizvođača 	<p>Indikatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Rješenje o registraciji zadruge u Sudskom registru sa ID ⇒ Broj kooperanata uključenih u rad zadruge
<p>Očekivani dugoročni rezultati:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Povećana iskorištenost poljoprivrednog zemljišta ⇒ Povećana zaposlenost u poljoprivredi ⇒ Povećan otkup proizvoda 	<p>Indikatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Stepenn iskorištenosti poljoprivrednog zemljišta ⇒ Broj zaposlenih u poljoprivredi ⇒ Procenat otkupljenih proizvoda
<p>Potencijalni nosioci projekta: Općina Kalesija</p>	
<p>Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu TK, Kantonalna privredna komora, LAMP USAID, poljoprivredni proizvođači, MA „Sprečanka“</p>	
<p>Preduslovi za realizaciju:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Zainteresiranost poljoprivrednih proizvođača za realizaciju projekta ⇒ Agilnost organa vlasti 	<p>Faktori rizika:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Koncesije na poljoprivredno zemljište
<p>Procjena ukupne vrijednosti projekta: 10.000 KM</p>	<p>Trajanje projekta: 6 mjeseci Početak: februar 2008. godine</p>

P2. Podizanje novih zasada šljiva, jabuka i kruška	Razvojni cilj 1: Pospiješiti ekonomski rast i smanjiti stopu nezaposlenosti uz bolje korištenje poljoprivrednih resursa, razvoj MSP i porodičnih obrta.
	Operativni cilj 1.1. Do 2012. godine iskorišteno 90% obradivog poljoprivrednog zemljišta, te osigurani mehanizmi za otkup poljoprivrednih proizvoda.
Kratak opis projekta: Sjeverni dijelovi općine su povoljni za proizvodnju voća, posebno šljiva, jabuka i kruška, a 34% zemljišta je trenutno pod voćnjacima. Velike površine poljoprivrednog zemljišta nisu iskorištene, a voćnjaci su dijelom stari i treba ih podmladiti. Projekat podizanja novih zasada predviđa podizanje plantaža kontinentalnog voća za 50 korisnika. Minimalna površina po korisniku je 0,3 ha, što predstavlja ukupnu površinu od 15 ha pod voćanjacima. Planirano učešće sa viših nivoa vlasti je 50% (sadnice i stručna pomoć), dok učešće korisnika iznosi 50% (zemljište, rad, đubrivo, sredstva za zaštitu). Stručna služba Općine osigurat će stručnu pomoć i edukaciju korisnika, kao i ispitivanje tržišta i ugovaranje proizvodnje.	
Ciljne grupe: Zainteresovani poljoprivredni proizvođači, izbjeglice i raseljena lica	
Očekivani kratkoročni rezultati: ⇒ Podignute plantaže za 50 korisnika ⇒ Osigurana stručna pomoć korisnicima	Indikatori: ⇒ Broj podignutih voćnjaka ⇒ Broj novih sadnica ⇒ Broj korisnika ⇒ Kvalitet i obim stručne pomoći
Očekivani dugoročni rezultati: ⇒ Razvoj ruralnih područja ⇒ Zapošljavanje i samozapošljavanje	Indikatori: ⇒ Broj osoba angažiranih u voćarstvu
Potencijalni nosioci projekta: Općina Kalesija	
Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu, poljoprivredni proizvođači	
Preduslovi za realizaciju: ⇒ Obezbijedena sredstva za realizaciju projekta	Faktori rizika: ⇒ Nedostatak sredstava ⇒ Nedostatak inicijative i volje nadležnih organa vlasti
Procjena ukupne vrijednosti projekta: 95.000 KM	Trajanje projekta: 6 mjeseci Početak: decembar 2007. godine

P3. Izgradnja hladnjače za voće i povrće, I faza	Razvojni cilj 1: Pospiješiti ekonomski rast i smanjiti stopu nezaposlenosti uz bolje korištenje poljoprivrednih resursa, razvoj MSP i porodičnih obrta.
	Operativni cilj 1.1. Do 2012. godine iskorišteno 90% obradivog poljoprivrednog zemljišta, te osigurani mehanizmi za otkup poljoprivrednih proizvoda.
Kratak opis projekta: Struktura zemljišta općine Kalesija pokazuje da postoje značajne mogućnosti za razvoj poljoprivredne djelatnosti, a posebno u oblasti ratarstva i voćarstva. Pored toga postoji i strateško opredjeljenje za značajnijim razvojem poljoprivrede sa naglaskom na savremene načine proizvodnje i upravljanja proizvodima. Obzirom da su proizvedene količine voća i povrća prerasle postojeće kapacitete organiziranog prikupljanja, skladištenja i plasmana svih vrsta poljoprivrednih proizvoda ukazala se potreba za izgradnjom jedne hladnjače kapaciteta od 550 tona. Općina je u mogućnosti da osigura lokalitet opremljen sa objektima komunalne infrastrukture, te da omogući potencijalnim investitorima pristup poticajnim sredstvima za tu namjenu sa kantonalnog nivoa. Potrebno je definirati urbanistički najpovoljniju lokaciju, te provesti istraživanje zainteresiranosti među proizvođačima i informativno-edukativnu kampanju u mjesnim zajednicama sa potencijalnim kooperantima.	
Ciljne grupe: Poljoprivredni proizvođači, zemljoradnička zadruge, otkupljivači	
Očekivani kratkoročni rezultati: ⇒ Jedna hladnjača kapaciteta 550 t u funkciji ⇒ Osigurano skladištenje poljoprivrednih proizvoda	Indikatori: ⇒ Kvalitet provedenih radova i kapacitet hladnjače ⇒ Količina uskladištenih poljoprivrednih proizvoda ⇒ Broj poljoprivrednika koji koriste usluge hladnjače ⇒ Broj ugovora sklopljenih sa poljoprivrednicima
Očekivani dugoročni rezultati: ⇒ Povećana poljoprivredna proizvodnja ⇒ Unaprijeđeni kapaciteti skladištenja poljoprivrednih proizvoda ⇒ Smanjena nezaposlenost	Indikatori: ⇒ Količina proizvedenog i uskladištenog voća i povrća ⇒ Stepenn zainteresiranosti poljoprivrednika za proizvodnju voća i povrća ⇒ Stopa nezaposlenosti
Potencijalni nosioci projekta: Potencijalni investitori, individualni poljoprivredni proizvođači	
Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, prehrambena industrija, trgovački centar, otkupljivači iz inostranstva, Općina Kalesija,	
Preduslovi za realizaciju: ⇒ Obezbijedena finansijska sredstva ⇒ Izrada studije opravdanosti ⇒ Definiranje plasmana tržišnih viškova ⇒ Edukacija za upravljanjem hladnjačom	Faktori rizika: ⇒ Nedostatak finansijskih sredstava ⇒ Loš menadžment ⇒ Niska otkupna cijena proizvoda ⇒ Monopolsko ponašanje konkurenata
Procjena ukupne vrijednosti projekta: 100.000 KM	Trajanje projekta: 12 mjeseci Početak: proljeće 2008.

P4. Servis za podršku poduzetništvu	Razvojni cilj 1: Pospiješiti ekonomski rast i smanjiti stopu nezaposlenosti uz bolje korištenje poljoprivrednih resursa, razvoj MSP i porodičnih obrta.
	Operativni cilj 1.2: Do kraja 2012. godine najmanje 40 registriranih obrta i pravnih osoba na 1.000 stanovnika.
Kratak opis projekta: Na području općine Kalesija još uvijek ne postoji odgovarajući nivo koordinacije između Općine i poduzetnika. Kako bi se unaprijedilo poslovno okruženje i osigurala adekvatna podrška poduzetnicima, potrebno je formirati servis za podršku poduzetništvu u sklopu općinskog Odsjeka za poduzetništvo. Servis bi pružao tehničku pomoć poduzetnicima i koordinirao bi sa poslovnim udruženjima, razvojnim agencijama i privrednim komorama. Kroz Servis bi se pružale savjetodavne usluge, vršila bi se edukacija poduzetnika iz oblasti menadžmenta, marketinga, te pružala pomoć u izradi biznis planova, organiziranja sajмова, itd. U okviru Servisa vršila bi se edukacija i obučavanje osoblja za pripremu projekata i pristup razvojnim fondovima EU. U Servisu bi pored saradnika za poduzetništvo, koji već radi u Općini, bile povremeno angažirane stručne osobe, za određene oblasti radi pružanja stručnih i savjetodavnih usluga. U početku, Servis bi se uspostavio na period od jedne godine, ali ukoliko bi se ukazala potreba i opravdanost za uslugama koje on pruža, trebao bi prerasti u stalni servis koji bi djelovao unutar Odsjeka za poduzetništvo.	
Ciljne grupe: Sadašnji i budući poduzetnici, mladi, nezaposleni	
Očekivani kratkoročni rezultati: ⇒ Uspostavljen Servis ⇒ Obučeni članovi servisa za pružanje usluga ⇒ Uspostavljena baza podataka o sadašnjim poduzetnicima ⇒ Izrađeni promotivni materijali o preduzećima	Indikatori: ⇒ Broj angažiranih članova za pružanje usluga ⇒ Broj i vrsta treninga za članove Servisa ⇒ Broj i vrsta pruženih usluga ⇒ Broj evidentiranih preduzeća ⇒ Broj printanog i distribuiranog materijala
Očekivani dugoročni rezultati: ⇒ Razvijeni poduzetništvo u Kalesiji ⇒ Smanjena nezaposlenost	Indikatori: ⇒ Broj malih i srednjih preduzeća ⇒ Broj nezaposlenih
Potencijalni nosioci projekta: Općina Kalesija	
Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: Udruženja privrednika, Služba za zapošljavanje	
Preduslovi za realizaciju: ⇒ Podrška općinskih vijećnika za uspostavu Servisa	Faktori rizika: ⇒ Nedostatak finansijskih sredstava ⇒ Izostanak podrške od strane OV
Procjena ukupne vrijednosti projekta: 20.000 KM	Trajanje projekta: 12 mjeseci, sa perspektivom kontinuiranog djelovanja Početak: januar 2008. godine

P5. Poslovni inkubator	Razvojni cilj 1: Pospiješiti ekonomski rast i smanjiti stopu nezaposlenosti uz bolje korištenje poljoprivrednih resursa, razvoj MSP i porodičnih obrta.
	Operativni cilj 1.2: Do 2012. godine najmanje 40 registriranih obrta i pravnih osoba na 1.000 stanovnika.
Kratak opis projekta: Općina Kalesija nema snažnu poduzetničku tradiciju obzirom da je predratna privreda bila baziran na nekoliko proizvodnih kapaciteta u kojima je radila većina zaposlenih. Ovo je usporilo razvoj malih i srednjih preduzeća, tako da trenutno na području općine dominiraju mikro preduzeća, koja zapošljavaju manje od 5 radnika i čine 60% ukupnog broja registriranih preduzeća. Da bi se podržalo pokretanje malih i srednjih preduzeća potrebno je osnovati poslovni inkubator. Kroz poslovni inkubator poduzetnici bi dobili potrebnu infrastrukturu kao i određene pogodnosti: povoljnije cijene za iznajmljivanje prostora, usluge podrške menadžmentu u vidu treninga, zajednički organiziranu administraciju za sve korisnike inkubatora, podršku u kontaktima sa bankama, Općinom i drugim institucijama. Lokacija inkubatora planirana je u sadašnjim prostorijama Općinskog suda. U predviđeni objekat moći će se smjestiti 10 poduzetnika.	
Ciljne grupe: Nezaposleni sa potrebnim znanjima i određenom opremom, registrirana MSP kojima je potrebna startna pomoć	
Očekivani kratkoročni rezultati: ⇒ Formiran poslovni inkubator	Indikatori: ⇒ Broj preduzeća koja koriste usluge inkubatora ⇒ Vrsta pruženih usluga korisnicima ⇒ Prosječno vrijeme korištenja usluga inkubatora
Očekivani dugoročni rezultati: ⇒ Povećan broj malih i srednjih preduzeća ⇒ Povećana zaposlenost	Indikatori: ⇒ Broj MSP u inkubatoru ⇒ Broj osamostaljenih MSP ⇒ Broj zaposlenih
Potencijalni nosioci projekta: Općina	
Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: vanjski konsultanti, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, Kantonalno ministarstvo za obnovu, razvoj i povratak, NERDA	
Preduslovi za realizaciju: ⇒ Obezbijedena finansijska sredstva ⇒ Podrška lokalnih i kantonalnih vlasti	Faktori rizika: ⇒ Nedostatak sredstava ⇒ Nespremnost partnera da podrže projekat ⇒ Imovinsko-pravni odnosi
Procjena ukupne vrijednosti projekta: 10.000 KM	Trajanje projekta: 2 godine Početak: septembar 2008. godine

P6. Podrška osnivanju udruženja poduzetnika	Razvojni cilj 1: Pospiješiti ekonomski rast i smanjiti stopu nezaposlenosti uz bolje korištenje poljoprivrednih resursa, razvoj MSP i porodičnih obrta.
	Operativni cilj 1.2: Do 2012. godine najmanje 40 registriranih obrta i pravnih osoba na 1.000 stanovnika.
Kratak opis projekta: Jednu od prepreka snažnijem razvoju poduzetništva predstavlja nedostatak koordinacije između poduzetnika, koji se ogleda u nedostatku zajedničkog nastupa i zastupanja zajedničkih interesa. U cilju poboljšanja komunikacije i saradnje predviđa se uspostavljanje udruženja poduzetnika koje bi vršilo uvezivanje i koordiniranje poduzetnika na lokalnom nivou, identificiralo potrebe poduzetnika i koordiniralo zajednički nastup, te zastupalo interese poduzetnika na svim nivoima. Nositelj projekta je Općina Kalesija koja bi obezbijedila prostor za rad udruženja u poslovnom inkubatoru. Sve ostale troškove nabavke osnovne opreme snosilo bi udruženje. Projektne aktivnosti obuhvataju animiranje poduzetnika, aktivnosti uspostavljanja samog udruženja (održavanje osnivačke skupštine, izbor upravnih organa), te njegovo institucionalno jačanje.	
Ciljne grupe: Poslovni subjekti općine Kalesija	
Očekivani kratkoročni rezultati: ⇒ Uspostavljeno funkcionalno udruženje poduzetnika	Indikatori: ⇒ Odluka o osnivanju ⇒ Broj članova udruženja ⇒ Prostor i oprema
Očekivani dugoročni rezultati: ⇒ Poboljšano poslovno okruženje ⇒ Bolja koordinacija privrednih aktivnosti ⇒ Snažniji ekonomski razvoj	Indikatori: ⇒ Vrsta pomoći pružena od strane Općine ⇒ Broj i vrsta pokrenutih aktivnosti i inicijativa
Potencijalni nosioci projekta: Općina, poduzetnici	
Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: NERDA, Privredna komora Tuzlanskog kantona	
Preduslovi za realizaciju: ⇒ Postojanje i prepoznavanje interesa od strane poduzetnika ⇒ Osigurana finansijska sredstva	Faktori rizika: ⇒ Nedostatak interesa ⇒ Nedostatak finansijskih sredstava
Procjena ukupne vrijednosti projekta: 10.000 KM	Trajanje projekta: 12 mjeseci Početak: januar 2008. godine

<p>P7.</p> <p>Programi prekvalifikacije, dokvalifikacije i stručnog osposobljavanja (PDSO)</p>	<p>Razvojni cilj 1: Pospiješiti ekonomski rast i smanjiti stopu nezaposlenosti uz bolje korištenje poljoprivrednih resursa, razvoj MSP i porodičnih obrta.</p> <p>Operativni cilj 1.3: Do 2012. godine registrirano najmanje 5.000 zaposlenih.</p>
<p>Kratak opis projekta: Mješovitu srednju školu u Kalesiji pohađa oko 1.000 učenika. Po završetku srednje škole jedan broj učenika nastavlja školovanje na univerzitetima u BiH, manji broj završenih srednjoškolaca relativno brzo nađe posao, dok veliki broj njih završava na evidenciji Službe za zapošljavanje i godinama čeka zaposlenje. Na evidenciji Službe za zapošljavanje najviše je nezaposlenih u starosnoj dobi od 19 do 24 i od 25 do 30 godina starosti. Posebno je problem naći posao za poljoprivredne i veterinarske tehničare. Naime, postoji veliki nesklad između znanja i vještina koje nude škole i onoga što treba da podrži trend razvoja malih i srednjih preduzeća. Stoga je jedan od prioriteta usklađivanje raspoloživih ljudskih potencijala i njihovih vještina sa stvarnom potražnjom tržišta radne snage. Neophodan je stalni nadzor tržišta radne snage i povezanost svih institucija na tom zadatku, posebno općinskog menadžmenta, sistema obrazovanja i Službe za zapošljavanje. U sklopu ovog projekta, a u cilju smanjenja nezaposlenih mladih osoba sa srednjom stručnom spremom, Općina planira sklopiti tripartitni ugovor sa preduzećima zainteresiranim za učešće u ovom projektu, MSŠC Kalesija i Službom za zapošljavanje Kalesija. U projekat PDSO bilo bi uključeno 60 mladih nezaposlenih. Nužno je odebijediti sredstva koja bi se odobrila firmama za potrošni materijal, HTZ opremu, troškove utrošene energije, troškove instruktora u procesu PDSO, itd.</p>	
<p>Ciljne grupe: Nezaposleni sa SSS spremom, koji su registrirani u Službi za zapošljavanje</p>	
<p>Očekivani kratkoročni rezultati:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Urađena analiza tržišta rada ⇒ Odabrani kandidati ⇒ Sklopljeni tripartitni ugovor ⇒ Pripremljeni programi PDSO ⇒ Educirani nezaposleni sa SSS 	<p>Indikatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Dostupni podaci o potrebnoj kvalifikacionoj strukturi za tržište rada ⇒ Broj kandidata koji su uključeni u PDSO ⇒ Broj sklopljenih ugovora sa firmama ⇒ Broj educiranih
<p>Očekivani dugoročni rezultati:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Smanjena nezaposlenost ⇒ Razvijen program za obuku 	<p>Indikatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Broj mladih koji su našli zaposlenje nakon PDSO ⇒ Stopa nezaposlenosti mladih ⇒ Stepenn zadovoljstva poslodavaca i mladih ⇒ Broj obuka
<p>Potencijalni nosioci projekta: Općina, Služba za zapošljavanje TK</p>	
<p>Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: NVO, NERDA, roditelji nezaposlenih, preduzeća u općini Kalesija i šire</p>	
<p>Preduslovi za realizaciju:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Saradnja između Općine i Službe za zapošljavanje ⇒ Odebijedena finansijska sredstva 	<p>Faktori rizika:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Izostanak podrške ⇒ Nedostatak sredstava
<p>Procjena ukupne vrijednosti projekta: 50.000 KM</p>	<p>Trajanje projekta: 6 mjeseci Početak: mart 2008. godine</p>

<p>P8.</p> <p>Socijalna karta općine Kalesija</p>	<p>Razvojni cilj 2: Osigurati zadovoljavajući nivo socijalne sigurnosti kroz unaprijeđen sistem socijalne i zdravstvene zaštite.</p> <p>Operativni cilj 2.1. Do 2010. godine kadrovski, tehnički i organizacioni kapaciteti institucija socijalne zaštite usklađeni sa potrebama lokalne zajednice.</p>
<p>Kratak opis projekta: Veliki problem za pružanje adekvatne socijalne zaštite u skladu s potrebama stanovništva predstavlja nedostatak odgovarajućih, ažuriranih i sistematiziranih podataka o licima u stanju socijalne potrebe. Projekat izrade socijalne karte obuhvata formiranje timova koji bi snimili stanje na terenu i evidentirali socio-demografsku situaciju, sa posebnim akcentom na socijalne kategorije. Timove je neophodno opremiti sa tehničkim sredstvima, obučiti anketare, te opremiti Centar za socijalni rad potrebnom računarskom opremom i načiniti bazu podataka o korisnicima. Anketar bi u suradnji sa NVO i MZ prikupio podatke na terenu i u isto vrijeme informirao registrirane osobe o njihovim pravima.</p>	
<p>Ciljne grupe: Rizične grupe stanovništva</p>	
<p>Očekivani kratkoročni rezultati:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Izrađena socijalna karta općine ⇒ Obezbijeđeni ažurirani i sistematizirani podaci o licima u stanju socijalne potrebe 	<p>Indikatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Broj angažiranih lica na izradi socijalne karte ⇒ Broj radnih sati uključujući i edukaciju ⇒ Broj identificiranih lica po pojedinim kategorijama kojima je potrebna posebna socijalna zaštita
<p>Očekivani dugoročni rezultati:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Adekvatnije planiranje usluga socijalne zaštite ⇒ Usluge zasnovane na potrebama korisnika ⇒ Smanjenje broja osoba koje nisu obuhvaćene sistemom socijalne zaštite 	<p>Indikatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Broj korisnika usluga CSR ⇒ Stepen zadovoljstva korisnika
<p>Potencijalni nosioci projekta: Centar za socijalni rad, Ministarstvo za rad i socijalnu politiku TK</p>	
<p>Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: donatori, MZ, NVO</p>	
<p>Preduslovi za realizaciju:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Odluka OV ⇒ Inicijalna sredstva u budžetu ⇒ Angažiranje i obučavanje anketara 	<p>Faktori rizika:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Nedostatak finansijskih sredstava ⇒ Nedostatak podrške lokalnih vlasti ⇒ Nedostatak interesa potencijalnih partnera ⇒ Nedostatak ljudskih resursa i opreme
<p>Procjena ukupne vrijednosti projekta: 40.000 KM</p>	<p>Trajanje projekta: 8 mjeseci Početak: februar 2008. godine</p>

<p>P9.</p> <p>Izgradnja pristupne rampe za invalidna lica u Centru za socijalni rad</p>	<p>Razvojni cilj 2: Osigurati zadovoljavajući nivo socijalne sigurnosti kroz unaprijeđen sistem socijalne i zdravstvene zaštite.</p> <p>Operativni cilj 2.1. Do 2010. godine kadrovski, tehnički i organizacioni kapaciteti institucija socijalne zaštite usklađeni sa potrebama lokalne zajednice.</p>
<p>Kratak opis projekta: Veliki broj invalidnih lica, njih oko 1.000, korisnici su usluga Centra za socijalni rad. Najmanje njih 100 su osobe sa teškim fizičkim invaliditetom. Zgrada Centra za socijalni rad nije arhitektonski prilagođena za osobe sa invaliditetom, jer nema izgrađenu pristupnu rampu. Stoga invalidna lica imaju otežan fizički pristup CSR i uslugama socijalne zaštite. Zakonska je obaveza svih javnih ustanova da osiguraju pristupne rampe, a CSR je jedna od rijetkih institucija u općini Kalesija koja nema urađenu pristupnu rampu. Neophodno je izraditi projektnu dokumentaciju, te iznaći sredstva za realizaciju ovog projekta.</p>	
<p>Ciljne grupe: Invalidna lica, oko 100 korisnika</p>	
<p>Očekivani kratkoročni rezultati:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Izgrađena pristupna rampa u CSR ⇒ Obezbijeden nesmetan fizički pristup invalidnim licima u CSR 	<p>Indikatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Obavljen tehnički prijem objekta ⇒ Broj samostalnih posjeta invalidnih lica u CSR
<p>Očekivani dugoročni rezultati:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Povećana samostalnost invalidnih lica 	<p>Indikatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Povećan stepen zadovoljstva korisnika uslugama CSR
<p>Potencijalni nosioci projekta: Općina Kalesija</p>	
<p>Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: Ministarstvo za rad i socijalnu politiku TK, CSR</p>	
<p>Preduslovi za realizaciju:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Odluka OV o potrebi izgradnje pristupne rampe ⇒ Obezbijedena finansijska sredstva 	<p>Faktori rizika:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Nedostatak sredstava
<p>Procjena ukupne vrijednosti projekta: 6.000 KM</p>	<p>Trajanje projekta: 3 mjeseca Početak: april 2008. godine</p>

<p>P10.</p> <p>Priručnik za građane općine Kalesija o pravima iz oblasti socijalne zaštite</p>	<p>Razvojni cilj 2: Osigurati zadovoljavajući nivo socijalne sigurnosti kroz unaprijeđen sistem socijalne i zdravstvene zaštite.</p> <p>Operativni cilj 2.2. Do 2010. godine kreiran sistem institucionalne saradnje između CSR, organizacija građanskog društva, mjesnih zajednica i korisnika, te izgrađeni kapaciteti udruženja koja se bave zaštitom ranjivih kategorija</p>
<p>Kratak opis projekta: U cilju što boljeg informiranja građana o njihovim pravima i mogućnostima koje mogu ostvariti u oblasti socijalne zaštite, potrebno je uraditi Priručnik u kojem bi bili obuhvaćeni svi pojmovi socijalne politike, pojam socijalne zaštite, pojam socijalne potrebe, korisnici socijalne pomoći, prava iz socijalne zaštite, izvodi iz Zakona o socijalnoj zaštiti, itd. Priručnik bi se distribuirao sekretarima MZ i članovima Komisije za socijalna pitanja po MZ, koji bi dalje građane upoznavali sa njihovim pravima. U sklopu projekta obavila bi se i edukacija sekretara mjesnih zajednica i članova Komisije za socijalna pitanja u cilju njihovog osposobljavanja da na vrijeme otkriju socijalni slučaj, građanima pruže pravu informaciju o načinu ostvarivanja određenih prava iz socijalne, dječije i porodične zaštite, te da slučaj prijave nadležnoj instituciji.</p>	
<p>Ciljne grupe: Rizične grupe kojima je potrebna socijalna pomoć</p>	
<p>Očekivani kratkoročni rezultati:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Izraden priručnik ⇒ Educirani sekretari MZ i članovi Komisije za socijalna pitanja 	<p>Indikatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Broj odštampanih i podijeljenih priručnika ⇒ Broj educiranih sekretara i članova komisije
<p>Očekivani dugoročni rezultati:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Manji pritisak korisnika na Centar za socijalni rad ⇒ Prevencija socijalnih problema ⇒ Unaprijeđena komunikacija između građana i organa MZ 	<p>Indikatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Broj nepotrebnih posjeta u CSR ⇒ Povećano zadovoljstvo građana
<p>Potencijalni nosioci projekta: Centar za socijalni rad</p>	
<p>Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: Ministarstvo za rad i socijalnu politiku TK, donatori</p>	
<p>Preduslovi za realizaciju:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Obezbijeđena finansijska sredstva 	<p>Faktori rizika:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Nedostatak sredstava ⇒ Nedostatak inicijative
<p>Procjena ukupne vrijednosti projekta: 1.500 KM</p>	<p>Trajanje projekta: 3 mjeseca Početak: januar 2008. godine</p>

<p>P11.</p> <p>Kućna njega i pomoć za invalidna, stara i iznemogla lica</p>	<p>Razvojni cilj 2: Osigurati zadovoljavajući nivo socijalne sigurnosti kroz unaprijeđen sistem socijalne i zdravstvene zaštite.</p> <p>Operativni cilj 2.2. Do 2010. godine kreiran sistem institucionalne saradnje između CSR, organizacija građanskog društva, mjesnih zajednica i korisnika, te izgrađeni kapaciteti udruženja koja se bave zaštitom ranjivih kategorija.</p>
<p>Kratak opis projekta: Na području općine Kalesija 524 osobe su registrirane kao osobe kojima je potrebna tuđa njega i pomoć. Centar za socijalni rad ne pruža ovu vrstu pomoći, ali Crveni križ (CK) općine Kalesija, od 1996. godine, povremeno provodi projekat „Kućne njege“ u zavisnosti od raspoloživih sredstava koja dobije od donatora ili od Vlade TK. CK planira nastaviti provođenje ovog projekta kojim se obezbjeđuje sistematska i organizirana pomoć starim i iznemoglim licima bez porodičnog staranja, u skladu s međunarodnim standardima o ljudskim pravima i lokalnim zakonima. Redovnim obilascima korisnika pružaju se određene zdravstvene usluge, poboljšavaju se higijenski i zdravstveni uslovi života starih lica, uključujući održavanje kućne higijene, razgovor, odlazak ljekaru, nabavku hrane i lijekova, itd. Osim toga, ostvaruje se bolja komunikacija s licima u stanju socijalne potrebe, te poboljšava informiranost i druženje starih lica. Ovim projektom Crveni križ sa 22 educirana volontera planira pružiti pomoć za 126 korisnika. Odabir korisnika vršio bi se u saradnji sa Centrom za socijalni rad i Udruženjem penzionera, a u skladu sa kriterijumima definiranim u okviru projekta kućne njege. Projekat bi trajao 15 mjeseci.</p>	
<p>Ciljne grupe: Stare i iznemogle osobe starosne dobi preko 65 godina</p>	
<p>Očekivani kratkoročni rezultati:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Socijalno i medicinski zbrinuti korisnici kućne njege i pomoći ⇒ Osigurane osnovne medicinske usluge ⇒ Unaprijeđena komunikacija korisnika sa zajednicom 	<p>Indikatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Broj volontera ⇒ Broj korisnika ⇒ Broj i vrsta pruženih usluga
<p>Očekivani dugoročni rezultati:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Usluge zasnovane na potrebama korisnika kućne njege ⇒ Poboljšana kvaliteta života starih i iznemoglih ⇒ Produžen životni vijek starih osoba 	<p>Indikatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Uspostavljena baza podataka o starim i bolesnim osobama bez porodičnog staranja ⇒ Stepem zadovoljstva građana
<p>Potencijalni nosioci projekta: Crveni križ Kalesija, CSR</p>	
<p>Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: MZ, Udruženje penzionera, Dom zdravlja Kalesija</p>	
<p>Preduslovi za realizaciju:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Obezbijedena finansijska sredstva ⇒ Opredijeljenost partnera za kvalitetno provođenje projekta 	<p>Faktori rizika:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Nedostatak sredstava
<p>Procjena ukupne vrijednosti projekta: 14.960 KM</p>	<p>Trajanje projekta: 15 mjeseci Početak: po odobrenju sredstava</p>

<p>P12.</p> <p>Edukacija mladih o pravima osoba s posebnim potrebama</p>	<p>Razvojni cilj 2: Osigurati zadovoljavajući nivo socijalne sigurnosti kroz unaprijeđen sistem socijalne i zdravstvene zaštite.</p> <p>Operativni cilj 2.2. Do 2010. godine kreiran sistem institucionalne saradnje između CSR, organizacija građanskog društva, mjesnih zajednica i korisnika, te izgrađeni kapaciteti udruženja koja se bave zaštitom ranjivih kategorija.</p>
<p>Kratak opis projekta: Udruženje roditelja djece sa posebnim potrebama „Osmijeh nade” broji oko 190 članova koji nisu isključivo djeca s posebnim potrebama nego i ostala invalidna lica. Smatra se da je broj lica s posebnim potrebama mnogo veći, ali zbog društvene stigme oni nisu registrirani ni u Udruženju ni u CSR. Uz probleme koji su nezaobilazni kada je u pitanju ova populacija (zdravstveni problemi, problemi vezani za obrazovanje, zaposlenje i dr.), primijećeno je i da veliki broj djece, mladih pa i ostalog stanovništva, ima značajne predrasude, stereotipe i nemar prema ovoj populaciji, što dodatno doprinosi marginalizaciji ovih osoba. U cilju boljeg razumijevanja problema ove populacije i razbijanja društvene stigme i predrasuda planira se provesti projekat edukacije mladih o ljudskim pravima osoba s posebnim potrebama. Aktivnosti koje bi bile implementirane ovim projektom uključuju neformalne edukacije kroz višednevne seminare, medijsku kampanju u cilju prezentacije projekta na lokalnom radiju, uličnu akciju uz podjelu printanog materijala na tu temu, te organiziranje okruglih stolova uključujući evaluaciju projekta i follow-up tj. prezentaciju urađenog.</p>	
<p>Ciljne grupe: Svi mladi sa područja općine od 15 do 30 godina</p>	
<p>Očekivani kratkoročni rezultati:</p> <p>⇒ Djeca, mladi i građani upoznati sa ljudskim pravima osoba sa posebnim potrebama</p>	<p>Indikatori:</p> <p>⇒ Broj aktera uključenih u projekat ⇒ Broj održanih seminara ⇒ Broj printanog i podijeljenog materijala ⇒ Broj učesnika na seminarima</p>
<p>Očekivani dugoročni:</p> <p>⇒ Poboljšan društveni položaj mladih s posebnim potrebama</p>	<p>Indikatori:</p> <p>⇒ Stepen zadovoljstva mladih s posebnim potrebama</p>
<p>Potencijalni nosioci projekta: Udruženje “AMOK”</p>	
<p>Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: Općina Kalesija, Udruženje “Osmijeh nade”, MZ Kalesija Centar, domaće i međunarodne organizacije</p>	
<p>Preduslovi za realizaciju:</p> <p>⇒ Obezbijedena finansijska sredstva ⇒ Uspostavljena saradnja vladinog i nevladinog sektora</p>	<p>Faktori rizika:</p> <p>⇒ Nedostatak sredstava</p>
<p>Procjena ukupne vrijednosti projekta: 6.000 KM</p>	<p>Trajanje projekta: 3 mjeseca Početak: mart 2008 godine.</p>

<p>P13.</p> <p>Trening za animatore i organizatore akcije dobrovoljnog darivanja krvi</p>	<p>Razvojni cilj 2: Osigurati zadovoljavajući nivo socijalne sigurnosti kroz unaprijeđen sistem socijalne i zdravstvene zaštite.</p> <p>Operativni cilj 2.3. Do kraja 2010. godine infrastrukturni, tehnički i kadrovski kapaciteti u oblasti primarne zdravstvene zaštite usklađeni sa potrebama lokalne zajednice.</p>
<p>Kratak opis projekta: Crveni križ općine Kalesija, u saradnji sa Poliklinikom za transfuziologiju UKC Tuzla, Domom zdravlja Kalesija, mjesnim zajednicama i Mješovitom srednjom školom, tradicionalno provodi akciju dobrovoljnog darivanja krvi. Do sada nisu ostvarivani zapaženiji rezultati, jer svega 3% građana u dobi od 18 do 65 godina daruje krv. Da bi se povećao broj darovalaca krvi i unaprijedile akcije dobrovoljnog darivanja krvi, neophodno je promijeniti pristup metodologiji rada, te obezbijediti veći broj animatora i organizatora akcije dobrovoljnog darivanja krvi u općini Kalesija. Ovim projektom planirano je da se na trodnevnom treningu obuču 25 mladih osoba, koje će direktno raditi na animiranju građana da daruju krv, a radili bi i na organizaciji dobrovoljnog darivanja krvi. Volonteri bi radili u grupama od po tri, što znači da će se ovim projektom educirati 8 timova i jedan lider/koordinator. Trodnevni trening bi bio organiziran u vidu praktičnih radionica na kojima će se budući animatori i organizatori osposobiti u komunikacijskim i organizatorskim vještinama. Predavači na treningu biće konsultanti iz oblasti organiziranja treninga za trenere, pedagozi i zaposleni u Poliklinici za transfuziologiju UKC Tuzla. Svim volonterima na kraju treninga biće uručeni certifikati o završenom treningu.</p>	
<p>Ciljne grupe: Građani općine Kalesija</p>	
<p>Očekivani kratkoročni rezultati:</p> <p>⇒ Educirani volonteri</p>	<p>Indikatori:</p> <p>⇒ Broj animatora</p> <p>⇒ Održan trodnevni trening</p> <p>⇒ Broj predavača na treningu</p> <p>⇒ Broj učesnika na treningu</p> <p>⇒ Broj izdatih certifikata o završenom treningu</p>
<p>Očekivani dugoročni rezultati:</p> <p>⇒ Ojačan kapacitet Crvenog križa</p> <p>⇒ Unaprijedno organiziranje akcija dobrovoljnog darivanja krvi</p> <p>⇒ Povećan broj dobrovoljnih davalaca</p>	<p>Indikatori:</p> <p>⇒ Broj organiziranih akcija dobrovoljnog darivanja krvi</p> <p>⇒ Broj dobrovoljnih davalaca krvi</p>
<p>Potencijalni nosioci projekta: CK općine Kalesija</p>	
<p>Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli, Poliklinika za transfuziologiju UKC Tuzla, Dom zdravlja Kalesija, donatori</p>	
<p>Preduslovi za realizaciju:</p> <p>⇒ Obezbijedena finansijska sredstva</p>	<p>Faktori rizika:</p> <p>⇒ Nedostatak sredstava</p>
<p>Procjena ukupne vrijednosti projekta: 2.520 KM</p>	<p>Trajanje projekta: 3 mjeseca Početak: po odobrenju sredstava</p>

P14. Izrada i usvajanje prostornog plana općine Kalesija	Razvojni cilj 3: Unaprijediti komunalnu, putnu i PTT infrastrukturu, te osigurati održivo upravljanje okolišem i prirodnim resursima. Operativni cilj 3.1. Do 2010. godine urbanistički uređena općina, a sve MZ povezane sa centrom općine.
Kratak opis projekta: Općina ne posjeduje prostorni plan, trenutno se primjenjuje Odluka o prostornom uređenju općine Kalesija iz 1981. godine, a uvid u posjedovno stanje datira iz prijeratnog perioda. Pošto je zakonska obaveza da Općina ima usvojenu plansku dokumentaciju koja mora biti usaglašena sa prostornim planom Tuzlanskog kantona, Općina Kalesija će početkom 2008. godine pristupiti izradi prostornog plana. Za izradu prostornog plana potrebno je odebijediti određene podloge i pribaviti potrebne saglasnosti od nadležnog ministarstva, te angažirati certificiranu ustanovu za izradu plana. Posjedovanje prostorno-planske dokumentacije omogućava planski razvoj općine u svim sferama života građana. Njime se definira industrijska zona, građevinsko zemljište, zemljište posebnih namjena, itd.	
Ciljne grupe: Stanovnici općine, mogući investitori	
Očekivani kratkoročni rezultati: ⇒ Urađen prostorni plan	Indikatori: ⇒ Prostorni plan usvojen od strane OV
Očekivani dugoročni rezultati: ⇒ Plansko korištenje zemljišta ⇒ Razvijenija općina	Indikatori: ⇒ Povećano ulaganje u lokalnu ekonomiju ⇒ Stepenu ulaganja u općinu
Potencijalni nosioci projekta: Općina	
Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: Ministarstvo za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoliša TK, Projektni biro	
Preduslovi za realizaciju: ⇒ Osigurane potrebne saglasnosti ⇒ Osigurana finansijska sredstva	Faktori rizika: ⇒ Nedostatak sredstava ⇒ Sporost administracija (birokratija)
Procjena ukupne vrijednosti projekta: 100.000 KM	Trajanje projekta: 12 mjeseci Početak: januar 2008. godine

P15. Izgradnja trotoara u centru MZ Tojšići	Razvojni cilj 3: Unaprijediti komunalnu, putnu i PTT infrastrukturu, te osigurati održivo upravljanje okolišem i prirodnim resursima.
	Operativni cilj 3.1. Do 2010. godine urbanistički uređena općina, a sve MZ povezane sa centrom općine.
Kratak opis projekta: Nepostojanje pješačke staze uz magistralni put Zvornik-Tuzla, gdje je najnaseljeniji dio općine, predstavlja značajan problem za lokalno stanovništvo. Obzirom da je u posljednjih dvadesetak godina na ovom putu bilo 19 smrtnih slučajeva, uglavnom djece, Općina je spremna sama investirati u projekat izgradnje pješačke staze. U sklopu ovog projekta predviđa se izgradnja dijela pješačke staze u centru MZ Tojšići, obnova i ugradnja novih znakova upozorenja, te obilježavanje pješačkih prelaza.	
Ciljne grupe: oko 800 učenika OŠ „Tojšići“ i oko 6.000 stanovnika MZ	
Očekivani kratkoročni rezultati: ⇒ Izgrađen trotoar u centru MZ Tojšići ⇒ Postavljeni znakovi upozorenja ⇒ Obilježeni pješački prelazi	Indikatori: ⇒ Dužina izgrađenog trotoara (m) ⇒ Broj postavljenih saobraćajnih znakova ⇒ Broj obilježenih pješačkih prelaza
Očekivani dugoročni rezultati: ⇒ Povećana sigurnost pješaka ⇒ Sigurnije odvijanje saobraćaja	Indikatori: ⇒ Izvještaj PU o broju saobraćajnih udesa ⇒ Stepen zadovoljstva građana
Potencijalni nosioci projekta: Općina	
Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: građani MZ Tojšići	
Preduslovi za realizaciju: ⇒ Finansijska sredstva	Faktori rizika: ⇒ Imovinsko-pravni odnosi ⇒ Vremenski uslovi
Procjena ukupne vrijednosti projekta: 20.000 KM	Trajanje projekta: 3 mjeseca Početak: novembar 2007. godine

P16. Izgradnja svjetlosne signalizacije na raskrsnici u centru Kalesije	Razvojni cilj 3: Unaprijediti komunalnu, putnu i PTT infrastrukturu, te osigurati održivo upravljanje okolišem i prirodnim resursima.
	Operativni cilj 3.1. Do 2010. godine urbanistički uređena općina, a sve MZ povezane sa centrom općine.
Kratak opis projekta: Nepostojanje saobraćajne signalizacije u centru Kalesije, na veoma prometnoj raskrsnici, uzrokuje česte saobraćajne gužve i udese koji dovode i do stradanja pješaka. U cilju rješavanja prometne gužve u gradu i povećanja stepena sigurnosti učesnika u saobraćaju, planira se izgradnja semafora na raskrsnici ulica: Kalesijskih brigada (dio magistralne ceste M 4), 25. novembar, Oslobođenaca Kalesije i ZAVNOBiH-a. Za realizaciju ovog projekta neophodno je uraditi projektnu dokumentaciju, te pribaviti saglasnosti od kantonalnog i federalnog ministarstva.	
Ciljne grupe: stanovnici općine	
Očekivani kratkoročni rezultati: ⇒ Izgrađeni semafori na raskrsnici	Indikatori: ⇒ Izvršen tehnički prijem objekta ⇒ Broj postavljanih semafora
Očekivani dugoročni rezultati: ⇒ Povećana sigurnost učesnika u saobraćaju ⇒ Sigurnije odvijanje saobraćaja	Indikatori: ⇒ Izvještaj PU o broju saobraćajnih udesa ⇒ Stepenn zadovoljstva građana
Potencijalni nosioci projekta: Općina Kalesija	
Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: Ministarstvo za trgovinu, turizam i saobraćaj TK	
Preduslovi za realizaciju: ⇒ Izrada projektne dokumentacije ⇒ Obezbijedena finansijska sredstva	Faktori rizika: ⇒ Pribavljanje pojedinih saglasnosti
Procjena ukupne vrijednosti projekta: 29.000 KM	Trajanje projekta: 6 mjeseci Početak: oktobar 2007. godine

P17. Uređenje javnih površina u užem centru Kalesije	Razvojni cilj 3: Unaprijediti komunalnu, putnu i PTT infrastrukturu, te osigurati održivo upravljanje okolišem i prirodnim resursima.
	Operativni cilj 3.1. Do 2010. godine urbanistički uređena općina, a sve MZ povezane sa centrom općine.
Kratak opis projekta: Općina Kalesija u posljednje vrijeme poklanja veliku pažnju uređenju uže gradske jezgre. S tim u vezi planirano je uređenje javnih površina koje uključuje popločavanje i ozelenjavanje centra Kalesije. Ovim projektom obuhvatio bi se prostor koji sa sjevera graniči Ulicom Patriotske lige, na istoku Ulicom žrtava genocida u Srebrenici, a sa juga zgradom Suda. Ovo područje je potrebno urbanistički osmisliti, označiti jasne pravce za kretanja i mirovanje motornih vozila, te predvidjeti pješačke pristupe. Uz to je potrebno i odrediti prostore za hortikulturalne zasade.	
Ciljne grupe: posjetioci poslovnih i drugih administrativnih objektima u centru Kalesije, građani	
Očekivani kratkoročni rezultati: ⇒ Uređene javne površine u centru grada	Indikatori: ⇒ Broj parking mjesta ⇒ Broj pješačkih prelaza ⇒ Broj sadnica ⇒ Popločana površina m ²
Očekivani dugoročni rezultati: ⇒ Urbanistički uređen centar grada ⇒ Veći broj posjetilaca u Kalesiju	Indikatori: ⇒ Stepen zadovoljstva građana ⇒ Broj posjetilaca
Potencijalni nosioci projekta: Općina	
Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: Ministarstvo za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoliša TK	
Preduslovi za realizaciju: ⇒ Izrada projektne dokumentacije ⇒ Obezbijedena finansijska sredstva	Faktori rizika:
Procjena ukupne vrijednosti projekta: 60.000 KM	Trajanje projekta: 6 mjeseci Početak: oktobar 2007. godine

P18. Izgradnja puta u industrijskoj zoni Kalesije	Razvojni cilj 3: Unaprijediti komunalnu, putnu i PTT infrastrukturu, te osigurati održivo upravljanje okolišem i prirodnim resursima. Operativni cilj 3.1. Do 2010. godine urbanistički uređena općina, a sve MZ povezane sa centrom općine.
Kratak opis projekta: Putna infrastruktura u industrijskoj zoni općine Kalesija je u lošem stanju i nije pogodna za transport teške mehanizacije. Zbog lošeg puta otežano je poslovanje postojećih privrednih objekata, a usporava se i otvaranje novih. Stoga je neophodno krenuti sa izgradnjom puta (350 m) u industrijskoj zoni, a projekat bi obuhvatio izgradnju gornjeg i donjeg sloja puta, kao i izgradnju kanalizacije za odvodnju površinskih voda na tom dijelu puta. Već se krenulo sa izradom projektne dokumentacije, a sredstva za realizaciju projekta planirana su iz općinskog budžeta za 2007. godinu. Pomoć se očekuje i od Kantona.	
Ciljne grupe: Privrednici, vlasnici objekata u industrijskoj zoni, potencijalni investitori	
Očekivani kratkoročni rezultati: ⇒ Izgrađen put u industrijskoj zoni ⇒ Riješena odvodnja površinskih voda	Indikatori: ⇒ Dužina izgrađenog puta ⇒ Dužina postavljenih odvodnih kanala
Očekivani dugoročni rezultati: ⇒ Brži razvoj općine ⇒ Gradnja novih privrednih objekata ⇒ Povećana zaposlenost	Indikatori: ⇒ Broj novootvorenih privrednih objekata ⇒ Broj zaposlenih
Potencijalni nosioci projekta: Općina	
Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: Ministarstvo za trgovinu, turizam i saobraćaj TK	
Preduslovi za realizaciju: ⇒ Finansijska sredstva ⇒ Projektna dokumentacija	Faktori rizika: ⇒ Nedostatak finansijskih sredstava
Procjena ukupne vrijednosti projekta: 230.000 KM	Trajanje projekta: 4 mjeseca Početak: oktobar 2007. godine

P19. Rekonstrukcija mosta na rijeci Gribaji	Razvojni cilj 3: Unaprijediti komunalnu, putnu i PTT infrastrukturu, te osigurati održivo upravljanje okolišem i prirodnim resursima.
	Operativni cilj 3.1. Do 2010. godine urbanistički uređena općina, a sve MZ povezane sa centrom općine.
Kratak opis projekta: Most na rijeci Gribaji (MZ Kikači) nalazi se na putnoj komunikaciji koja povezuje centar općine i dvije mjesne zajednice: MZ Seljublje i MZ Hrasno. Sadašnji most preko kojeg prelaze autobusi i putnička vozila izgrađen je od drvene konstrukcije, vrlo je nesiguran i zahtijeva česte popravke i izdatke iz općinskog budžeta. Izgradnjom mosta poboljšala bi se sigurnost učesnika u saobraćaju, a sredstva koja se izdvajaju za održavanje ovog mosta bi se preusmjerila na održavanje drugih putnih komunikacija. Projekat rekonstrukcije postojećeg mosta obuhvatao bi izradu projektna dokumentacije, uklanjanje postojeće drvene konstrukcije i izgradnju novog mosta od savremenih materijala koji se danas koriste u ovoj oblasti.	
Ciljne grupe: Stanovnici MZ Hrasno, MZ Seljublje i MZ Kikači	
Očekivani kratkoročni rezultati: ⇒ Izgrađen most na rijeci Gribaji	Indikatori: ⇒ Izvršen tehnički prijem mosta
Očekivani dugoročni rezultati: ⇒ Povećana sigurnost učesnika u saobraćaju ⇒ Efikasniji utrošak budžetskih sredstava	Indikatori: ⇒ Iznos sredstava preusmjerenih na druge projekte ⇒ Stepenn zadovoljstva građana
Potencijalni nosioci projekta: Općina	
Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: građani pripadajućih MZ-a	
Preduslovi za realizaciju: ⇒ Projektna dokumentacija ⇒ Obezbijedena finasijska sredstva	Faktori rizika: ⇒ Nedostatak finasijskih sredstava
Procjena ukupne vrijednosti projekta: 20.000 KM	Trajanje projekta: 6 mjeseci Početak: juni 2008. godine

P20. Izgradnja novog mosta na rijeci Spreči prema Zelini-Glavica	Razvojni cilj 3: Unaprijediti komunalnu, putnu i PTT infrastrukturu, te osigurati održivo upravljanje okolišem i prirodnim resursima.
	Operativni cilj 3.1. Do 2010. godine urbanistički uređena općina, a sve MZ povezane sa centrom općine.
Kratak opis projekta: Drveni most na rijeci Spreči povezuje povratničko naselje Zelina sa centrom općine. Obzirom da je u lošem stanju, rekonstrukcija mosta je neophodna zbog održivog povratka lica srpske nacionalnosti koji su se vratili u ovaj dio općine, kao i zbog podsticanja budućih povratnika. Projekat rekonstrukcije obuhvata izradu projektne dokumentacije, uklanjanje postojeće drvene konstrukcije i izgradnju novog mosta od savremenih materijala koji se koriste u ovoj oblasti.	
Ciljne grupe: 91 povratnik u Zelini, potencijalni povratnici,	
Očekivani kratkoročni rezultati: ⇒ Izgrađen most na rijeci Spreči	Indikatori: ⇒ Izvršen tehnički prijem objekta
Očekivani dugoročni rezultati: ⇒ Pобољшани uslovi življenja za stanovnike Zeline ⇒ Povećan broj povratnika u Zelinu ⇒ Povećano povjerenje povratnika u općinske vlasti	Indikatori: ⇒ Broj povratnika u Zelinu nakon izgradnje mosta ⇒ Stepен zadovoljstva građana
Potencijalni nosioci projekta: Ministarstvo za obnovu, razvoj i povratak TK	
Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: Općina	
Preduslovi za realizaciju: ⇒ Obezbijedena planska dokumentacija	Faktori rizika: ⇒ Nedostatak finansijskih sredstava ⇒ Izostanak inicijative nadležnih
Procjena ukupne vrijednosti projekta: 50.000 KM	Trajanje projekta: 6 mjeseci Početak: mart 2008. godine

P21: Sanacija i izgradnja objekata za zajedničke potrebe MZ	Razvojni cilj 3: Unaprijediti komunalnu, putnu i PTT infrastrukturu, te osigurati održivo upravljanje okolišem i prirodnim resursima. Operativni cilj 3.1. Do 2010. godine urbanistički uređena općina, a sve MZ povezane sa centrom općine.
Kratak opis projekta: Na području općine Kalesija djeluje 20 mjesnih zajednica, a većina MZ ima prostorije za svoj rad. Međutim, veliki broj tih objekata nije u funkciji zbog ratnih oštećenja. U ovoj godini općinskim budžetom planirana su sredstva od 50.000 KM koja bi se utrošila za sanaciju oštećenja na krovovima objekata, vanjsko uređenje objekata i na sanaciju postojećih fasada. Predviđeno je da Općina izdvoji sredstva za građevinski materijal, a da se u mjesnim zajednicama organiziraju dobrovoljni radovi. Odlukom Općinskog vijeća će se utvrditi u kojim mjesnim zajednicama će se vršiti sanacija prostorija u ovoj godini. Ove aktivnosti će se nastaviti i u narednim godinama, dok sve mjesne zajednice ne dobiju adekvatne prostorije za rad, koje će se ujedno koristiti i kao objekti za zajedničke potrebe građana.	
Ciljne grupe: Stanovnici pripadajućih mjesnih zajednica	
Očekivani kratkoročni rezultati: ⇒ Sanirani objekti u mjesnim zajednicama	Indikatori: ⇒ Broj saniranih objekata ⇒ Broj organiziranih radnih akcija ⇒ Broj učesnika u akcijama
Očekivani dugoročni rezultati: ⇒ Aktivnije mjesne zajednice ⇒ Više kulturnih dešavanja u mjesnim zajednicama	Indikatori: ⇒ Broj održanih savjeta mjesnih zajednica ⇒ Broj kulturnih dešavanja ⇒ Stepen zadovoljstva građana
Potencijalni nosioci projekta: Općina	
Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: MZ	
Preduslovi za realizaciju: ⇒ Odluka OV ⇒ Finansijska sredstva	Faktori rizika: ⇒ Nedovoljna zainteresiranost građana za učešće u projektnim aktivnostima
Procjena ukupne vrijednosti projekta: 50.000 KM	Trajanje projekta: 6 mjeseci Početak: oktobar 2007. godine

P22. Uvezivanje MZ Vukovije Gornje i MZ Vukovije Donje u distribucioni sistem vodovoda Kalesija	Razvojni cilj 3: Unaprijediti komunalnu, putnu i PTT infrastrukturu, te osigurati održivo upravljanje okolišem i prirodnim resursima. Operativni cilj 3.2. Do 2015. godine obezbijeđen pristup redovno kontroliranoj i higijenski ispravnoj vodi za najmanje 85% stanovnika.
Kratak opis projekta: Iako mjesne zajednice Vukovije Donje i Vukovije Gornje imaju oko 1.400 domaćinstava nisu uvezane u gradski distribucioni sistem vodosnabdijevanja. Snabdijevanje vodom vrši se iz bunara i sa jedne javne česme. S obzirom na veliki broj stanovnika neophodno je provesti program uvezivanja u distribucioni sistem vodovoda MZ Gornje Vukovije i MZ Donje Vukovije. Projekat obuhvata pripremu projektne dokumentacije, izgradnju distribucionog voda i prepumpnih stanica. Realizacijom projekta povećao bi se broj korisnika gradskog vodovoda, a samim tim došlo bi i do poboljšanja poslovanja JP „Vodovod i kanalizacija“.	
Ciljne grupe: 5.200 stanovnika MZ Vukovije Donje i MZ Vukovije Gornje	
Očekivani kratkoročni rezultati: ⇒ MZ Vukovije Donje i Vukovije Gornje uvezane u distribucioni sistem vodosnabdijevanja ⇒ Proširen sistem vodosnabdijevanja	Indikatori: ⇒ Izvještaj o tehničkom prijemu objekta ⇒ Dužina urađene nove vodovodne mreže ⇒ Broj priključaka na gradski vodovod
Očekivani dugoročni rezultati: ⇒ Bolje poslovanje JP „Vodovod i kanalizacija“ ⇒ Bolja tehnička opremljenost JP „Vodovod i kanalizacija“ ⇒ Poboļšani uslovi življenja stanovnika ovih MZ	Indikatori: ⇒ Povećana naplata utroška vode ⇒ Povećan stepen zadovoljstva građana
Potencijalni nosioci projekta: Općina i povjereništvo MZ	
Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu TK, stanovništvo	
Preduslovi za realizaciju: ⇒ Izrada projektne dokumentacije ⇒ Obezbijeđena finansijska sredstva	Faktori rizika: ⇒ Nezainteresiranost potencijalnih partnera za rješavanje problema ⇒ Nedostatak sredstava
Procjena ukupne vrijednosti projekta: 120.000 KM	Trajanje projekta: 10 mjeseci Početak: maj 2008. godine

P23. Uspostavljanje registra vodovoda i izvorišta na području općine Kalesija	Razvojni cilj 3: Unaprijediti komunalnu, putnu i PTT infrastrukturu, te osigurati održivo upravljanje okolišem i prirodnim resursima.
	Operativni cilj 3.2. Do 2015. godine obezbijeden pristup redovno kontroliranoj i higijenski ispravnoj vodi za najmanje 85% stanovnika.
Kratak opis projekta: Na području općine Kalesija samo 30% stanovnika se snabdijeva vodom sa gradskog vodovoda koji je pod kontrolom JP „Vodovod i kanalizacija“. Ni Općina a ni JP „Vodovod i kanalizacija“ ne raspolažu podacima o broju mjesnih i grupnih vodovoda, bunara, javnih česmi i drugih izvorišta. U cilju praćenja funkcioniranja sistema vodosnabdijevanja ukazala se potreba za uspostavljanjem registra sistema vodosnabdijevanja u vlasništvu MZ ili grupe građana, kao i registra potencijalnih izvorišta za napajanje vodom u budućnosti. JP „Vodovod i kanalizacija“ u saradnji sa predstavnicima MZ popisali bi sve vodovode i izvorišta i sačinili registar sa svim potrebnim karakteristikama. Nakon sačinjenog registra potrebno je izvršiti pribavljanje potrebnih saglasnosti za sve sisteme (vodovoda i izvorišta) u skladu sa Zakonom o vodama.	
Ciljne grupe: Cjelokupno stanovništvo općine	
Očekivani kratkoročni rezultati: ⇒ Uspostavljen registar vodovoda i izvorišta na području općine	Indikatori: ⇒ Dokument registra
Očekivani dugoročni rezultati: ⇒ Sistemi vodosnabdijevanja stavljeni pod kontrolu ⇒ Kvalitetnije održavanje sistema	Indikatori: ⇒ Broj kontroliranih sistema ⇒ Saglasnosti dobivene za vodovode i izvorišta
Potencijalni nosioci projekta: JP „Vodovod i kanalizacija“	
Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu TK, građani, predstavnici MZ	
Preduslovi za realizaciju: ⇒ Edukacija stanovništva o odredbama Zakona o vodama	Faktori rizika: ⇒ Nedostatak saradnje potencijalnih partnera
Procjena ukupne vrijednosti projekta: 3.000 KM	Trajanje projekta: 6 mjeseci Početak: novembar 2007. godine

P24. Edukacija članova građevinskih odbora mjesnih vodovoda	Razvojni cilj 3: Unaprijediti komunalnu, putnu i PTT infrastrukturu, te osigurati održivo upravljanje okolišem i prirodnim resursima Operativni cilj 3.2. Do 2015. godine obezbijeden pristup redovno kontroliranoj i higijenski ispravnoj vodi za najmanje 85% stanovnika.
Kratak opis projekta: Veliki broj stanovnika općine Kalesija (oko 70%) nije priključen na distribucionni sistem snabdijevanja vodom, kojim upravlja JP „Vodovod i kanalizacija“, a vodom se snabdijevaju sa seoskih i mjesnih vodovoda i iz bunara. Korisnici te vode nisu upoznati sa zakonskom regulativom u pogledu održavanja, upravljanja, kontrole kvaliteta vode, niti sa zaštitnim zonama izvorišta. Neupućenost u ovu oblast povlači za sobom nepravilno održavanje i upravljanje ovim objektima, a kao posljedica moguće su pojave zaraznih oboljenja kod korisnika. Osim toga, često dolazi i do ugrožavanja životne okoline, obzirom da se bunari kopaju bez dozvola. Stoga je neophodno organizirati sastanke sa članovima građevinskih odbora seoskih vodovoda i upoznati ih sa zakonskom regulativom iz ove oblasti. Građani trebaju biti upoznati i sa obavezom legalizacije vodovodnih sistema u smislu pribavljanja vodoprivrednih i građevinskih dozvola za izgrađene i buduće sisteme vodosnabdijevanja. Osim ograničavanja sastanaka sa članovima građevinskih odbora potrebno je uraditi i letke koji bi sadržavali odredbe Zakona o vodama, te ih distribuirati po mjesnim zajednicama u cilju upoznavanja što većeg broja korisnika.	
Ciljne grupe: Građani vlasnici grupnih, seoskih i mjesnih vodovoda	
Očekivani kratkoročni rezultati: ⇒ Educirani građevinski odbori na temu izgradnje, upravljanja i održavanja lokalnih vodovoda ⇒ Izrađeni i distribuirani informativni i edukativni materijali	Indikatori: ⇒ Broj održanih predavanja ⇒ Broj učesnika na predavanjima ⇒ Broj printanog materijala ⇒ Broj distribuiranog materijala ⇒ Rezultati ankete
Očekivani dugoročni rezultati: ⇒ Sistem izgradnje, upravljanja i održavanja lokalnih vodovoda u skladu sa Zakonom o vodama	Indikatori: ⇒ Broj nelegalno izgrađenih bunara ⇒ Kontrola vode iz lokalnih vodovoda ⇒ Broj zaraznih oboljenja uzrokovanih neispravnosću vode
Potencijalni nosioci projekta: Općina	
Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: Građani, MZ, Eko-pokret „Zeleni“, komunalna inspekcija	
Preduslovi za realizaciju: ⇒ Formirana baza podataka o broju vodovoda ovog tipa	Faktori rizika: ⇒ Nedovoljna saradnja potencijalnih partnera ⇒ Nezainteresiranost članova građevinskih odbora
Procjena ukupne vrijednosti projekta: 3.000 KM	Trajanje projekta: 3 mjeseca Početak: januar 2008. godine

<p>P25.</p> <p>Sanacija, uređenje i sanitarno korištenje privremene deponije Vis</p>	<p>Razvojni cilj 3: Unaprijediti komunalnu, putnu i PTT infrastrukturu, te osigurati održivo upravljanje okolišem i prirodnim resursima.</p> <p>Operativni cilj 3.4. Do 2010. godine osiguran sistemski pristup prikupljanja i odlaganja čvrstog otpada, adekvatno održavanje riječnih korita, te ojačani tehnički i ljudski kapaciteti za zaštitu okoliša.</p>
<p>Kratak opis projekta: Na području općine postoji privremena deponija, koja je smještena na području Visa, u blizini rijeke Spreče i naseljenog mjesta Zelina. Privremena deponija se ne održava, otpad se ne zatrpava, ne organizira se dežurstvo, a komunalna inspekcija ne reagira na dojave građana. Obzirom da JP „Komunalac“ koje upravlja ovom deponijom nema druge lokacije za odlaganje otpada, a na području Tuzlanskog kantona nema regionalne deponije, neophodno je raditi na saniranju i uređenju privremene deponije u skladu sa propisanim zakonskim standardima, do iznalaženja dugoročnog rješenja odlaganja čvrstog otpada. Projekat bi se radio u dvije faze. Prva faza obuhvatila bi ravnanje postojeće deponije, dovlačenje zemlje (150-200 m³) i zatrpavanje otpada, te popravljavanje postojeće ograde oko deponije (200 m ograde). Druga faza uključuje postavljanje propisne ograde, izgradnju staza u okviru deponije za nesmetanu manipulaciju transportnih mašina, obezbjeđenje i ugradnju dovoljnih količina zemlje za propisno zbrinjavanje otpada (pokrivni sloj). Osim toga, potrebno je obezbijediti uslove za stalno prisustvo ljudi koji bi vršili nadzor nad odlaganjem otpada.</p>	
<p>Ciljne grupe: Stanovništvo općine, posebno stanovnici naseljenog mjesta neposredno uz deponiju</p>	
<p>Očekivani kratkoročni rezultati:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Sanirana privremena deponija ⇒ Popravljen ograd 	<p>Indikatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Količina (m³) zemlje iskorištene za zatrpavanje ⇒ Dužina ograde
<p>Očekivani dugoročni rezultati:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Plansko odlaganje otpada ⇒ Povećanje kapaciteta postojeće deponije ⇒ Čistiji zrak i okolina 	<p>Indikatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Procenat pokrivenosti općine organiziranim odvozom krutog otpada ⇒ Broj divljih deponija ⇒ Stepenn zadovoljstva građana
<p>Potencijalni nosioci projekta: Općina</p>	
<p>Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša TK, JP „Komunalac“</p>	
<p>Preduslovi za realizaciju:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Finansijska sredstva 	<p>Faktori rizika:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Nedostatak volje od strane potencijalnih partnera
<p>Procjena ukupne vrijednosti projekta: I faza: 14.000 KM</p>	<p>Trajanje projekta: 3 mjeseca Početak: oktobar 2007. godine</p>

<p>P26.</p> <p>Saniranje divljih deponija</p>	<p>Razvojni cilj 3: Unaprijediti komunalnu, putnu i PTT infrastrukturu, te osigurati održivo upravljanje okolišem i prirodnim resursima.</p> <p>Operativni cilj 3.4. Do 2010. godine osiguran sistemski pristup prikupljanja i odlaganja čvrstog otpada, adekvatno održavanje riječnih korita, te ojačani tehnički i ljudski kapaciteti za zaštitu okoliša.</p>
<p>Kratak opis projekta: Odvoz smeća u općini Kalesija do sada se vršio na dobrovoljnoj osnovi i obuhvatao je samo ona domaćinstva koja se prijave i koja plaćaju taksu za tu uslugu. Nepoštivanje općinske odluke o obaveznom plaćanju taksu i urednom odlaganju smeća na za to propisana mjesta uzrokovalo je pojavu velikog broja divljih deponija, a tačan broj tih deponija se ne zna. U cilju sprečavanja mogućeg ekološkog incidenta, neophodno je sanirati divlje deponije na lokalitetima šumskog zemljišta, u neposrednoj blizini vodotoka i sa zemljišta koje je moguće obrađivati. Projekat obuhvata prikupljanje smeća sa divljih deponija, te transport i deponovanje na privremenu deponiju. Lokalitete poslije čišćenja treba sanirati i kultivisati. Uklanjanje deponija omogućava privođenje namjeni određenih površina poljoprivrednog zemljišta, kao i uređenje lokacija za izletišta i rekreaciju. Uporedo sa saniranjem divljih deponija potrebno je pristupiti realizaciji Zaključka načelnika o obaveznom potpisivanju ugovora između građana i JP „Komunalac“, a komunalni inspektor treba da redovno kontrolira stanje na terenu i da sankcionira prekršiioce Odluke o komunalnom redu.</p>	
<p>Ciljne grupe: Stanovnici općine</p>	
<p>Očekivani kratkoročni rezultati:</p> <p>⇒ Uklonjene divlje deponije sa predviđenih lokaliteta</p>	<p>Indikatori:</p> <p>⇒ Broj uklonjenih deponija</p> <p>⇒ Veličina (m²) očišćene površine</p> <p>⇒ Uklonjena količina (m³) otpada</p>
<p>Očekivani dugoročni rezultati:</p> <p>⇒ Zaustavljeno dalje devastiranje okoliša na očišćenim lokalitetima</p> <p>⇒ Zdrava i čista okolina</p>	<p>Indikatori:</p> <p>⇒ Broj divljih deponija</p> <p>⇒ Stanje okoliša</p>
<p>Potencijalni nosioci projekta: Općina</p>	
<p>Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: JP „Komunalac“, Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša TK, MZ-e</p>	
<p>Preduslovi za realizaciju:</p> <p>⇒ Lociranje svih divljih deponija</p> <p>⇒ Stvaranje uslova za pristup mašina</p>	<p>Faktori rizika:</p> <p>⇒ Nedovoljna zainteresiranost građana</p> <p>⇒ Manjak mehanizacije i ljudstva</p> <p>⇒ Neriješeno sekundarno odlagalište otpada</p>
<p>Procjena ukupne vrijednosti projekta:</p> <p>6.000 KM</p>	<p>Trajanje projekta: 3 mjeseca</p> <p>Početak: april 2008. godine</p>

<p>P27.</p> <p>Čišćenje i uređenje rijeke Spreče, Gribaje i drugih vodotoka na području općine Kalesija</p>	<p>Razvojni cilj 3: Unaprijediti komunalnu, putnu i PTT infrastrukturu, te osigurati održivo upravljanje okolišem i prirodnim resursima.</p> <p>Operativni cilj 3.4. Do 2010. godine osiguran sistemski pristup prikupljanja i odlaganja čvrstog otpada, adekvatno održavanje riječnih korita, te ojačani tehnički i ljudski kapaciteti za zaštitu okoliša.</p>
<p>Kratak opis projekta: Velike probleme na području općine izazivaju učestale poplave, koje se pojavljuju nakon obilnih kiša. Suženja riječnih korita, koja su uz to zatrpana drvećem i drugim nanosima, dodatno pogoršavaju stanje, te poplave pricinjavaju značajne štete na kućama, poljoprivrednom zemljištu i putnoj infrastrukturi. Bujanjem Spreče dolazi do podizanja nivoa vode pod podvožnjakom što dovodi do obustave saobraćaja na putnom pravcu Kalesija-Gojčin. Čišćenje i uređenje korita rijeka Spreče, Gribaje i drugih vodotoka bi doprinijelo unapređenju zaštite okoline. Ovaj projekat Općina provodi već nekoliko godina u saradnji sa Službom za zapošljavanje. U projekat se uključi oko 40-tak registriranih nezaposlenih, čime se pokušava kratkotrajno poboljšati njihov materijalni položaj. Aktivnosti koje je neophodno provesti su: proširenje suženih korita, uklanjanje rastinja i drugih nanosa iz korita rijeka, kao i produbljanje korita na određenim lokalitetima. Očekuje se da bi se realizacijom ovog projekta broj poplava smanjio za 50%.</p>	
<p>Ciljne grupe: Nezaposlena lica, poljoprivredni proizvođači koji imaju parcele pored rijeka</p>	
<p>Očekivani kratkoročni rezultati:</p> <p>⇒ Uređena riječna korita</p>	<p>Indikatori:</p> <p>⇒ Dužina uređenih i očišćenih riječnih korita</p> <p>⇒ Broj radnih sati</p> <p>⇒ Broj angažiranih ljudi</p>
<p>Očekivani dugoročni rezultati:</p> <p>⇒ Brži protok vode kroz riječna korita</p> <p>⇒ Smanjen broj poplava</p> <p>⇒ Čistija okolina</p>	<p>Indikatori:</p> <p>⇒ Broj poplava</p> <p>⇒ Povećan stepen zadovoljstva građana stanjem okoline</p>
<p>Potencijalni nosioci projekta: Općina</p>	
<p>Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: JP za „Vodno područje slivova rijeke Save“, Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša TK, JU „Služba za zapošljavanje“, JP „Komunalac“</p>	
<p>Preduslovi za realizaciju:</p> <p>⇒ Finansijska sredstva</p> <p>⇒ Saradnja Općine i Službe za zapošljavanje</p>	<p>Faktori rizika:</p> <p>⇒ Nedostatak inicijative od strane Općine</p> <p>⇒ Nedostatak sredstava</p> <p>⇒ Nedovoljan angažman potencijalnih partnera</p>
<p>Procjena ukupne vrijednosti projekta: 50.000 KM</p>	<p>Trajanje projekta: 3 mjeseca Početak: oktobar 2007. godine</p>

P28. Izgradnja potpornog zida u Babinoj Luci	Razvojni cilj 3: Unaprijediti komunalnu, putnu i PTT infrastrukturu, te osigurati održivo upravljanje okolišem i prirodnim resursima.
	Operativni cilj 3.4. Do 2010. godine osiguran sistemski pristup prikupljanja i odlaganja čvrstog otpada, adekvatno održavanje riječnih korita, te ojačani tehnički i ljudski kapaciteti za zaštitu okoliša.
Kratak opis projekta: Značajne probleme na području općine izazivaju učestale poplave koje se pojavljuju nakon obilnih kiša. Sužena riječna korita, dodatno pogoršavaju ovo stanje, te poplave prouzrokuju velike štete na poljoprivrednom zemljištu i putnoj infrastrukturi. Ovaj problem je posebno izražen u naselju Babina Luka, gdje prijete opasnosti od odrona puta, te je neophodno izgraditi obaloutvrdu korita rijeke Gribaje na kritičnom dijelu. Realizacija projekta osigurava zaštitu puta i povećava stepen sigurnosti odvijanja saobraćaja.	
Ciljne grupe: Građani naselja Babina Luka	
Očekivani kratkoročni rezultati: ⇒ Izgrađen potporni zid ⇒ Spriječen odron puta	Indikatori: ⇒ Dužina izgrađene obaloutvrde ⇒ Izvršen tehnički prijem objekta
Očekivani dugoročni rezultati: ⇒ Redovno odvijanje saobraćaja na relaciji Babina Luka-Kalesija ⇒ Povećan stepen sigurnosti odvijanja saobraćaja ⇒ Zaustavljeno devastiranje poljoprivrednih posjeda	Indikatori: ⇒ Broj prekida u saobraćaju ⇒ Izvještaj PU Kalesija o bezbjednosti saobraćaja
Potencijalni nosioci projekta : Općina	
Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu TK, stanovnici Babine Luke	
Preduslovi za realizaciju: ⇒ Finansijska sredstva ⇒ Urađena projektna dokumentacija	Faktori rizika:
Procjena ukupne vrijednosti projekta: 20.000 KM	Trajanje projekta: 3 mjeseca Početak: oktobar 2007. godine

P29. Toplifikacija grada Kalesije	Razvojni cilj 3: Unaprijediti komunalnu, putnu i PTT infrastrukturu, te osigurati održivo upravljanje okolišem i prirodnim resursima.
	Operativni cilj 3.4. Do 2010. godine osiguran sistemski pristup prikupljanja i odlaganja čvrstog otpada, adekvatno održavanje riječnih korita, te ojačani tehnički i ljudski kapaciteti za zaštitu okoliša.
Kratak opis projekta: Samo četiri zgrade u užem gradskom području imaju riješeno grijanje, koje obezbjeđuje JP „Komunalac“. Ostala domaćinstva na području općine imaju svoje vlastite ložione, što u zimskom periodu dodatno zagađuje zrak. Neophodno je krenuti u širu toplifikaciju grada, čime bi se poboljšali uslovi snabdijevanja toplotnom energijom stambenih i poslovnih objekata u centru Kalesije. Provođenjem projekta toplifikacije grada povećao bi se stepen pouzdanosti sistema, smanjili bi se gubici toplotne energije, a došlo bi i do povećanje kapaciteta i priključenja novih korisnika. U sklopu postojeće toplane izvršila bi se ugradnja novih kotlova sa pratećom armaturom kotla. Nužno je izvršiti sanaciju oštećenog toplovoda, te izgraditi dio novog toplovoda.	
Ciljne grupe: Vlasnici stambenih i poslovnih objekata u centru Kalesije, općinska uprava	
Očekivani kratkoročni rezultati: ⇒ Proširena mreža toplifikacije sa novih 40–50 korisnika ⇒ Otklonjen prekid u napajanju toplotnom energijom	Indikatori: ⇒ Broj priključaka na mrežu ⇒ Broj prekida u napajanju
Očekivani dugoročni rezultati: ⇒ Smanjeni gubici toplotne energije za 80% ⇒ Smanjen broj individualnih zagađivača zraka i zdravija životna sredina ⇒ Unaprijeđeni preduslovi za razvoj ekoturizma	Indikatori: ⇒ Gubici toplotne energije (%) ⇒ Stepenn zagađenosti zraka
Potencijalni nosioci projekta: JP „Komunalac“	
Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: Općina, Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša TK	
Preduslovi za realizaciju: ⇒ Obezbijedena finansijska sredstva ⇒ Urađena projektna dokumentacija	Faktori rizika: ⇒ Nedostatak sredstava ⇒ Nedovoljan angažman potencijalnih partnera
Procjena ukupne vrijednosti projekta: 40.000 KM	Trajanje projekta: 6 mjeseci Početak: oktobar 2007. godine

<p>P30.</p> <p>Edukacija građana u cilju suzbijanja alergijske biljke-ambrozije</p>	<p>Razvojni cilj 3: Unaprijediti komunalnu, putnu i PTT infrastrukturu, te osigurati održivo upravljanje okolišem i prirodnim resursima.</p> <p>Operativni cilj 3.4. Do 2010. godine osiguran sistemski pristup prikupljanja i odlaganja čvrstog otpada, adekvatno održavanje riječnih korita, te ojačani tehnički i ljudski kapaciteti za zaštitu okoliša.</p>
<p>Kratak opis projekta: Na području općine u posljednje vrijeme masovno se rasprostranila ambrozija, biljka koja izaziva alergiju disajnih organa, a do sada nisu poduzete neke veće aktivnosti na njenom suzbijanju i uništavanju. Planira se izvršiti edukacija građana sa ciljem njihovog upoznavanja sa izgledom biljke, štetnosti po zdravlje i načinu njenog suzbijanja, te upoznati ih o potencijalnim lokacijama gdje je biljka najrasprostranjenija. U sklopu projekta planira se održati predavanja u svim MZ, otvorena emisija na lokalnim medijima, gdje bi lice stručno za ovu oblast govorilo o štetnosti biljke i odgovaralo na postavljena pitanja slušalaca. Planiran je i jednodnevni izlet u prirodu sa predstavnicima mjesnih zajednica, gdje bi se na terenu učesnici upoznali sa biljkom. Takođe je planirana izrada i distribucija propagandnog materijala na tu temu.</p>	
<p>Ciljne grupe: Stanovništvo općine</p>	
<p>Očekivani kratkoročni rezultati:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Održana predavanja o štetnosti ambrozije ⇒ Građani informirani i educirani o ambroziji i potrebi i načinima njenog suzbijanja ⇒ Održane radio emisije ⇒ Izradene brošure o ambroziji 	<p>Indikatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Broj održanih predavanja po mjesnim zajednicama ⇒ Broj održanih radio emisija ⇒ Broj učesnika u emisijama/gostiju ⇒ Broj odštampanih i podijeljenih brošura
<p>Očekivani dugoročni rezultati:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Zdravija populacija ⇒ Djelomično zaustavljeno širenje ambrozije ⇒ Povećana površina obradivog zemljišta 	<p>Indikatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Broj stanovnika koji imaju alergijske probleme ⇒ Veličina (ha) dobivene obradive površine
<p>Potencijalni partneri za implementaciju: Eko-pokret „Zeleni“</p>	
<p>Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša TK, donatori</p>	
<p>Preduslovi za realizaciju:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Obezbijedena finansijska sredstva ⇒ Stručna lica za održavanje predavanja 	<p>Faktori rizika:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Nezainteresiranost stanovništva
<p>Procjena ukupne vrijednosti projekta: 3.000 KM</p>	<p>Trajanje projekta: 4 mjeseca Početak: mart 2008. godine</p>

<p>P31.</p> <p>Podizanje svijesti građana o važnosti očuvanja i zaštite okoline</p>	<p>Razvojni cilj 3: Unaprijediti komunalnu, putnu i PTT infrastrukturu, te osigurati održivo upravljanje okolišem i prirodnim resursima.</p> <p>Operativni cilj 3.4. Do 2010. godine osiguran sistemski pristup prikupljanja i odlaganja čvrstog otpada, adekvatno održavanje riječnih korita, te ojačani tehnički i ljudski kapaciteti za zaštitu okoliša.</p>
<p>Kratak opis projekta: Iako u općini Kalesija djeluje Eko-pokret „Zeleni“ čiji je cilj razvoj ekološke svijesti, te izgradnja odgovornosti građana prema prirodi, primijećeno je da je ekološka svijest građana još uvijek na niskom nivou, te da treba dodatno raditi na njenoj izgradnji. Neophodno je provesti edukaciju stanovništva o važnosti zaštite okoliša sa akcentom na zaštitu vodotoka, podzemnih voda, kontroliranoj sječi šuma, te kontroliranom prikupljanju i odlaganju krutog otpada. Nadalje, građani bi se trebali upoznati sa zakonskim odredbama, te sa predviđenim sankcijama u slučaju prekršaja. Predviđeno je održavanje predavanja po mjesnim zajednicama, zatim održavanje emisija na lokalnim medijima u kojima bi učestvovala stručna lica iz oblasti zaštite okoliša. Program predviđa izradu i distribuciju propagandnog materijala na ovu temu.</p>	
<p>Ciljne grupe: Cjelokupno stanovništvo</p>	
<p>Očekivani kratkoročni rezultati:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Građani upoznati sa zakonskom regulativom iz oblasti zaštite okoliša ⇒ Održane emisije na lokalnim medijima ⇒ Izrađen i distribuiran propagandni materijal 	<p>Indikatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Broj održanih predavanja po mjesnim zajednicama ⇒ Broj emisija na lokalnom radiju ⇒ Broj izrađenih i distribuiranih propagandnih materijala
<p>Očekivani dugoročni rezultati:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Čišća životna sredina ⇒ Poboljšana higijensko-epidemiološka situacija 	<p>Indikatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Broj stanovnika oboljelih od zaraznih oboljenja ⇒ Broj divljih deponija
<p>Potencijalni nosioci projekta : NVO koje se bave pitanjem zaštite okoliša</p>	
<p>Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša TK, JP „Komunalac“, JP „Šume“ TK, Lovačko društvo, lokalni mediji, stanovništvo</p>	
<p>Preduslovi za realizaciju:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Obezbijeđena finansijska sredstva ⇒ Obezbijeđena stručna lica za edukaciju 	<p>Faktori rizika:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Nedostatak saradnje potencijalnih partnera
<p>Procjena ukupne vrijednosti projekta: 3.000 KM</p>	<p>Trajanje projekta: 3 mjeseca Početak: mart 2008. godine</p>

P32: Izgradnja područne škole u Dubnici	Razvojni cilj 4. Unaprijediti kvalitet odgoja i obrazovanja i prilagoditi ga potrebama zajednice, te svim stanovnicima obezbijediti adekvatne uslove za kulturni i sportski život.
	Operativni cilj 4.1. Do 2012. godine u svim školama osigurani materijalno-tehnički uslovi izvođenja nastave, odgoja i obrazovanja u skladu sa pedagoškim normativima, a nastavni kadar osposobljen za primjenu savremenih metoda rada.
Kratak opis projekta: Na području MZ Dubnica nalazi se područna škola koja je u toku rata devastirana. Nakon rata u ovaj dio općine vratio se znatan broj predratnih stanovnika, ali njihova djeca, uzrasta od 7 do 12 godina, i sada pješače do najbliže škole, koja je udaljena više od 4 kilometra. Pored toga, put do škole nije bezbijeđan zbog nedostatka pješačke staze, a bilo je i nesreća sa tragičnim posljedicama. U cilju stvaranja uslova za održiv povratak i obezbjeđivanja adekvatnih uslova za odgoj i obrazovanje djece-povratnika, neophodno je adaptirati područnu školu i prilagoditi je potrebama djece. Neke aktivnosti na rješavanje ovog problema već su poduzete, urađena je projektna dokumentacija. U sljedećoj fazi bi uz pomoć nadležnih ministarstava trebalo obezbijediti sredstva za projekat i raspisati tender za izvođača radova.	
Ciljne grupe: oko 100 djece MZ Dubnica uzrasta do 12 godina	
Očekivani kratkoročni rezultati: ⇒ Izgrađena područna škola u Dubnici	Indikatori: ⇒ Izvršen tehnički prijem objekta
Očekivani dugoročni rezultati: ⇒ Obezbijeđeni adekvatni uslovi za obrazovanje i odgoj djece iz MZ Dubnica ⇒ Bezbijeđnije fizički pristup školi ⇒ Poboľjšanje životnog standarda i povećan povratak	Indikatori: ⇒ Izvještaj PU o broju povreda djece na putu do škole ⇒ Broj povratnika sa djecom u Dubnici ⇒ Stepem zadovoljstva građana
Potencijalni nosioci projekta: Ministarstvo za izbjegla i raseljena lica TK i OŠ „Kalesija Centar”	
Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: Općina, Ministarstvo obrazovanja nauke kulture i sporta TK	
Preduslovi za realizaciju: ⇒ Obezbijeđena finansijska sredstva	Faktori rizika:
Procjena ukupne vrijednosti projekta: 50.000 KM	Trajanje projekta: 8 mjeseci Početak: oktobar 2007. godine

P33: Uvođenje centralnog grijanja u područnim školama Hrasno i Gojčin	Razvojni cilj 4. Unaprijediti kvalitet odgoja i obrazovanja i prilagoditi ga potrebama zajednice, te svim stanovnicima obezbijediti adekvatne uslove za kulturni i sportski život.
	Operativni cilj 4.1. Do 2012. godine u svim školama osigurani materijalno-tehnički uslovi izvođenja nastave, odgoja i obrazovanja u skladu sa pedagoškim normativima, a nastavni kadar osposobljen za primjenu savremenih metoda rada.
Kratak opis projekta: Zahvaljujući aktivnom radu Vijeća roditelja i uz veliki angažman direktora škola, u većini školskih objekata u općini Kalesija uvedeno je centralno grijanje. Dvije područne škole, škola u Hrasnom i Gojčinu, još nemaju riješeno pitanje zagrijavanja. U cilju poboljšanja uslova za odvijanje procesa nastave, planira se pokrenuti akcija uvođenja centralnog grijanja u ovim područnim školama. Realizacijom ovog projekta osiguralo bi se odvijanje nastave u povoljnijim uslovima u zimskom periodu. Za realizaciju projekta neophodno je pribaviti projektnu dokumentaciju, obezbijediti sredstva, a pretpostavka je da se većina sredstava može obezbijediti od strane roditelja. Neophodna je medijska popraćenost ovih aktivnosti u cilju što veće uključenosti roditelja.	
Ciljne grupe: Djeca, naseljenih mjesta Hrasno i Gojčin, starosti do 12 godina	
Očekivani kratkoročni rezultati: ⇒ Uvedeno centralo grijanje u dvije područne škole	Indikatori: ⇒ Tehnički prijem izvedenih radova ⇒ Broj postavljenih radijatora ⇒ Površina zagrijanih prostorija
Očekivani dugoročni rezultati: ⇒ Stvoreni uslovi za kvalitetno odvijanje nastave u zimskom periodu ⇒ Poboľššan kvalitet odgoja i obrazovanja u područnim školama Hrasno i Gojčin	Indikatori: ⇒ Stepen zadovoljstva učenika, roditelja i nastavnog osoblja ⇒ Broj bolesnih učenika u zimskom periodu
Potencijalni nosioci projekta: OŠ Tojšići i OŠ Kalesija	
Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: Roditelji, lokalna zajednica	
Preduslovi za realizaciju: ⇒ Obezbijedena finansijska sredstva ⇒ Obezbijedena projektna dokumentacija	Faktori rizika:
Procjena ukupne vrijednosti projekta: 20.000 KM	Trajanje projekta: 6 mjeseci Početak: februar 2008.godine

P34. Rekonstrukcija krovne konstrukcije i zamjena stolarije u MSŠ	Razvojni cilj 4. Unaprijediti kvalitet odgoja i obrazovanja i prilagoditi ga potrebama zajednice, te svim stanovnicima obezbijediti adekvatne uslove za kulturni i sportski život.
	Operativni cilj 4.1. Do 2012. godine u svim školama osigurani materijalno-tehnički uslovi izvođenja nastave, odgoja i obrazovanja u skladu sa pedagoškim normativima, a nastavni kadar osposobljen za primjenu savremenih metoda rada.
Kratak opis projekta: Zgrada Mješovite srednje škole je popravljana nakon rata, ali zbog ograničenih donatorskih sredstava nije u potpunosti adaptirana. Zbog dotrajalosti krova veliki broj učionica prokišnjava, a isti je nemoguće sanirati bez kompletne zamjene. Prozori i vrata na školskom objektu su u veoma lošem stanju. Oko 80% prozora je zakovano jer se više ne mogu popravljati, što otežava normalno funkcioniranje nastavnog procesa. Odlaganje adaptacije bi moglo dovesti do prestanka odvijanja nastave u pojedinim kabinetima. Za ovaj projekta je urađena projektna dokumentacija, a zahtjev za finansiranje kapitalnih izdataka za 2007. godinu predat je Ministarstvu obrazovanja, nauke, kulture i sporta TK. Skupštinski poslanici iz Kalesije bi trebali lobirati kod Vlade TK za ažuriranje ovog projekta.	
Ciljne grupe: 1.210 učenika srednje škole uzrasta od 15-19 godina, uposlenici škole	
Očekivani kratkoročni rezultati: ⇒ Popravljen krov ⇒ Zamijenjeni prozori	Indikatori: ⇒ Broj i vrsta izvršenih radova ⇒ Površina popravljenog krova ⇒ Broj zamijenjenih prozora ⇒ Tehnički prijem objekta
Očekivani dugoročni rezultati: ⇒ Modernizirana nastava u MSŠ	Indikatori: ⇒ Optimalni uslovi za izvođenje nastave ⇒ Stepem zadovoljstva nastavnika i učenika sa uslovima rad
Potencijalni nosioc projekta: MSŠ Kalesija	
Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta TK, građani, NVO, privatni sektor,	
Preduslovi za realizaciju: ⇒ Obezbijedena finansijska sredstva ⇒ Raspisan tender za izvođenje radova	Faktori rizika: ⇒ Nedovoljna podrška partnera ⇒ Nedostatak finansijskih sredstava
Procjena ukupne vrijednosti projekta: 179.080 KM	Trajanje projekta: 8 mjeseci Početak: oktobar 2007.godine

P35: Adaptacija OŠ „Rainci Gornji”	Razvojni cilj 4. Unaprijediti kvalitet odgoja i obrazovanja i prilagoditi ga potrebama zajednice, te svim stanovnicima obezbijediti adekvatne uslove za kulturni i sportski život.
	Operativni cilj 4.1. Do 2012. godine u svim školama osigurani materijalno-tehnički uslovi izvođenja nastave, odgoja i obrazovanja u skladu sa pedagoškim normativima, a nastavni kadar osposobljen za primjenu savremenih metoda rada.
Kratak opis projekta: Opća je ocjena da su prozori i vrata na svim osnovnih školama u Kalesiji dotrajali i da ih treba mijenjati. Potrebno je imenovati stručnu komisiju koja će obići sve škole, napraviti analizu stanja i definirati prioritete za izvođenje radova. Trenutno, najkritičnije stanje sa stolarijom je u OŠ “Rainci Gornji”, te je menadžment poduzeo aktivnosti, snimljeno je stanje na objektu i utvrđeno je da treba zamijeniti 57 prozora, 2 vrata, pokriti krov fiskulturne sale, te izvršiti montažu horizontalnih i vertikalnih oluka. Škola raspolaže predračunom radova.	
Ciljne grupe: 905 učenika OŠ „Rainci Gronji”, 65 nastavnika	
Očekivani kratkoročni rezultati: ⇒ Adaptirana škola u Raincima Gornjim	Indikatori: ⇒ Broj zamijenjenih vrata ⇒ Broj zamijenjenih prozora ⇒ Dužina montiranih horizontalnih i vertikalnih oluka ⇒ Dužina plastificiranog lima
Očekivani dugoročni rezultati: ⇒ Unapređeni pristup i kvalitet obrazovanja	Indikatori: ⇒ Stepen zadovoljstva uslovima rada nastavnika i učenika
Potencijalni nosioc projekta: OŠ „Rainci Gornji”	
Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta TK, Općina, donatori	
Preduslovi za realizaciju: ⇒ Finansijska sredstva	Faktori rizika: ⇒ Nedostatak sredstava ⇒ Nedostatak podrške potencijalnih partnera
Procjena ukupne vrijednosti projekta: 75.850 KM	Trajanje projekta: 6 mjeseci Početak: mart 2008. godine

P36: Dogradnja OŠ „Kalesija Centar”	Razvojni cilj 4. Unaprijediti kvalitet odgoja i obrazovanja i prilagoditi ga potrebama zajednice, te svim stanovnicima obezbijediti adekvatne uslove za kulturni i sportski život.
	Operativni cilj 4.1. Do 2012. godine u svim školama osigurani materijalno-tehnički uslovi izvođenja nastave, odgoja i obrazovanja u skladu sa pedagoškim normativima, a nastavni kadar osposobljen za primjenu savremenih metoda rada.
Kratak opis projekta: Osnovnoj školi „Kalesija Centar” gravitira veliki broj učenika, te su njeni smještajni prostori postali premaleni za sve učenike. U cilju zadovoljavanja pedagoških normi i poboljšanja uslova za rad neophodno je postojećoj školi dograditi 7 učionica, jednu manju fiskulturnu salu sa pomoćnim prostorijama. Obzirom da je osnovno obrazovanje u nadležnosti Kantona, Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta TK izrazilo je spremnost da finansira ovaj projekat. Za 2007. godinu planirano je da se urade grubi radovi. Projektna dokumentacija je urađena a početak radova očekuje se krajem godine, nakon provedene procedure o izboru izvođača radova, koja će se obaviti u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH.	
Ciljne grupe: 1.257 učenika OŠ „Kalesija Centar”, 73 nastavnika	
Očekivani kratkoročni rezultati: ⇒ Završeni grubi radovi na dogradnji škole	Indikatori: ⇒ Izvještaj izvođača radova o završenom poslu
Očekivani dugoročni rezultati: ⇒ Unapređen pristup i kvalitet obrazovanja	Indikatori: ⇒ Stepen zadovoljstva uslovima rada nastavnika i učenika
Potencijalni nosioc projekta: OŠ „Kalesija Centar”	
Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta TK, Općina	
Preduslovi za realizaciju: ⇒ Finansijska sredstva	Faktori rizika: ⇒ Nedostatak sredstava ⇒ Nedostatak podrške potencijalnih partnera
Procjena ukupne vrijednosti projekta: I faza: 100.000 KM	Trajanje projekta: 3 mjeseci Početak: kraj 2007. godine

P37: Izgradnja sportskih poligona po mjesnim zajednicama	Razvojni cilj 4. Unaprijediti kvalitet odgoja i obrazovanja i prilagoditi ga potrebama zajednice, te svim stanovnicima obezbijediti adekvatne uslove za kulturni i sportski život.
	Operativni cilj 4.2. DO 2015. godine kulturna i sportska infrastruktura u općini usklađena sa potrebama lokalne zajednice.
Kratak opis projekta: Najmlađe kategorije stanovništva u mjesnim zajednicama u općini Kalesija uskraćene su za kvalitetno bavljenje sportom, igru, druženje. Ovi se nedostaci negativno odražavaju na proces zdrave socijalizacije i odrastanja. Nedostatka igrališta i zabavišta za djecu uzrasta do 12 godina može imati negativne posljedice u vidu nedostatka tolerancije i saradnje sa drugima, odgojne zapuštenosti, te nedovoljne fizičke razvijenosti. Projekat izgradnje poligona u mjesnim zajednicama podrazumijeva izgradnju mini sportskih poligona sa klackalicama, ljuljačkama, toboganima. Izgradnja poligona vršila bi se u periodu od 2007. do 2012. godine. U 2007. godini planirano je da se odabere prostor za izgradnju sportskih poligona u šest mjesnih zajednica. Projekat obuhvata izgradnju propisnih igrališta za mali nogomet, rukomet i košarku sa asfaltiranom podlogom. Odluku o izgradnji poligona donijet će OV, koje će na prijedlog Komisije za infrastrukturu i komunalne djelatnosti odlučiti i o prioritetima izgradnje poligona. Od 2008. do 2012. godine postavila bi se oprema u ostale mjesne zajednice, po dinamici 20% MZ/godišnje. Održavanje poligona nakon postavljanja opreme u smislu samoodrživosti projekta vršila bi svaka mjesna zajednica.	
Ciljne grupe: Djeca uzrasta od 1 do 12 godina	
Očekivani kratkoročni rezultati: ⇒ Izgrađeni sportski poligoni u mjesnim zajednicama	Indikatori: ⇒ Broj izgrađenih poligona ⇒ Površina izgrađenih poligona
Očekivani dugoročni rezultati: ⇒ Ravnopravni uslovi za odrastanja djece iz ruralnih područja i djece iz grada ⇒ Djeca fizički i psihički spremnija za zadatke odgoja i obrazovanja u osnovnoj školi i daljem školovanju	Indikatori: ⇒ Stepen zadovoljstva djece i njihovih roditelja ⇒ Fizička kompetencija i psihička zrelost djece za školske i druge obaveze ⇒ Smanjen broj bolesne djece i djece sa deformacijama u fizičkom razvoju i poteškoćama u psihičkom razvoju
Potencijalni nosioc projekta: Općina Kalesija	
Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: Donatori, NVO, Kanton, privatni sektor, stanovnici	
Preduslovi za realizaciju: ⇒ Finansijska sredstva ⇒ Obezbijedena projektna dokumentacija ⇒ Određene lokacije	Faktori rizika: ⇒ Pasivnost odgovornih za realizaciju projekta ⇒ Neriješeni imovinsko-pravni odnosi
Procjena ukupne vrijednosti projekta: 100.000 KM	Trajanje projekta: 6 mjeseca Početak: kraj 2007.godine

P38. Izgradnja gradske sportske dvorane	Razvojni cilj 4. Unaprediti kvalitet obrazovanja i prilagoditi ga potrebama zajednice ,te njenim stanovnicima obezbijediti adekvatne uslove za kulturni i sportski život.
	Operativni cilj 4.2. Do 2015. godine kulturna i sportska infrastruktura u općini usklađena sa potrebama lokalne zajednice.
Kratak opis projekta: U općini djeluje više različitih sportskih klubova u kojima su uključeni mladi. Sportisti i sportski klubovi iz Kalesije ostvaruju zapažene rezultate iako nemaju adekvatne uslove za rad i takmičenje. Klubovi koji su u prvoj ligi BiH treniraju u sali srednje škole u centru Kalesije, te nisu u mogućnosti kvalitetno obavljati trenažni proces. Osim toga, veliki broj građana zainteresiran je za upražnjavanje sportskih aktivnosti ali za to nedostaju adekvatni uslovi. Kako bi mladi općine Kalesija, a posebno sportisti, imali adekvatne uslove za trenažni proces i takmičenja kao i njihovi vršnjaci u drugim općinama na području kantona, neophodno je krenuti u realizaciju projekta izgradnje sportske dvorane.,. Aktivnosti na rješavanju ovog problema poduzete su ranije, određena je lokacija za izgradnju sportske dvorane i urađena je projektna dokumentacija. Kanton je odobrio trećinu sredstava za izgradnju sportske dvorane, a u narednom periodu potrebno je poduzeti aktivnosti kako bi se prikupila i ostala novčana sredstva. Potrebno je objaviti tender i odabrati izvođače radova, te nakon toga uspostaviti tijelo koje će koordinirati cjelokupni proces.	
Ciljne grupe: sportisti, mladi, građani	
Očekivani kratkoročni rezultati: ⇒ Izgrađena sportska dvorana	Indikatori: ⇒ Izvršen tehnički prijem objekta ⇒ Stepenn zadovoljstva sportista i mladih
Očekivani dugoročni rezultati: ⇒ Poboľjšani uslovi za bavljen sportom ⇒ Povećan broj mladih koji se bave sportom ⇒ Povećan broj sportskih klubova ⇒ Otvorene nove škole sporta	Indikatori: ⇒ Ostavareni rezultati ⇒ Broj mladih uključen u sportske aktivnosti nakon otvaranja sportke dvorane ⇒ Broj novoregistriranih klubova ⇒ Broj otvorenih škola sporta
Potencijalni nosioci projekta: Općina, Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturui sport TK	
Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: Privrednici, donatori	
Preduslovi za realizaciju: ⇒ Obezbijedena finansijska sredstva ⇒ Formirano koordinaciono tijelo za provedbu projekta	Faktori rizika: ⇒ Nedostatak sredstava
Procjena ukupne vrijednosti projekta: I faza: 530.000 KM	Trajanje projekta: 12 mjeseci Početak: kraj 2007. godine

P39: Izgradnja spomen obilježja poginulim borcima i šehidima	Razvojni cilj 4. Unaprijediti kvalitet odgoja i obrazovanja i prilagoditi ga potrebama zajednice, te svim stanovnicima obezbijediti adekvatne uslove za kulturni i sportski život.
	Operativni cilj 4.2. Do 2015. godine kulturna i sportska infrastruktura u općini usklađena sa potrebama lokalne zajednice.
Kratak opis projekta: Projekat izgradnje spomen obilježja realizira se u cilju zahvalnosti i sjećanja na sve poginule borce i šehide u ratu 1992-1995. Planirana lokacija za ovu namjenu je plato ispred zgrade Općine na kojem će biti postavljena ploča sa uklesanim imenima svih poginulih boraca i šehida. Uz spomen ploču bit će obezbijedeno i mjesto za odavanje počasti pri obilježavanju značajnih datuma, sa potrebnim hortikulturalnim uređenjem. Projektna dokumentacija je urađena, a sredstva za realizaciju projekta su obezbijedena od strane Vlade TK i Općine.	
Ciljne grupe: Porodice poginulih boraca i šehida, ostali građani	
Očekivani kratkoročni rezultati: ⇒ Izgrađeno spomen obilježje	Indikatori: ⇒ Spomen ploča sa imenima poginulih boraca i šehida
Očekivani dugoročni rezultati: ⇒ Upotpunjeni kulturni sadržaji u gradu ⇒ Ljepši izgled grada	Indikatori: ⇒ Broj kulturnih i drugih manifestacija
Potencijalni nosioci projekta: Općina	
Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: Ministarstvo za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoliša TK, organizacije PŠPB, RVI i drugi.	
Preduslovi za realizaciju: ⇒ Obezbijedena finansijska ⇒ Pribavljene dozvole i saglasnosti ⇒ Urađen idejni i izvedbeni projekt	Faktori rizika:
Procjena ukupne vrijednosti projekta: 90.000 KM	Trajanje projekta: 6 mjeseci Početak: septembar 2007. godine

P40. Izrada monografije općine Kalesija	Razvojni cilj 4. Unaprediti kvalitet obrazovanja i prilagoditi ga potrebama zajednice, te njenim stanovnicima obezbijediti adekvatne uslove za kulturni i sportski život.
	Operativni cilj 4.3. Do 2010. godine povećan broj i kvalitet kulturnih događaja.
Kratak opis projekta: Kalesija spada u rijetke općine u BiH koje nemaju urađenu monografiju. U posljednjih desetak godina pokrenute su aktivnosti na prikupljanju pisane građe o Kalesiji, a izdaju se i godišnjaci koji se mogu koristiti kao prilozi i osnov za izradu monografije, kao lične karte općine. Monografija bi sadržavala geografske, demografske, kulturno-istorijske i druge podatke o općini, a obuhvatala bi period zadnjih 100 godina. Izrada monografije bila bi povjerena JU „Gradska biblioteka” Kalesija, a projekat bi trajao tri godine. Zamisljeno je da se uputi javni poziv za prikupljanje arhivske građe (fotografije, stare novine, audio-video zapisi i dr). Nakon toga formirao bi se uređivački tim, koji bi bio zadužen da obrađuje materijal po pojedinim oblastima. Monografija bi se printala u najmanje 500 primjeraka i distribuirala Nacionalnoj biblioteci u Sarajevu, Kantonalnoj biblioteci u Tuzli, Muzeju istočne Bosne, školama, turističkim zajednicama i drugima.	
Ciljne grupe: Obrazovne i kulturne ustanove, javne ustanove, učenici, studenti	
Očekivani kratkoročni rezultati: ⇒ Izrađena monografija općine Kalesija	Indikatori: ⇒ Broj printanih primjeraka
Očekivani dugoročni rezultati: ⇒ Medijska afirmacija općine ⇒ Kreativniji odnos lokalne zajednice prema kulturno-istorijskoj baštini ⇒ Unaprijeđena referentna građa kao osnov za istraživački i obrazovni razvoj mladih	Indikatori: ⇒ Broj prezentacija općine ⇒ Broj turista
Potencijalni nosioci projekta: JU „Gradska biblioteka” Kalesija	
Ostali potencijalni partneri i njihov doprinos: Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport TK(sufinansiranje)	
Preduslovi za realizaciju: ⇒ Podrška projektu od strane nadležnih ⇒ Osigurana finansijska sredstva	Faktori rizika: ⇒ Nedostatak tačnih podataka ⇒ Moguća improvizacija projekta
Procjena ukupne vrijednosti projekta: 15.000 KM	Trajanje projekta: 3 godine Početak: april 2008. godine

4. PRILOG – Lista tekućih i implementiranih projekata u 2007. godini

Navedeni projekti su značajni za ostvarivanje ciljeva definiranih Strategijom, njihova realizacija je predviđena prije usvajanja Strategije, te nisu obuhvaćeni godišnjim akcionim planom za 2008. godinu.

LISTA PROJEKATA										
	NAZIV PROJEKTA/MJERE	Vrijednost (KM)	Izvor finansiranja			Nosilac	Partneri	Trajanje	Počet ak	Ciljne grupe
			Općina	Gradani	Kanton/ FBiH					
1	Rekonstrukcija ulice Žrtava genocida u Srebrenici	240.000	240.000	-	-	Općina	-	2 mjeseca	April 2007	Gradani, vlasnici poslovnih objekata u ulici
2	Izgradnja kanalizacije u industrijskoj zoni	100.000	100.000	-	-	Općina	-	2 mjeseca	Juli 2007.	Vlasnici poslovnih objekata
3	Izvođenje finalnih radova na objektu Suda u Kalesiji	350.000	-	-	350.000 Vlada TK	Općinski sud Kalesija	Vlada TK Ministrastvo pravde TK	3 mjeseca,	Juli 2005.	Gradani općine, Sapna, Teočak
4	Asfaltiranje lokalnih i nekategoriziranih puteva	1.100.000	50%	50%	-	Općina	MZ, građevinski odbori	2 mjeseca	Juli 2007.	Stanovnici pripadajućih MZ
5	Vodovod Kalesija Gornja	59.000	-	-	59.000 Vlada TK	Općina	Vlada TK Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede TK	4 mjeseca	Mart 2007.	Gradani Kalesije Gornje
Ukupno		1.849.000								